

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління

Кафедра обліку і аудиту

«До захисту в ЕК»
Директор інституту
_____ Олег Шеремет
«__» _____ 2023 р.

«До захисту допущено»
Завідувач кафедрою
_____ Володимир Осмятченко
«__» _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності : 071 «Облік і оподаткування»

освітньо-професійної програми «Облік і аудит»

на тему : **«Облікове, інформаційне та контрольне забезпечення процесу розрахунків з постачальниками»**

Виконав: студент 2 курсу, групи 5

Онищук Ірина Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

(підпис)

Керівник :

Осмятченко Володимир Олександрович

(прізвище, ім'я та по батькові повністю)

(підпис)

Рецензент

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (підпис)

Я як здобувач Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Здобувач _____
(підпис)

Київ-2023 рік

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ

Кафедра обліку і аудиту

Освітній ступінь магістр

Напрямок підготовки 071 «Облік і оподаткування»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку і аудиту

В.О. Осмятченко

« 01 » жовтня 2022 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Онищук Ірини Юріївни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Облікове, інформаційне та контрольне забезпечення процесу розрахунків з постачальниками

керівник роботи доктор економічних наук Осмятченко Володимир Олександрович
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «29» вересня 2022 року №575-КС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 01 лютого 2023р.

3. Вихідні дані до роботи Закони України, Нормативно – правові акти, первинна документація ПрАТ «Фірма «Полтавпиво», Постанови Кабінету Міністрів, фінансова, статистична та податкова звітність ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» за 2020-2021 роки

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ. Розділ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ. Розділ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ПОЛТАВПИВО» І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ. Розділ 3. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Рис. 1.1 Основні завдання організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства. Рис. 1.2. Класифікація зобов'язань підприємства відповідно до вимог П(С)БО 11 «Зобов'язання». Рис. 1.3 Умови визнання зобов'язань. Рис.1.4 Відображення об'єктів довгострокових і короткострокових зобов'язань у фінансовій звітності. Рис. 1.5 Умови вибору постачальників та підрядників на підприємстві. Рис.1.6. Схема документування розрахунків між постачальниками, підрядниками та покупцями залежно від терміну і форми оплати. Рис.1.7. Сфери господарської діяльності для яких підійде конфігурація програмного забезпечення «Дебет Плюс». Рис. 1.8 Меню Довідники. Рис. 1.9 Матеріально відповідальні особи. Рис.1.10 Контрагенти. Рис.1.11 Номенклатурні групи. Рис.1.12 Створення номенклатури. Рис. 1.13 Залишки на рахунку 281. Рис. 1.14 Видаткова накладна. Рисунок 2.1 – Організаційна структура управління ПрАТ «ПОЛТАВПИВО». Рис.2.2 Структура бухгалтерії ПРАТ "Фірма "Полтавпиво".

Рис.3.1. Мета, завдання, об'єкти, етапи та джерела аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. Рис.3.2. Перелік питань, що підлягають перевірці в ході аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками. Рис. 3.3 Акт зустрічної звірки між підприємствами. Рис. 3.4 Робочий документ аудитора з перевірки достовірності відображення операцій з постачальниками. Рисунок 3.5 Типові порушення в діяльності підприємства. Рис. 3.6 Напрями проведення розвитку аудиту розрахунків з постачальниками. Рис.3.7 Елементи облікової політики для цілей бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, які перевіряються аудитором. Рис. 3.8. Аналітична таблиця контролю та управління кредиторською заборгованістю перед постачальниками та підрядниками.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
РОЗДІЛ I			
РОЗДІЛ II			
РОЗДІЛ III			

7. Дата видачі завдання _____ 01 жовтня 2022 року _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вступ	03.10.22-10.10.22	Виконано
2	Розділ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ	11.10.22-31.10.22	Виконано
3	Розділ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ПОЛТАВПИВО» І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.	01.11.22-30.11.22	Виконано
4	Розділ 3. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.	01.12.22-29.12.22	Виконано
5	Висновки та пропозиції	16.01.23-24.01.23	Виконано
6	Перелік використаних літературних джерел	25.01.23-30.01.23	Виконано

Здобувач

_____ (підпис)

Онищук І. Ю.

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ (підпис)

Осмятченко В.О.

_____ (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна магістерська робота на тему « Методичні підходи обліку, аналізу та аудиту наявності, стану та використання запасів підприємств » містить: 108 сторінок тексту, 8 таблиць, 25 рисунків, 26 найменувань джерел використаної літератури.

Дослідження присвячене проблемі удосконалення облікового та контрольного забезпечення процесу розрахунків з постачальниками. Кваліфікаційна робота складається з вступу, 3-х розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків та пропозицій, переліку використаної літератури та додатків.

В першому розділі висвітлено дослідження сутності розрахунків, їх наукового обґрунтування, а також вивченню нормативно-правового регулювання обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками. Також перший розділ надає інформацію про автоматизацію процесу обліку розрахунків з постачальниками та застосування інформаційних технологій в обліку.

У другому розділі проведено аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» , вивчено динаміку показників прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності активів, наявності заборгованості перед постачальниками. Було проведено оцінку фінансових результатів діяльності підприємства за за період 2020-2021 рр. та факторів, які на них впливають. Також проаналізовано ефективність використання та ефективність управління розрахунків з постачальниками на підприємстві.

Третій розділ розкриває інформацію про аудит розрахунків з постачальниками на підприємстві, а також його основні етапи та особливості.

За підсумками магістерської роботи було зроблено відповідні висновки щодо обліково-аналітичного та контрольного забезпечення обліку розрахунків з постачальниками та надано рекомендації щодо поліпшення обліку та аналізу розрахунків на ПрАТ «Фірма «Полтавпиво»

Ключові слова: розрахунки з постачальниками, кредиторська заборгованість, короткострокова та довгострокова заборгованість, готівкова та безготівкова форма, облік, метод оцінки, інвентаризація, баланс, рахунки обліку, аудит розрахунків з постачальниками.

ANNOTATION

The qualifying master's thesis on the topic "Methodical approaches to the accounting, analysis and audit of the availability, condition and use of enterprise stocks" contains: 108 pages of text, 8 tables, 25 figures, 26 names of sources of the used literature.

The study is devoted to the problem of improving the accounting and control support of the settlement process with suppliers. The qualification work consists of an introduction, 3 chapters, conclusions to each chapter, general conclusions and proposals, a list of used literature and appendices.

The first chapter covers the study of the essence of settlements, their scientific justification, as well as the study of the legal regulation of accounting, analysis and auditing of settlements with suppliers. Also, the first section provides information on the automation of the process of accounting for payments with suppliers and the use of information technologies in accounting.

In the second section, an analysis of the financial and economic activity of Poltavpyvo Company PJSC was conducted, the dynamics of profitability indicators, financial stability, liquidity of assets, and indebtedness to suppliers were studied. An assessment of the company's financial results for the period 2020-2021 and the factors influencing them was carried out. The efficiency of use and the efficiency of management of payments with suppliers at the enterprise were also analyzed.

The third section discloses information about the audit of settlements with suppliers at the enterprise, as well as its main stages and features.

According to the results of the master's work, appropriate conclusions were made regarding the accounting, analytical and control support for accounting of payments with suppliers, and recommendations were made for improving accounting and analysis of payments at PrJSC "Firma "Poltavpivo".

Key words: settlements with suppliers, accounts payable, short-term and long-term debt, cash and non-cash form, accounting, valuation method, inventory, balance sheet, accounting accounts, audit of settlements with suppliers.

Зміст

Вступ	7
РОЗДІЛ I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.....	13
1.1. Наукові дослідження економічної сутності процесу розрахунків з постачальниками 13	
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту процесу розрахунків з постачальниками в Україні	29
1.3. Організація та методика обліку процесу розрахунків з постачальниками	33
Первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками.....	37
1.4. Сучасні інформаційні технології обліку розрахунків з постачальниками.....	42
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I	48
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ПОЛТАВПИВО» І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.	50
2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ПрАТ «Полтавпиво».....	51
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПрАТ «Полтавпиво».....	64
Збільш.....	67
2.3. Методологічні та практичні основи аналізу розрахунків з постачальниками	71
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II	78
РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.....	80
3.1. Теоретичні аспекти аудиту розрахунків з постачальниками	80
3.2. Організація проведення аудиту розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво».....	86
3.3. Напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів розрахунків з постачальниками	94
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III	98
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	106
ДОДАТКИ.....	109

Вступ

Актуальність теми. Сучасні реалії диктують бізнесу свої умови, але незважаючи на сьогодення і труднощі, підприємства безперервно продовжують свою роботу. Добросовісні підприємці не тільки продовжують діяльність, а і роблять це відповідно до букви закону. В основі будь-якого підприємництва лежать ринкові відносини, що пов'язані із здійсненням процесу розрахунків з контрагентами. Значимими є саме розрахунки з підрядниками та постачальниками, адже для виробничої діяльності, процес постачання є стартом господарського обороту засобів і началом створення майбутньої готової продукції.

Здійснюючи господарську діяльність, суб'єкти господарювання купують різноманітні товарно-матеріальні цінності без яких організація виробничого процесу неможлива – матеріали, добрива, паливо, малоцінні та швидкозношувані предмети, насіннєвий матеріал та ін. Такі операції зазвичай здійснюються з відстрочкою оплати, або з частковою оплатою авансу, що супроводжується виникненням кредиторської заборгованості перед постачальниками, яку необхідно правильно відобразити в обліку та регулярно контролювати її погашення, адже несвоєчасне погашення кредиторської заборгованості тягне за собою погіршення репутації і кредитної історії, сплату штрафних санкцій, і також може призвести до того, що підприємство буде оголошене банкрутом. Якщо при здійсненні розрахунків з постачальниками чи підрядниками було проведено попередню оплату за матеріали чи послуги, виникає дебіторська заборгованість.

В таких умовах, при налагодженні системи постачання товарно-матеріальних цінностей на підприємство, все більше зростає роль бухгалтерського обліку, економічного аналізу та аудиту, які представляють собою функцію управління та є інформаційною основою прийняття управлінських рішень.

Управлінське рішення – це сукупний результат творчого процесу та дій колективу для розв'язання конкретної ситуації, що виникає під час

функціонування підприємства [3, с.3]. Для прийняття цих рішень, менеджері, керівники опираються на дані, що надають їм бухгалтера і економісти, проаналізувавши діяльність підприємства, на основі яких приймаються рішення, що позитивно мають вплинути на економічні показники. Від чіткої та налагодженої роботи працівників бухгалтерії багато в чому залежить управління підприємством. Бухгалтерський облік, аудит та економічний аналіз надають можливість охарактеризувати всі сфери діяльності підприємства, а тому є домінуючим в управлінні. Правильно налагоджений облік і контроль розрахунків забезпечує умови для того, щоб керівник міг чітко і прозоро контролювати, і керувати ресурсами компанії та налагодити грошові потоки з максимальною вигодою для себе.

Питанням організації обліку та контролю розрахункових відносин з постачальниками завжди приділялась значна увага багатьма науковцями. Зокрема ці питання вивчали Бутинець Ф.Ф. [4-5], Васнецов С.Г. [9], Лобова Н.В. [29], Матвієць С.Г. [31], Ошкано В.М. [39], Павлова Г.Є. [40], Плаксієно В.Я. [6,7], Сук Л.П. [59-61] та інші, але певні питання, щодо налагодження системи організації обліку розрахунків, яка б забезпечила швидке прийняття управлінських рішень в процесі постачання матеріальних цінностей в аграрних підприємствах залишаються невивченими.

Чітко налагоджений бухгалтерський облік і контроль розрахункових відносин забезпечує своєчасне здійснення платежів, правильність грошового обігу, підтримання грошової дисципліни. Від того наскільки достовірними, своєчасними, об'єктивними та доступними будуть дані, надані керівництву, залежить ефективність прийнятих управлінських рішень. Цим і обумовлена актуальність вибраної теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування організаційно-методичних аспектів обліку, контролю та економічного аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення.

Досягнення мети зумовило постановку і вирішення наступних завдань:

- дослідити економічну сутність обліку і аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві завдяки науковим дослідженням;
- визначити види та форми розрахунків постачальниками, що використовуються в Україні;
- висвітлити нормативно-правове регулювання організації обліку, аналізу і контролю розрахункових операцій з постачальниками;
- дослідити організацію та методику проведення обліку, аудиту та аналізу розрахунків з постачальниками;
- відобразити кореспонденцію рахунків як основу для організації ведення раціонального бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками;
- ознайомитись із сучасними інформаційними технологіями, що полегшують ведення обліку і контролю при здійсненні діяльності;
- надати організаційно-економічну та облікову характеристику на ПрАТ «Полтавпиво»;
- надати аналітико-економічну характеристику ПрАТ «Полтавпиво»;
- дослідити теоретичні аспекти аудиту розрахунків з постачальниками;
- детально ознайомитись з організацією проведення аудиту розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво»;
- розробити напрями та рекомендації вдосконалення проведення контрольного аудиту на ПрАТ «Полтавпиво».

Об'єктом дослідження є процес організації обліку, контролю та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві та їх удосконалення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних засад організації обліку і контролю розрахунків з постачальниками і підрядниками та їх удосконалення на підприємстві.

Методи дослідження. При проведенні дипломного дослідження були використані загальнонаукові методи: індукції та дедукції, аналізу і синтезу –

при вивченні економічної характеристики інформаційного забезпечення обліку виробничих запасів; порівняльних оцінок, а також статистико-економічні та вибірковий методи.

Інформаційні джерела. У процесі дослідження були використані законодавчі і нормативні акти, що регламентують бухгалтерський облік, методичний та інструктивний матеріал з формування і аналізу інформаційних джерел про первинну документацію та облікові реєстри виробничих запасів, праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів з теорії і практики бухгалтерського обліку, звітність підприємства та приклади планової калькуляції виробничих запасів.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичному вирішенні комплексу питань, пов'язаних із удосконаленням організаційно-методичних аспектів обліку, аналізу і контролю розрахунків з постачальниками на підприємстві. Найбільш вагомими результатами, що характеризують наукову новизну є такі:

- уточнено поняття “розрахунки”, що розкриває зміст, ряд норм і положень щодо обліку розрахунків з постачальниками підприємства на сучасному етапі підприємництва;

- дістали подальший розвиток питання теоретичних засад національних і міжнародних підходів до визначення розрахунків з постачальниками та напрямки їх розвитку і удосконалення з врахуванням положень міжнародних стандартів бухгалтерського обліку;

- розроблено схему документування розрахунків між постачальниками, підрядниками та покупцями залежно від терміну і форми оплати;

- внесено пропозиції щодо удосконалення дослідження аналітичних аспектів складу, динаміки, структури, стану та ефективності розрахунків з постачальниками;

- контроль розрахунків з постачальниками за рахунок розробки специфічних носіїв контрольної інформації. Тому запропоновано макет

контрольної таблиці для процедурного етапу контрольного процесу розрахунків з покупцями і замовниками.

- складання програми проведення контролю розрахунків з покупцями і замовниками.

набули подальшого розвитку:

- систематизація етапів організації процесу постачання та виникнення договірних зобов'язань при розрахунках з постачальниками і підрядниками;

- пояснення необхідності здійснення інвентаризацій розрахунків з постачальниками та підрядниками визначеного періоду та періодичного аналізу заборгованостей з відображенням його результатів у шаблонному документі для контролю стану розрахунків з кредиторами.

Практичне значення одержаних результатів полягає в узагальненні теоретичних положень та пропозицій і рекомендацій щодо удосконалення організації обліку, аналізу і контролю розрахунків з постачальниками на виробничому підприємстві.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, додатків, списку використаних джерел, що нараховує ,, ,, , найменувань, містить ,, , таблиць, ,, ,, , рисунків, ,, ,, , додатків. Основний зміст дипломної роботи викладено на ,, ,, , сторінках друкованого тексту.

У першому розділі досліджується економічна сутність розрахунків з постачальниками, висвітлюються організація та методика розрахунків з постачальниками.

У другому розділі роботи висвітлюється облік розрахунків з постачальниками, характеристика первинних документів з обліку розрахунків та їх руху на підприємстві, а також проводиться аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану та економічний аналіз розрахунку з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво».

У третьому розділі висвітлюється методика аналізу і аудиту розрахунків з постачальниками.

У висновках надано пропозиції і рекомендації щодо вдосконалення обліку, аудиту і аналізу розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво»

РОЗДІЛ I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

1.1. Наукові дослідження економічної сутності процесу розрахунків з постачальниками

Розрахунки з постачальниками посідають одне із значимих місць в багатогранній системі розрахункових операцій підприємства, через те, що вони грають велику роль при впливі на формування головної частини його грошових надходжень, так як в Україні вже не перший рік прослідковується економічна криза, одним з важелів якої є несплата платежів. Саме ця криза прослідковується в тому, що боржники не здійснюють своєчасно оплату іншому підприємству за товари, роботи, послуги. Наявність постійності простроченої кредитної заборгованості призводить до активного зменшення багатьох важливих економічних показників, серед них є: платоспроможність, ліквідність, погіршення іміджу підприємства. За розумного, правильного і ефективного управління кредиторською заборгованістю, з'являється непогана можливість усунути економічно неприйнятні наслідки її наявності. Це може бути можливим лише за такої умови, коли на підприємстві буде правильно організовано систему обліку та аналізу кредиторської заборгованості. З цього випливає, що для правильного управління, обліку і аналізу розрахунків з постачальниками, ми маємо розібратись з економічною сутністю розрахунків, заглибитись в роботи сучасних науковців, які детально і зрозуміло пояснюють всю значимість і переваги систематичного обліку розрахунків. Для початку розглянемо питання сутності, значення та форм розрахунків з постачальниками більш детально з наукової сторони.

Міцним фундаментом розрахунків з постачальниками безперечно являють кредитні відносини. Кредиторська заборгованість належить до складу зобов'язань суб'єкта підприємництва. Зобов'язання є однією з складових Балансу, що виносяться у звіті окремим підпунктом і розглядаються як джерела, що формують фінансові ресурси для фінансування

операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єкта підприємництва.

Таким питанням як сутність поняття «зобов'язання», «розрахунки», «кредиторська заборгованість» класифікація, оцінки та відображення їх на рахунках бухгалтерського обліку присвячено велика кількість наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Вченими висвітлюються проблеми розуміння сутності кредиторської заборгованості та ототожнення її з поняттям «зобов'язання», регулювання нормативним законодавством, що регулюють облік зобов'язань, наголошується відсутність в законодавстві єдиного критерію, для класифікації та оцінки зобов'язань, що є основою для майбутнього правильного відображення при веденні обліку, піднімаються також проблеми щодо обліку умовних зобов'язань та відображення в обліку ризиків зобов'язань, відсутності облікової номенклатури первинного та поточного обліку зобов'язань, журналів аналітичного обліку.

Якщо оцінювати ситуацію в цілому, то приходимо до висновку, що ефективний облік, аналіз, контроль і управління розрахунків з постачальниками передбачає оптимізацію розміру і структури кредиторської заборгованості, що є неможливим без чіткого усвідомлення бухгалтерами і менеджерами сутності дефініцій, які зустрічаються при облікових операціях розрахунків із постачальниками.

Такі поняття як «розрахунки» та «заборгованість» тісно пов'язані з поняттям «зобов'язання», ми може це стверджувати за рахунок того, що розрахунки виникають за зобов'язаннями або зобов'язання витікають із розрахунків, тобто сама заборгованість – це зобов'язання або навпаки. Отже, потрібно визначити кожне поняття окремо і взаємозв'язки між ними. В таблиці 1.1. наведено трактування науковцями суті та змістового наповнення поняття «зобов'язання», «розрахунки», «кредиторська заборгованість».

Більшість науковців по-різному визначають поняття самої кредиторської заборгованості, тому буде доцільно познайомитись із різними тлумаченнями і зрозуміти що саме хотів донести кожен автор. Так, після дослідження наукових праць А. Б. Борисова, ми можемо побачити, що

науковець визначає кредиторську заборгованість як грошові кошти, що тимчасово підпорядковані підприємству та підлягають поверненню юридичній або фізичній особі, у яких вони позичені або невикладені. На думку Ф.Ф. Бутинця та Л.Л. Горецької кредиторська заборгованість – це форма розрахунку за товари та послуги, придбані під час регулярно повторюваних операцій підприємства та використовувані для переробки (як сировина) або для подальшого перепродажу. С.Ф. Голов та В.М. Костюченко зазначають, що це суми, які нараховуються постачальникам за купівлю у них товарів або послуг в кредит. Г.О. Партин та А.Г. Загородній наголошують, що кредиторська заборгованість – це заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях, щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк. О. В. Лишиленко визначає кредиторську заборгованість як заборгованість підприємства перед іншими суб'єктами підприємницької діяльності (постачальниками, підрядниками, покупцями) за поставлені від них засоби і предмети праці, виконані роботи або отриману передоплату. Н.М. Ткаченко стверджує, що це тимчасово залучені суб'єктом у власне користування грошові кошти, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі. О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова зазначають що зобов'язання – це борги (заборгованість) підприємства, які виникають внаслідок придбання товарів і послуг у кредит, або кредити, які підприємство отримує для свого фінансування. Схоже визначення надають В.Ф. Палій та В.В. Палій, які під зобов'язаннями розуміють позиковий капітал, що необхідно повернути кредиторам у встановлені терміни, як правило, з відсотками, обумовленими договорами за його використання. В.В. Дублей та М.М. Гуменюк досліджуючи різні підходи до трактування даних понять, дійшли висновку, що зобов'язання – це правовідносини між сторонами, що мають документальне підтвердження та за яких одна сторона зобов'язується вчинити певну дію або утриматися від такої на користь іншого суб'єкта, а інший суб'єкт має право вимагати від боржника виконання його обов'язку

[11]. О.Б. Чорненко пропонує кредиторську заборгованість визначати як результат правовідносин суб'єкта господарювання, який є наслідком вчинення певної дії одного суб'єкта до іншого суб'єкта господарювання, фізичної особи, держави, позабюджетного фонду щодо передачі товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів чи інших активів, надання послуг, виконання робіт, або дії законодавчо-нормативних документів (виникнення заборгованості з податків чи інших обов'язкових платежів перед бюджетом та позабюджетними цільовими фондами) та надає кредитору право вимоги [3].

М.П. Хохлов та О.С. Корнієнко вважають що кредиторська заборгованість – це позичені підприємством в інших юридичних і фізичних осіб грошові кошти, оцінені в гривнях, щодо яких у підприємства існують зобов'язання погашення у певний строк [4].

О.Є. Майборода, І.П. Косарева, І.О. Корабейнікова надали таке визначення кредиторської заборгованості: це правові відносини між сторонами, які мають документальне підтвердження щодо тимчасового залучення підприємством у власне користування грошових коштів, які не належать підприємству, або це різновид комерційного кредиту, форма розрахунку за товари і послуги, які придбаються [5].

Із тим, що кредиторська заборгованість є різновидом комерційного кредиту, погоджується і О.Ф. Томчук, додаючи, що така заборгованість виступає важливим фактором стабілізації фінансового стану підприємства [6].

Дослідивши роботи професора Венгерука Н.П. можна побачити наступне тлумачення розрахунків; «розрахунки виступають важливим інструментом регулювання економічних відносин між суб'єктами господарської діяльності, а також невід'ємним і необхідним елементом процесу розширеного відтворення, формування, розподілу (перерозподілу) суспільного продукту»

Голов С.Ф. засвідчує «про поєднання юридичного та економічного змісту поняття «розрахунки». Вузьке розуміння поняття «розрахунки» зумовлене видимою частиною – здійснення платежу відповідно до попередньо нарахованих зобов'язань, що залишає поза увагою причини та умови здійснення платежу» [14].

Також дуже доречно підмітив в своїй роботі Гудзь О.Є., звернувши увагу на те, що: «трактування поняття розрахунки залежить від галузі права, зокрема з точки зору цивільного права, основою розрахунків виступає договір та волевиявлення сторін у цих відносинах, натомість фінансово-правовий аспект розрахунків полягає у широкому організаційно-правовому підході зі сторони позицій держави, а також уповноваженого на регулювання цих відносин Національного банку України. Тобто договір виступає важливою, але все-таки лише однією зі складових частин, елементом економічних, господарських відносин обміну і грошового обігу, формою реалізації якого у господарських відносинах є розрахунки» [20]. Береза С.Л. підкреслює, що «коло розрахунків за межами договору досить широке, адже грошове зобов'язання може виникнути не лише на підставі цивільного правочину чи з інших підстав, передбачених цивільним законодавством, , але й на підставах, що викликані трудовими відносинами та адміністративним підпорядкуванням, зокрема, податковими, митними, фінансовими відносинами тощо» [3]. Ознайомившись з роботою наступного автора, було помічено, що схожу позицію відстоює Цегельник Н.І., що розглядає «грошові розрахунки, як частину грошового обороту та виділяє групу відносин, у яких рух грошей як у готівковій, так і у безготівковій формі не пов'язаний з платіжним обов'язком (тобто розрахунками), а саме: виготовлення, випуск в обіг, зберігання, перевезення, вилучення та інкасацію готівки, касові операції, заміна пошкоджених банкнот і монет, поштові перекази, безоплатне перерахування грошових коштів тощо» [18].

Таблиця 1.1.

Трактування суті та змістового наповнення поняття «зобов'язання»,
«розрахунки», «кредиторська заборгованість».

Термін	Визначення	Джерело
1	2	3
Кредиторська заборгованість	грошові кошти, які тимчасово підпорядковані підприємству, фірмі, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі, у яких вони позичені і яким вони невикрадені [12]	А.Б. Борисов
Кредиторська заборгованість	форма розрахунку за товари та послуги, придбані під час регулярно повторюваних операцій підприємства та використовувани для переробки (як сировина) або для подальшого перепродажу [13]	Ф.Ф.Бутинець,

Кредиторська заборгованість	суми, які нараховуються постачальникам за купівлю у них товарів або послуг в кредит [14]	С.Ф. Голов,
Кредиторська заборгованість	заборгованість підприємства іншим юридичним і фізичним особам, що виникла в результаті здійснених раніше дій (подій), оцінена в гривнях і щодо якої в підприємства існують зобов'язання її погашення в певний строк [15]	А.Г. Загородній
Кредиторська заборгованість	заборгованість підприємства перед іншими суб'єктами підприємницької діяльності (постачальниками, підрядниками, покупцями) за поставлені від них засоби і предмети праці, виконані роботи або отриману передоплату [16]	О.В. Лишиленко
Кредиторська заборгованість	тимчасово залучені суб'єктом у власне користування грошові кошти, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі [14]	Н.М. Ткаченко
Кредиторська заборгованість	результат правовідносин суб'єкта господарювання, який є наслідком вчинення певної дії одного суб'єкта до іншого суб'єкта господарювання, фізичної особи, держави, позабюджетного фонду щодо передачі ТМЦ, грошових коштів чи інших активів, надання послуг, виконання робіт, або дії законодавчо-нормативних документів (виникнення заборгованості з податків чи інших обов'язкових платежів перед бюджетом та позабюджетними цільовими фондами) та надає кредитору право вимоги [19]	О.Б. Чорненька
Кредиторська заборгованість	позичені підприємством в інших юридичних і фізичних осіб грошові кошти, оцінені в гривнях, щодо яких у підприємства існують зобов'язання погашення у певний строк [15]	М.П. Хохлов,
Кредиторська заборгованість	правові відносини між сторонами, які мають документальне підтвердження щодо тимчасового залучення підприємством у власне користування грошових коштів, які не належать підприємству, або це різновид комерційного кредиту, форма розрахунку за товари і послуги, які придбаються [13]	О.Є. Майборода,
Кредиторська заборгованість	різновид комерційного кредиту, який виступає важливим фактором стабілізації фінансового стану підприємства [22]	О.Ф. Томчук
Зобов'язання	борги (заборгованість) підприємства, які виникають внаслідок придбання товарів і послуг у кредит, або кредити, які підприємство отримує для свого фінансування [23]	О.В. Олійник,
Зобов'язання	позиковий капітал, який необхідно повернути кредиторам у встановлені терміни, як правило, з відсотками, які обумовлені договорами за його використання [25]	В.Ф. Палій,
Зобов'язання	правовідносини між сторонами, які мають документальне підтвердження та за яких одна сторона зобов'язується вчинити певну дію або утриматися від такої на користь іншого суб'єкта, а інший суб'єкт має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. [27]	М.М. Гуменюк
Зобов'язання	правовідносини між сторонами, які мають документальне підтвердження та за яких одна сторона зобов'язується вчинити певну дію або утриматися від такої на користь іншого суб'єкта, а інший суб'єкт має право вимагати від боржника виконання його обов'язку. [22]	В.В. Дублей,
Зобов'язання	заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди [1]	ЗУ «Про бух. облік та фін. звітність в Україні», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фін. звітності»
Зобов'язання	правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від певної дії, а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку [2]	Цивільний кодекс України

Продовження табл. 1.1		
Розрахунки	1) підрахунок чого-небудь. 2) здійснення платежів за що-небудь, виконання грошових зобов'язань» [11]	Борисов А.Б.
Розрахунки	Грошові взаємовідносини, що виникають між підприємствами по операціях товарного і нетоварного характеру[14]	Бутинець Ф.Ф
Розрахунки	1) сплата грошей за зобов'язанням; 2) документ, складений на основі розрахунку[18]	Шелін С.
Розрахунки	Здійснення платежів по грошових зобов'язаннях[22]	Хома С.В.
Розрахунки	Це грошові взаємовідносини, що виникають між організаціями по товарних і нетоварних операціях[18]	Венгерук Н.П.
Розрахунки	зобов'язання покупця оплатити у встановлений термін вартість матеріальних цінностей, послуг і іншої заборгованості, після виконання постачальником своїх договірних зобов'язань чи право постачальника вимагати платіж від покупця за відвантажену йому продукцію чи зроблені послуги [24]	Новицька Н.В.
Розрахунки	це система взаємовідносин між підприємствами і громадянами, заснована на грошовому погашенні вартості товарно-матеріальних цінностей, робіт, послуг[127]	Мочерний С.В.

Після того як ми ознайомились з визначеннями, потрібно розібратись із завданнями обліку, аналізу і контролю розрахунків з постачальниками (рис.1.1), адже налагоджена система обліку та організація своєчасного контролю за станом розрахунків на підприємствах забезпечить виконання обліком всіх завдань та своєчасне прийняття управлінських рішень. При цьому раціональний облік та якісний контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками можливий лише за умови дотримання законодавства, що регламентує проведення розрахунків за певними видами та формами.

Рис. 1.1 Основні завдання організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства.

Останніми роками науковці акцентують увагу на те, що потрібно набагато більше уваги приділяти саме класифікації і розмежування розрахунків підприємства, їх оцінці та відображенню у фінансовій звітності, адже попри всю різноманітну кредиторську заборгованість перед постачальником, не зважаючи та термін погашення, розмір, утворювати в одну спільну групу не зовсім коректно, зручно і правильно для подальшого обліку, контролю і аналізу. Саме на це звернув увагу В. Кузьмін, який пропонує класифікувати розрахунки залежно від сфери економічних відносин, за різними економічними об'єктами, за суспільним змістом, залежно від логістики і місцезнаходження, від терміну виконання [24]. Сформувавши перелічені ознаки, автор не тільки не зупиняється на виділенні саме цих ознак, а і розписав важливість, і зручність даної класифікації для бухгалтерського обліку.

Деякі види розрахунків виступають об'єктами бухгалтерського обліку. Особливо відокремлюються в обліку саме розрахунки з постачальниками та підрядниками, погашення яких було несвоєчасним. Саме це виступає порушенням суб'єкта підприємництва щодо встановлених і погоджених

розрахункових терміні та розрахункової дисципліни, що є невід'ємною частиною злагодженої і благополучної економічної діяльності підприємства.

Для будь-якого підприємства, незважаючи на його форму, постачальники виступають юридичними або фізичними лицами, що забезпечують безперервне постачання ТМЦ, в яких виникає потреба під час підприємницької діяльності. До ТМЦ ми можемо віднести: сировину з якої буде виготовлятися готова продукція, матеріали, паливо, будівельні матеріали, запасні частини, малоцінні та швидкозношувальні системи. Окрім поставок ТМЦ, постачальники можуть надавати певні послуги, потреба в яких виникає під час діяльності, цими послугами може виступати подача електроенергії, газу, водопостачання, послуги доставки, ремонту, клінінгу, кейтерингу, або іншого роду роботи і послуги.

При врахуванні такого критерію як термін, можна виділи поточні та довгострокові зобов'язання. До поточних згідно П(С)БО зобов'язань ми відносимо розрахунки з постачальниками, якщо вони погашаються протягом операційного циклу або року, аналогічно ті зобов'язання, які погашаються пізніше одного року або операційного періоду визнаються довгостроковими. Детально класифікацію розрахунків представлено на рисунку 1.2.

Відповідно до суми та порядку визначення, ми можемо поділити зобов'язання та розрахунки на фактичні та умовні.

Під фактичними розрахунками виступають розрахунки, що формуються при попередньо укладеному договорі, контракті, рахунку. Саме ці документи підтверджують погоджену розрахункову суму, що була визначена при складанні і підписанні документів.

В свою чергу під умовними розрахунками виступають розрахунки, що виникли в самому процесі операційної діяльності. Це говорить про те, що остаточна сума не може бути визначеною, прикладом будуть розрахунки зі сплати авансу, премій, разових виплат тощо.

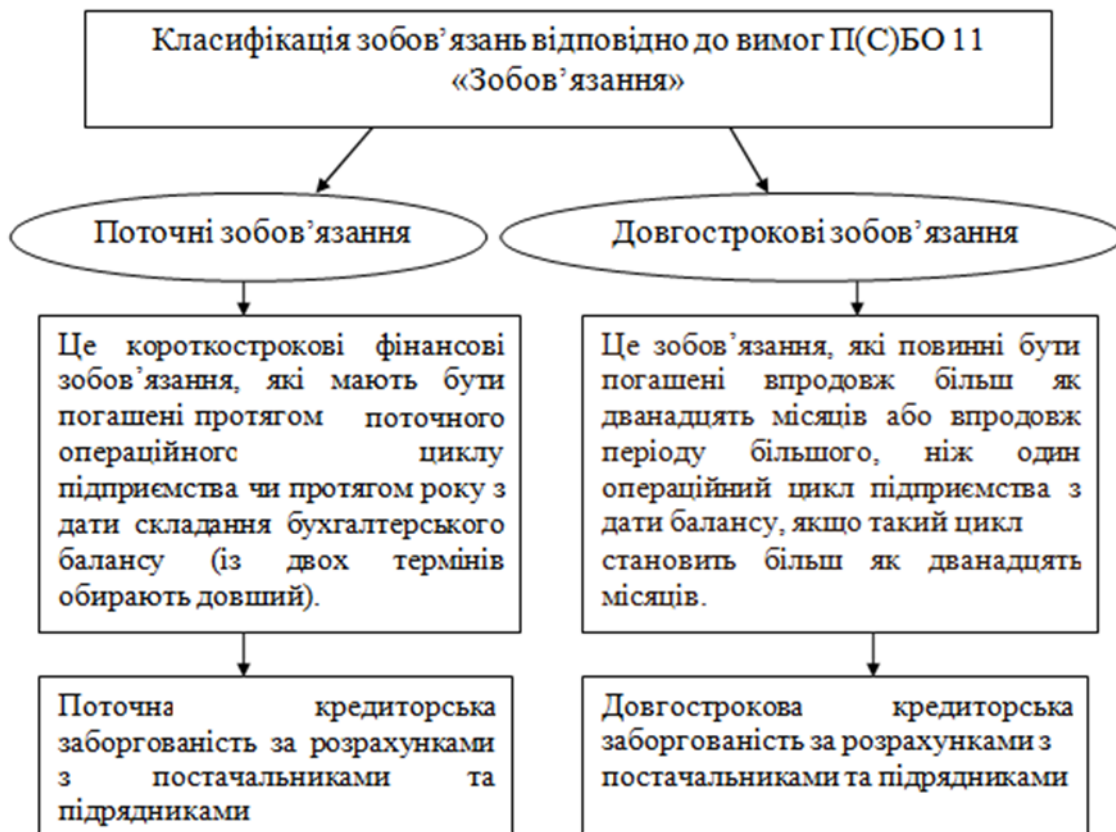

Рис. 1.2. Класифікація зобов'язань підприємства відповідно до вимог П(С)БО 11 «Зобов'язання».

Для всіх не є секретом, що для погашення зобов'язань використовують готівкову та безготівкову форму розрахунків. Так як і постачальники, так і покупці можуть скористатись правом вибору форми безготівкових розрахунків і способу в який відбудуватиметься платіж. Ці деталі погоджується усіма сторонами саме в процесі укладанні договорів.

Підприємства при здійсненні безготівкових розрахунків можуть використовувати наступні форми: платіжні доручення, квитанції, платіжні вимоги-доручення, чеки, акредитиви, векселя. При виборі готівкової форми, безпосередньо розрахунки відбуваються за рахунок самої готівки.

Залежно від порядку виконання господарючими суб'єктами своїх грошових зобов'язань, сторони визначають і погоджують способи платежів. Також, можливе використання декількох різних способів оплати, що допоможе більш ефективно та вигідно виконувати розрахункові зобов'язання.

Після того, як відбулось відвантаження ТМЦ, виконання робіт або

надання послуг, розпочинається процес розрахунків з постачальниками або іншими контрагентами. Також дуже часто сторони домовляються про одночасне розвантаження і оплату, або ж про часткову або повну оплату перед відвантаженням. Це допомагає постачальнику впевнитись в платоспроможності покупця.

Зважаючи на те, що економічний аналіз відіграє значиму частку при ефективному керуванні та контролі за розрахунками з постачальниками, буде доцільно розібратися, як саме поділяються розрахунки з постачальниками за економічним змістом. Саме звідси випливають дві наступні групи розрахунків з постачальниками: за товарними операціями та за нетоварними операціями.

Перша група (товарні операції) – саме до даної групи відносяться розрахунки за реалізовану продукцію, виконані роботи, послуги і аналогічно придбані матеріальні цінності та послуги;

Друга група (нетоварні операції) уособлює в собі розрахунки по платежам до бюджету; розрахунок за кредити в банках, оплата страхових платежів, розрахунки за претензіями, нестачами, стихійними лихами, непередбаченими обставинами, крадіжками та інші розрахунки.

Найбільш значиму питому вагу поміж всіх розрахунків підприємств мають розрахунки за товарними операціями – за реалізовану продукцію, виконані роботи і надані послуги, одержані матеріальні цінності та послуги.

Із всього перерахованого вище, чітко зрозуміло, що зобов'язання мають масштабний характер в житті підприємства, проникають в усі сфери діяльності та виникають із моменту ухвалення будь-якого рішення, але не всі зобов'язання ми можемо назвати дійсними, Тому слід розібрати коли саме ми можемо стверджувати, що те чи інше зобов'язання є визнаним. Якщо ухвалення рішення про практичну реалізацію зобов'язання, яке передбачає обмін ресурсами, та набуття ним юридичного оформлення, його можна вважати фінансовим. На рисунку 1.3 наведено умови визнання зобов'язань у відповідності до П(с)БО 11 «Зобов'язання». А саме відображення кредиторської заборгованості у фінансовій звітності ми бачимо на рис. 1.4.

Якщо з якихось причин дані умови до будь-якого зобов'язання на дату балансу не дотримуються, то таку статтю потрібно негайно забрати зі складу зобов'язань і не забути списати з балансу. Під кредиторською заборгованістю ми розуміємо не тільки частину майна організації, як прийнято вважати кошти, але і ТМЦ, прикладом виступає зобов'язання за товарним кредитом.

Як правова категорія кредиторська заборгованість виступає особливою частиною майна підприємства, що є предметом обов'язкових правовідносин між підприємством і його кредиторами. Підприємство у якого є кредиторська заборгованість, має обов'язок повернути чи виплатити частину майна кредиторам, які мають повне право вимагати розрахунку. Підбиваючи підсумки, можна підкреслити те, що кредиторська заборгованість має двошарову юридичну природу: як частина майна вона належить підприємству на праві володіння чи навіть праві власності щодо отриманих позичкових грошей чи речей, визначених родовими ознаками; як об'єкт зобов'язальних правовідносин – це борги підприємства перед кредиторами, тобто обличчями, уповноваженими на витребування чи стягнення від нього зазначеної частини майна [3]. Ураховуючи вищесказане, кожне підприємство одночасно є і кредитором, і дебітором, а у кожній розрахунковій операції одночасно може виникати дебіторська заборгованість в одному підприємстві і кредиторська – в іншому.

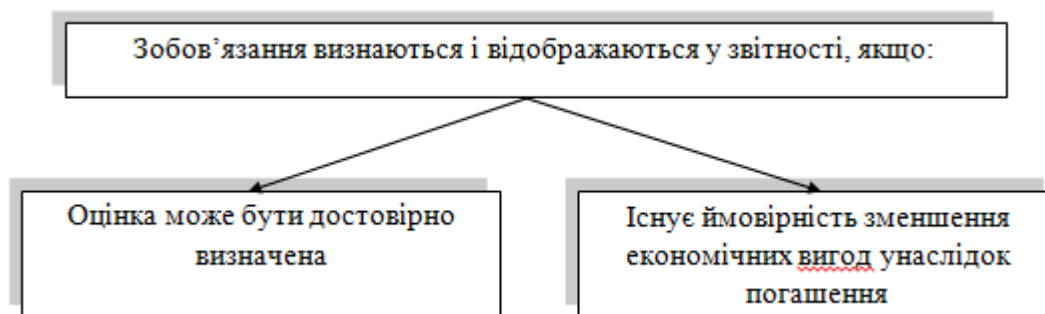

Рис. 1.3 Умови визнання зобов'язань.

Назва форми	Код рядка	Назва рядка
Довгострокові позики		
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	1510	Довгострокові кредити банків
Короткострокові позики		
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	1600	Короткострокові кредити банків
Розрахунки з постачальниками та підрядниками		
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	1615	Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги
Розрахунки за іншими операціями		
	1690	Інші поточні зобов'язання
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	1155	Інша поточна дебіторська заборгованість
	1130	Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами

Рис.1.4 Відображення об'єктів довгострокових і короткострокових зобов'язань у фінансовій звітності.

З урахуванням наведеного, можна стверджувати, що для формування взаємовідносин між контрагентами, що призводять до розрахункових операцій, підприємство проводить кропітку роботу з пошуку і вибору постачальника. На рис.1.5. зображено низку умов, які мають виконуватися при виборі постачальників та підрядників, запропонованих Е.Ф. Югас [6].

Порядок і форми розрахунків із постачальниками визначаються господарськими договорами, внаслідок виконання яких у підприємства виникають поточні зобов'язання – кредиторська заборгованість.

Господарський договір є найбільш розповсюдженою і основною підставою виникнення зобов'язання, важливою і вирішальною формою реалізації товарно-грошових відносин у ринкових відносинах. Зародження взаємовідносин і відповідних розрахункових операцій із постачальниками та підрядниками передуює процес пошуку підприємством. Статтею 264 Господарського кодексу України передбачено, що матеріально-технічне постачання та збут продукції виробничо-технічного призначення і виробів народного споживання як власного виробництва, так і придбаних в інших суб'єктів господарювання, здійснюються шляхом укладання договорів купівлі-продажу [1].

Договір – це документ, що підтверджує домовленість як двох, так і більше сторін, яка націлена на процес установлення, зміну або припинення

цивільних прав та обов'язків.

Договір купівлі-продажу – договір, за допомогою якого суб'єктами встановлюються всі умови та розрахунки, які визначаються найбільш прийнятними для обох сторін.

При укладанні договору з постачальниками з'являється юридичне зобов'язання, яке ще не відображається на рахунках бухгалтерського обліку та в балансі, так як самого відвантаження за яке і виникає зобов'язання, або передоплати ще не було. Саме бухгалтерське відображення в обліку розпочнеться в той момент, коли суб'єкти господарювання, якими і було укладено договір, розпочнуть пряме виконання взятих на себе обов'язків та за умов відповідно до П(с)БО 11 «Зобов'язання»: тобто остаточна оцінка зобов'язання має бути достовірно визначена; існуватиме ймовірність зменшення економічних вигод у майбутньому внаслідок погашення зобов'язання. Якщо з якихось причин виконання обов'язків, що вказані в договорі, будуть порушені, тоді дана ситуація може призвести до того, що будуть накладені штрафні санкції. Ця заборгованість також має відображатися у бухгалтерському обліку.

Під час підписання договору з постачальниками, потрібно обов'язково приділити увагу тому, щоб в ньому був присутній даний перелік умов:

- точну номенклатуру (асортимент) товарів, що саме має постачати контрагент. Загально прийнято ці дані вказують у специфікації, що додають до самого договору;

- чітко описану якість товару, щоб потім не було суперечок, що привезена продукція не відповідає якості на яку очікував покупець. У самому договорі прийнято перестраховуватись тим, що сторони визначають документи яким має відповідати дана продукція (ДСТУ, ТУ, сертифікат виробництва, зразок-еталон тощо). Покупець, має право вимагати у постачальника документи і сертифікати, що будуть доказом якості продукту. Розібравшись з якістю, потрібно звернути увагу і комплектності продукції, що буде вам поставлятись. Так, покупець може обрати у якій комплекції буде

постачатись товар, з різними додатковими і запасними до комплекту виробами або, аналогічно, без усіх додаткових деталей, які покупець зазначить непотрібними;

- також у цьому списку важливу роль займає саме кількість продукції і термін поставки. Потрібно пам'ятати, що договір дозволено укладати як на одноразову поставку, так і на багаторазові поставки, що займуть певний проміжок часу. Для зручності контролю і відвантаження, буде доцільно заздалегідь обдумати і прописати графік поставок у сам договір;

- найбільш значимим при виборі продукції і можливості її замовити, є ціна товару. Щоб не було неприємних сюрпризів при наступні поставці, потрібно вказати ціну у специфікації до договору.

Підряд – це договір, відповідно до якого одна сторона (підрядник) зобов'язується під свою відповідальність виконати за завданням другої сторони (замовника) певну роботу з використанням власних матеріалів або матеріалів замовника за певну плату. При цьому оплачується тільки готовий результат, зданий замовникові [2].

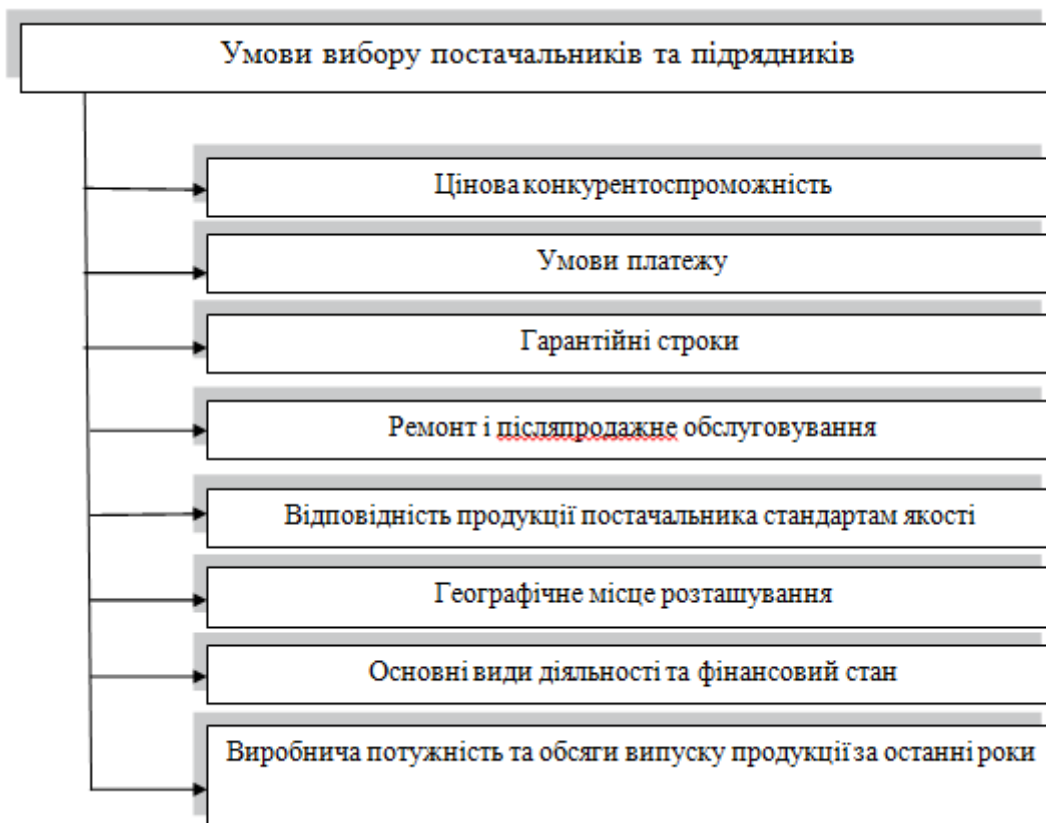

Рис. 1.5 Умови вибору постачальників та підрядників на підприємстві.

Датою коли зобов'язання перед постачальником можна вважати момент, коли відбувається перехід права власності на поставлені ТМЦ. З цього випливає, що кредитну заборгованість, що виникає за товари, роботи і послуги, бухгалтер відображає в бухгалтерському обліку тільки якщо дотримані наступні умови:

- Покупець отримує певні вигоди і ризики, які пов'язані з покупкою товару і подальшим правом власності на них
- Після відвантаження і отримання оплати, постачальник ніяким чином не може керувати та контролювати продукцію, що було поставлено;
- Загальна і остаточна сума зобов'язань, що має бути погашена постачальнику, має бути заздалегідь визначеною.

Для того, щоб процес розрахунків з постачальниками був максимально ефективним і налагодженим, потрібно налагодити платіжну дисципліну. В договорах чітко зазначені терміни розрахунків яких потрібно притримуватись, адже накопичення простроченої кредитної заборгованості ще нікому не йшло на користь, адже за одним простроченим платежем послідує наступний і потім буде досить проблемно і складно вирватись з цього кола. Також не потрібно забувати, що це принесе лишніх турбот і постачальнику, який з часом взагалі не захоче співпрацювати з неплатоспроможним покупцем. Потрібно добре подумати, зважити всі за і проти, оцінити ваші можливості і обрати найбільш зручний і ефективний платіжний інструмент і не забувати вести постійний контроль за станом розрахунків. Адже саме це є запорукою ефективною системи розрахунків. Правильно налагоджена система розрахунків на підприємстві має громіздкий вплив на зобов'язання та фінансовий стан підприємства загалом.

Правильна і ефективна структура розрахунків вимагає суворого виконання фінансової дисципліни оплати боргів у всіх видах зобов'язаннях. Затримання оплати за одержані матеріальні цінності або несвоєчасне надходження коштів за реалізовану продукцію та надані послуги призводить

до фінансових труднощів у ведення господарства.

Розрахункові взаємовідносини між постачальниками та підрядниками виникають з процесом господарської діяльності підприємств і паралельно з виникненням цих відносин, зазвичай, відбувається формування інформаційної бази документів, що підтверджують да відносини, договори, контракти купівлі-продажу товарно-матеріальних цінностей договорів підряду на виконання різних робіт товарно-транспортних накладних податкових накладних рахунків-фактур зовнішньоекономічних договорів купівлі-продажу вантажно-митних декларацій та ін.

Ніхто не застрахований і в будь-кого можуть скластись обставини, що вчасну оплату буде здійснити дуже проблематично, або взагалі можливості здійснити оплату немає. Причина цього можуть бути різні труднощі, обставини, такі як тимчасова або стійка неплатоспроможність, банкрутство, що виникла через недооцінення ризику, слабкої контролюючою і керівною моделлю управління власним капіталом, неправильне ведення бухгалтерського обліку. Усе це вказує на те, що під час здійснення розрахункових операцій із постачальниками у бухгалтерському обліку може виникати як дебіторська заборгованість, якщо було сплачено передоплати за надані товари, послуги, так виникає і кредиторська заборгованість, якщо навпаки спочатку було здійснено відвантаження. Для забезпечення власної впевненості і уникання можливих конфліктів з постачальниками, бухгалтер кожного місяця проводить взаєморозрахунки з контрагентами, що виступає запобіжним методом накопичення простроченої кредиторської заборгованості.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту процесу розрахунків з постачальниками в Україні

Так як бухгалтерський облік є головною частиною сучасного бізнесу, з якого держава отримує податки до бюджету, зрозуміло, що контролюючі органи постійно слідкують за правильністю і прозорістю ведення обліку.

Розрахунки з постачальниками виступають одним з тих секторів, що перевіряються з особливою уважністю, адже саме при покупці будь-якого товару чи послуги, покупець сплачує податок на додану вартість, суму якого, до бюджету вже сплачує постачальник. Оскільки, на сьогоднішній день, багато підприємців думають як зменшити суму податку, одним способом з яких є реєстрація різних ФОПів, з якими підприємці торгують «безтоварними накладними» на великі суми, що призводить до махінацій. Тому контролюючі органи велику увагу приділяють контролю саме розрахункових операцій, для цього також створено нормативні документи, що диктують загальноприйняті порядки ведення розрахунків. Саме з такими документами ми ознайомитись в даному підпункті.

Інформаційною базою роботи стали законодавчі акти України, галузеві вказівки, нормативні документи згідно регулюванню дій пов'язаних із розрахунками з постачальниками.

Юридично-правові аспекти виникнення зобов'язань у розрахунках з постачальниками регулює Господарський кодекс України [1]. Здійснення розрахунків може відбуватися в наступних формах: розрахунки платіжними дорученнями; розрахунки платіжними вимогами-дорученнями; розрахунки платіжними вимогами; акредитивна форма; чекова форма; вексельна форма згідно з Інструкцією № 22 «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» (із змінами та доповненнями) [2] та Цивільного кодексу України [11], де передбачено відповідальність. Підстави припинення зобов'язання визначені гл. 50 Цивільного кодексу України [11].

Для правильної організації ведення обліку розрахунків з постачальниками підприємству необхідно: по-перше, провести класифікацію такої заборгованості за терміном її погашення: термін погашення до 6 місяців та термін погашення більше 6 місяців; по-друге, врахувати виконання умов погашення кредиторської заборгованості, тобто поділити її на: прострочену, погашену у строк та відстрочену.

В податковому обліку сьогодні існують деякі проблеми щодо

кредиторської заборгованості. Так, пунктом 44.2 статті 44 ПКУ передбачено, що для розрахунку об'єкта оподаткування платник податку на прибуток використовує дані бухгалтерського обліку та фінансової звітності щодо доходів, витрат та фінансового результату до оподаткування. Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку не дано визначення безнадійної або простроченої кредиторської заборгованості.

Відповідно до підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 ПКУ безнадійна заборгованість - заборгованість, яка повинна відповідати певним ознакам. В розумінні ПКУ безнадійна заборгованість, зокрема кредиторська, трактується як заборгованість за зобов'язаннями, щодо яких минув строк позовної давності (підпункт а), прострочена заборгованість (підпункт г), заборгованість, стягнення якої неможливо у зв'язку з дією форс-мажорних обставин, або заборгованість банкрутів, припинених як юридичні особи.

Відповідно до вимог пункту 5 П(С)БО 11, якщо на дату балансу раніше визнане зобов'язання не підлягає погашенню, його сума включається до складу доходу звітного періоду [8].

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Зобов'язання» 11 визначає порядок формування та відображення в звітності інформації про зобов'язання. Цим стандартом усі зобов'язання класифікуються на довгострокові, поточні забезпечення та непередбачені зобов'язання.

На розмір зобов'язань можуть вплинути валютні курси, що відображається у П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів».

Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги є монетарною статтею, тому мають бути враховані вимоги П(С)БО 21

«Вплив змін валютних курсів». Облік має бути побудованим таким чином, щоб розрахунки, які проводяться у різних валютах, були відокремлені один від одного [7].

У міжнародній практиці порядок визначення та відображення короткострокових зобов'язань визначається відповідно до МСБО 1

«Подання фінансових звітів» [4], МСБО 37 «Забезпечення,

непередбачені зобов'язання та непередбачені активи» [5].

Облік та надання фінансової звітності має відбуватися згідно з вимогами П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами». Зобов'язаннями звітного сегмента визнають заборгованість господарського або географічного сегмента підприємства, що виникла внаслідок виконання ним своєї звичайної діяльності і безпосередньо стосується цього сегмента. Зобов'язання, що виникли на рівні підприємства і стосуються кількох його звітних сегментів, розподіляються, якщо витрати на обслуговування боргу також розподіляються на такі звітні сегменти [5].

Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконанні роботи і надані послуги, згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку, ведеться на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Інформація про стан розрахунків з постачальниками та підрядниками знаходить своє відображення у фінансовій звітності підприємств. При цьому різниця відображення в балансі полягає лише у відмінності структури статей вітчизняної та міжнародної звітності. За П(С)БО 11

«Зобов'язання» в Балансі (Звіті про фінансовий стан) всі поточні зобов'язання відображаються за сумою погашення, тобто у фінансовій звітності в розділі поточних зобов'язань відображається сума, яка буде фактично сплачена при погашенні такого зобов'язання.

Отже, процес постачання цінностей на підприємство є невід'ємною складовою його господарської діяльності. Дана подія призводить до виникнення поточних зобов'язань на підприємстві, за якими воно має здійснювати постійний та ретельний контроль та удосконалювати у зв'язку з цим процес облікового відображення такої заборгованості. Нормативно-правове регулювання розрахунків з постачальниками та підрядниками здійснюється на основі значної законодавчої бази (Кодекси України (Податковий, Господарський, Цивільний), Закони України, П(С)БО, М(С)БО, інструкцій, методичних рекомендацій та ін.). Проте негативним моментом є

відсутність виокремленого нормативно-правового акту, в якому би чітко визначалися правові аспекти регулювання саме розрахунків з постачальниками та підрядниками. В більшості нормативно-правових актів кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги ототожнюється з зобов'язаннями.

1.3. Організація та методика обліку процесу розрахунків з постачальниками

Сьогодні можна з упевненістю говорити про те, що запорука ефективних зв'язків підприємства з усіма партнерами залежать від налагодженості, чіткості і правильності документообігу розрахунків з постачальниками. Саме цим займається бухгалтерія і керівництво, тому слід приділити увагу саме процесу обліку, виділити основні методики обліку і особливості. Невід'ємною частиною обліку розрахунків з постачальниками є регулярне документування. При не налагодженому документообігу розрахунків на підприємстві, тоді можна сміливо стверджувати, що управлінська гілка є неефективною, що призводить тільки до накладення штрафних санкцій, тому що за відсутністю чіткого контролю буде неможливо здійснювати вчасно оплату і не прострочувати платежі, також не буде чітко визначених відповідальних осіб, що також призведе до халатності і банкрутства в майбутньому.

При створенні первинних і звітних документів, їх подальшій передачі, підписанні, бере участь не одна людина, тому цілком реально, що документи можуть губитись, запізнення у отриманні, механічні помилки при заповненні. Саме це посприяло тому, що було вирішено створити раціональну систему документування розрахункових операцій, що містила в собі інструкції з діями, що потрібно виконувати працівникам з даними проблемами, щоб якнайшвидше виправити помилки в документообігу. Ведення первинної документації є однією з основних частиною ведення бухгалтерського обліку, так як це є першою ланкою контролю за господарськими операціями, також

первинні документи виступають обов'язковою підставою для відображення операцій в обліку. Тому зовсім не дивно, що і на ПрАТ «Полтавпиво» саме первинні документи є підставою, що фіксують здійснення розрахункових операцій з постачальником. Для формування ефективного документопотоку потрібно контролювати організаційну структуру, організацію обліку, необхідну кількість працівників, типи первинних та звітних документів, технічний рівень програмного забезпечення, що використовуються для полегшення і прискорення ведення обліку. Документування розрахунків між постачальниками та покупцями залежить від чергування оплати та постачання, а також форми розрахунку (готівкова і безготівкова), річні варіанти документообігу зображено (рис. 1.6).

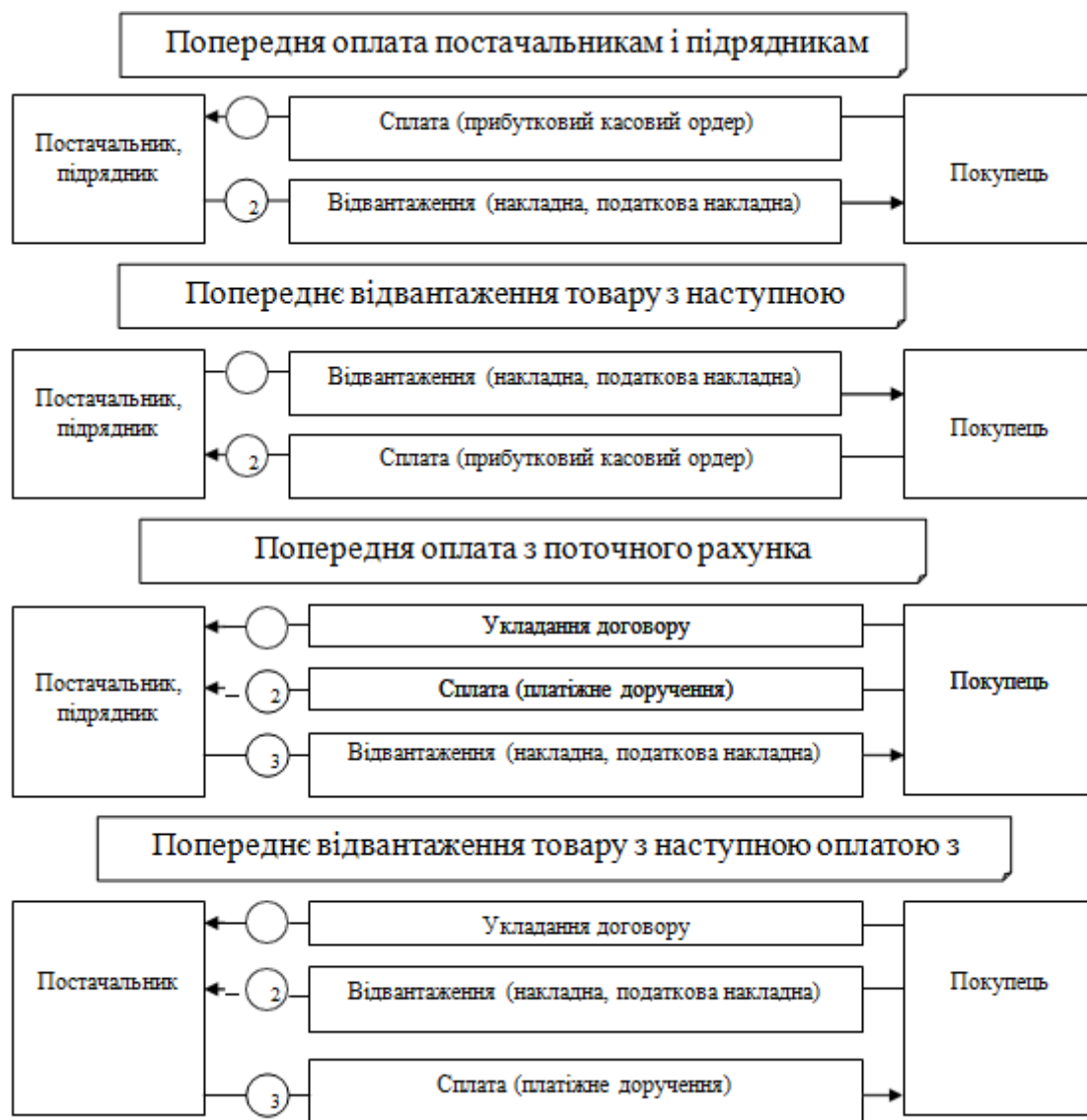

Рис.1.6. Схема документування розрахунків між постачальниками, підрядниками та покупцями залежно від терміну і форми оплати.

Господарські операції на підприємствах можуть відображатись тільки якщо документи, які підтверджують операцію, правильно та вчасно оформлені, також якщо вказані всі необхідні реквізити.

Кожен документ, що передається в бухгалтерію, пристально перевіряється, щоб завчасно виявити можливі помилки і переконатись в правильності, і законності.

Саме бухгалтер є тим працівником, що відображає операції на рахунках обліку, перевіряє правильність всіх документів і потім займається обробкою, групуванням і зберіганням первинних документів.

У процесі документообігу лежить велика система створення, перевірки, обробки та здавання в архів первинних документів обліку, ефективність та якість виконання вище перелічених дій, залежить від того чи застосовуються бухгалтером сучасне програмне забезпечення і готові макети таблиць, графіків, що допомагають якісно виконувати свою роботу. Початком процесу документообігу можна вважати момент, коли постачальник виписує рахунок-фактуру на оплату.

Зазвичай надходження товарів від постачальника підтверджується наступними первинними документами:

- товарно-транспортна накладна;
- податкова накладна;
- вантажно-митна декларація;
- податкова накладна;
- видаткова накладна.

А вже сам процес приймання різноманітних ТМЦ, що привозять на склад, прийнято оформляти прибутковим ордером. При огляді можуть бути виявлені недостачі, брак або інші розбіжності із супровідними документами виписаними постачальником, потрібно скласти акт примання матеріалів (ф. 2 М-7).

Кожен постачальник зобов'язаний на всю продукцію, що

відвантажуються, підготувати пакет товарних і платіжних документів, після чого передати разом із продукцією замовнику через експедитора.

З попереднього підпункта ми вже знаємо, що погашення кредиторської заборгованості може відбуватись двома шляхами, безготівковим і готівковим розрахунком.

Зазвичай у ПрАТ «Полтавпиво» надають перевагу застосування саме безготівкової форми розрахунків з кредиторами. Це зумовлено тим, що суми розрахунків досить великі і постійне зберігання такої великої кількості готівки в касі не зовсім зручно, оскільки в Україні введені обмеження щодо залишків готівки в касі.

Також безготівкові розрахунки є прозорими і не містять корупційних схем.

У випадках, коли потрібно здійснити безготівковий розрахунок, фінансовий директор видає: платіжне доручення, платіжну вимогу-доручення, акредитив, інкасо, вексель, або інші формами розрахунків, наприклад, із використанням чеків, як на документарних носіях так і в електронному вигляді.

Правила, форми і стандарти безготівкових розрахунків в Україні, що здійснюються за участю банків, встановлені в Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженій Постановою Правління НБУ від 21.01.2004 № 22, які у ПрАТ «Полтавпиво».

Для зручності представлено перелік первинних документів з обліку розрахунків з іноземними і вітчизняними постачальниками під час виникнення і погашення заборгованості у таблиці 1.4.

Під безготівковими розрахунками прийнято розуміти перерахування певної суми коштів з рахунків ПрАТ «Полтавпиво» на рахунки постачальників з якими було укладено договір.

Таблиця 1.4

Первинні документи з обліку розрахунків з постачальниками

<i>Розрахунки з вітчизняними постачальниками</i>	<i>Розрахунки з іноземними постачальниками</i>
Виникнення заборгованості	
Прибуткова накладна	Акцептований рахунок
Податкова накладна	Залізнична накладна
Товаро-транспортна накладна	Прибуткова накладна
	Податкова накладна
Погашення заборгованості	
Видатковий касовий ордер	Виписка банку
Виписка банку	

Підбиваючи підсумки, ми можемо виділити те, що налагоджена система первинного обліку на кожному підприємстві грає одну з головних ролей, це зумовлено тим, що це є запорукою в майбутньому прозорості і достовірної інформації про всі розрахунки з постачальниками, про терміни погашення заборгованості, що натомість зіграє своє значення у відображенні фінансової звітності, яку будуть використовувати як зовнішні, так і внутрішні користувачі для економіко-аналітичного аналізу, контролю розрахунків.

Загалом організація первинного обліку на підприємстві ПрАТ «Полтавпиво» забезпечує своєчасну, детальну та достовірну інформацію про розрахунки з постачальниками і стан заборгованості перед ними. Усі первинні документи, що використовуються при надходженні товарів і розрахунках з постачальниками, мають типову форму, дослідження показали, що документ заповнюється вчасно і відповідно всім вимогам затвердженого графіку.

Приступаючи до запису розрахункових операцій з постачальниками на облікових рахунках, можемо стверджувати, що ПрАТ «Полтавпиво» як і більшість підприємств використовує пасивний рахунок 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». По кредиту рахунка ми спостерігаємо збільшення заборгованості за одержані від постачальників товарно-матеріальні цінності, роботи, послуги. По дебету рахунка прослідковується аналогічне погашення або списання заборгованості.

На рахунок 63 відносяться розрахунки з підприємствами, організаціями

та особами за отримані товарно-матеріальні цінності також прийняті роботи та надані послуги, включаючи надання водовідводу, електрики, перевезення, води тощо.

Доцільно вести облік розрахунків з постачальниками на аналітичних рахунках за кожною фізичною та фізичною особою. В свою чергу аналітичні рахунки згруповуються в субрахунки:

631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»;

632 «Розрахунки з іноземними постачальниками».

На субрахунку 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками" як ми вже зрозуміли з назви, ведеться облік розрахункових операцій за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи, надані послуги з вітчизняними постачальниками та підрядниками.

На субрахунку 632 "Розрахунки з іноземними постачальниками" відповідно до попереднього субрахунку, відображаються ті ж самі операції, що в попередньому субрахунку, тільки з іноземними постачальниками.

Аналітичний облік бухгалтер веде окремо за кожним постачальником в розрізі всіх представлених документів на сплату.

Ще раз повторимо, що зобов'язання може визнаватись тільки за умови, що його оцінка достовірно визначається та є можливість зменшення економічних вигод через його погашення. Якщо визнане зобов'язання на дату складання балансу не підлягає погашенню, тоді слід включити розмір зобов'язання до складу доходу звітного року. Всі поточні зобов'язання відображають в балансі пропорційно до суми погашення.

Зобов'язання є однією із головних складових форми Балансу і сприймаються як джерела побудови фінансових ресурсів для фінансування операційної, інвестиційної та фінансової діяльності ПрАТ «Полтавпиво».

Бухгалтерські проведення за операціями розрахунків з постачальниками і підрядниками на ПрАТ «Полтавпиво» наведено в табл. 2.6.

Отже, всі операції розрахунків з постачальниками на досліджуваному

підприємстві відображаються на рахунку 63 незалежно від того коли було виписано рахунок-фактуру, тобто за термінами підприємство не ділить заборгованість на облікових рахунках. Якщо з якихось причин була виявлена помилка у невідповідності договору, або арифметична помилка, бухгалтерія висуває претензії до постачальника і паралельно в обліку проводить кореспонденцію : ДТ 374 КТ 63.

Поставка ТМЦ від постачальника без пред'явлення розрахункових документів, що відповідають даній поставці і за допомогою яких проводиться оплата називається невідфактурованою поставкою.

За невідфактурованої поставки, ТМЦ оприбутковують за купівельними або ж обліковими цінами на рахунках: ДТ 20,22 КТ 63.

Таблиця 1.5

Бухгалтерські проведення з обліку розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво»

№ з/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		дебет	кредит
1	Надійшли від постачальника сировина та матеріали	201	631
2	Надійшли від постачальника купівельні Напівфабрикати	202	631
3	Отримано від постачальників паливо	203	631
4	Отримано від постачальників тару	2041	631
5	Надійшли будівельні матеріали	205	631
6	Надійшли запасні частини	207	631
7	Отримано інші матеріали	209	631
8	Отримано від постачальників МШП	221	631
9	Відображено непідтверджений податковий кредит з податку на додану вартість	6442	631
10	Сплачено постачальникам за ТМЦ з поточного Рахунка	631	311
11	Сплачено постачальникам готівкою	631	301
12	Видача чека або акредитива постачальнику	631	313
13	Сплата постачальнику за рахунок банківської позики	631	601
14	Видача векселя постачальнику	631	621
15	Отримано роботи (послуги) від постачальника для виробничих цілей	23	631
16	Отримано від постачальника роботи (послуги) загальновиробничого призначення	91	631
17	Отримано роботи (послуги) від постачальника загальногосподарського призначення	92	631
Продовження таблиці 1.5			
18	Отримано роботи (послуги) від постачальника для організації процесу збуту	93	631

19	Відображено претензію постачальнику	374	631
20	Отримано від постачальників арматуру для Будівництва	1511	631
21	Отримано від постачальників арматуру для капітального ремонту	1512	631
22	Придбано основні засоби	1521	631

Якщо сталась ситуація, коли підприємство внесло оплату за ТМЦ, але з певних обставин до кінця місяця так і не відбулась поставка, або знаходяться на зберіганні у постачальника, тоді їх слід віднести до матеріальних цінностей, що знаходяться в дорозі. Даний вид ТМЦ бухгалтер оприбутковує умовно задля того, щоб відобразити їх в у звітності підприємства у складі виробничих запасів кореспонденцію рахунків ДТ 20,22 КТ 63. Наступного місяця матеріальні цінності слід відновити на рахунку 63 методом сторнування з таким же записом кореспонденції. В міру надходження виробничих запасів, які проведенні як в дорозі, оприбутковуютьту кількість, що фактично надійшла. При погашенні заборгованості постачальників робиться запис кореспонденції рахунків: ДТ 63 КТ 31,30. Якщо відбувається закінчення термінів позовної давності, тоді бухгалтер відносить кредиторська заборгованість на доходи шляхом зміни зобов'язань.

Кореспонденція рахунків бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками, якщо перед відвантаженням йде передоплата і варіант, коли передоплаті передує процес відвантаження забражено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Відображення операцій розрахунків з постачальниками

Облік розрахунків з постачальниками					
№	Господарська операція	Дт	Кт	Сума	Первинний документ
Подія перша – отримання товару					
1	Отримано товар від постачальника	281	631	8000	Видаткова накладна
Продовження табл. 1.6					

2	Нараховано податковий кредит з ПДВ після реєстрації податкової накладної постачальником у ЄРПН	641	644	1600	Податкова накладна
3	Оплата товару постачальнику	631	311	9600	Банківська виписка
Перша подія – сплата авансу постачальнику					
1	Перерахування попередньої оплати за товар постачальнику	371	311	9600	Банківська виписка
2	Нарахований податковий кредит з ПДВ після реєстрації податкової накладної постачальником у ЄРПН	641	644	1600	Податкова накладна
3	Отримано товар від постачальника	281	631	8000	Видаткова накладна
4	Відображено розрахунки з постачальником у частині ПДВ	644	631	1600	Бухгалтерська Довідка
5	Взаємозалік заборгованостей з постачальником	631	311	9600	Бухгалтерська довідка

Продуманий і організований процес використання системи аналітичного обліку розрахунків з постачальниками надає можливість отримання всіх необхідних даних в будь-який момент ведення бізнесу, що стосуються розрахункових документів, термінів оплати, оплачених і неоплачених поставок, невідфактурованих поставок, форм оплати і так далі...

При проходженні переддипломної практики, ми переконались, що аналітичний облік на ПрАТ «Полтавпиво» ведеться за кожним постачальником в розрізі кожного документа на сплату. Аналітичний облік розрахунків за імпортні операції у розрізі країн, а в середині їх у розрізі постачальників, або номерів договорів.

В процесі господарської діяльності ПрАТ «Полтавпиво» постійно веде розрахунки з контрагентами, у тому числі і з постачальниками за придбання у них сировину, матеріали і інші товарно-матеріальні цінності і послуги, які підтверджуються договорами. Основна нормативно-правова база, що регламентує порядок організації обліку розрахунків з кредиторами у господарстві - це Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову

звітність в Україні» та Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. Дослідження обліку розрахунків з постачальниками на підприємстві показало, що ПрАТ «Полтавпиво» старанно витримує всі вимоги законодавства у веденні синтетичного і аналітичного обліку розрахунків. Підприємство виконувати зазначені умови договорів та угод, що були заключні з постачальниками, періодично контролює обсяги кредиторської заборгованості, систематично і відповідально проводяться акти звірок та правильно відображають операції постачання та розрахунків з постачальниками на бухгалтерських рахунках.

1.4. Сучасні інформаційні технології обліку розрахунків з постачальниками

Зважаючи на технічний прорив за останні роки, на сьогоднішній день просто неможливо уявити налагоджену і ефективну систему управління й обліку на підприємстві без використання інформаційних технологій продуманого використання.

Масове розповсюдження інформаційних технологій (ІТ) в економічних, фінансових та бухгалтерських галузях, стало причиною величезної революції розвитку. Інформаційні системи (ІС) стала тим самим рятівним ключем, що змінює таку звичну структуру управління для старших поколінь. Зазвичай саме бухгалтерські дані складають основу підґрунтя для формування управлінської інформації, для формування аналітико-економічних показників. Саме завдяки цим даним перевіряється ефективність виробництва, шляхи вдосконалення і впроваджується програма управління на наступні періоди. Тому використання сучасних технологій приносить максимальну користь при обрахунку і записі даних, що будуть корисними у майбутньому.

Ведення обліку і складання фінансової звітності в інформаційних системах є головною задачею підприємств в умовах перехідної економіки. Діло в тому, що взагалі бухгалтерський облік є індивідуальною справою для

кожного підприємства, але проблема заключається в тому, що кожного кварталу бухгалтерія має надавати звітність для перевірки з боку державної служби, яка слідкує за доброчесністю ведення обліку на підприємстві і в разі порушень можуть бути запроваджені штрафні санкції. Також існують планові і позапланові перевірки, на яких дуже часто можуть зробити запит на перегляд всі первинні документи, які засвідчують ту чи іншу господарську операцію. Тут як ніколи допоможуть програмні забезпечення, що справляються із задачею автоматизації бухгалтерських документів, упорядкування у всіх гілках обліку (складських, реалізаційних, постачальних), дозволяє провести моментальний розрахунок всіх видів заборгованості, перелік договорів, формування звітності. Сучасні бухгалтерські програмні забезпечення створені для того, щоб полегшити і прискорити роботу бухгалтера, перейнявши на себе великий обсяг одноманітної і механічної роботи і звести до мінімального значення можливість похибки. Найбільш відомими програмами поміж бухгалтерів є «1С Підприємство». Через сьогоднішні події, все більше підприємств хочуть відмовитись від продукції країни агресора і орієнтуватись на національний продукт, саме це ми і зробили, обравши програму «Дебет Плюс» для повного розгляду ведення обліку розрахунків з постачальниками.

«Дебет Плюс» — українська компанія-розробник програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського, оперативного та фінансового обліку.

Спеціально розроблені конфігурації програмного комплексу «Дебет Плюс» дозволяють використовувати його для автоматизації в наступних сферах життя, перелік конфігурацій зображено на рисунку 1.7.

1.	Бюджетних організацій
2.	Відділів освіти
3.	Закладів охорони здоров'я (КНП)
4.	Органів місцевого самоврядування
5.	Комунальних підприємств
6.	Підприємств сільського господарства
7.	Виробничих, торгових, будівельних підприємств
8.	Малих підприємств
9.	Готелів і ресторанів

Рис.1.7. Сфери господарської діяльності для яких підійде конфігураці програмного забезпечення «Дебет Плюс».

До головних переваг «Дебет Плюс» можна віднести:

- можливість працювати на комп'ютерах із різними операційними системами (кросплатформеність);
- легкість масштабування;
- гнучкість у налаштуванні під потреби й особливості будь-якої установи.

Програма «Дебет Плюс» дозволяє:

- легко організувати облік матеріальних цінностей у кількісному й сумовому вимірах,
- вести облік матеріалів медичного призначення та продуктів харчування,
- обліковувати основні засоби та МНМА,
- вести облік автотранспортного парку,

- повністю автоматизувати нарахування та виплату заробітної плати – від створення тарифікації, з урахуванням особливостей преміювання медичних працівників, до експорту в банк платіжної відомості на виплату заробітної плати.

Програма автоматично формує в електронному вигляді звіти по ЄСВ та 1ДФ для програм «М.Е.ДОС», «Арт-Звіт», «OPZ», «Соната», «Сота» та інші.

Програма «Дебет Плюс» передбачає формування

- форм 1, 2;
- звіту за формою 1-НС;
- оборотних відомостей по всіх рахунках і аналітиці;
- виписки по будь-якому рахунку;
- «Головної книги»/Журнал-головна;
- оборотного, шахового та звітного балансів підприємства;
- автоматизованого порядку закриття рахунків.

Таким чином програма дозволяє отримувати всі розділи бухгалтерського й оперативного обліку в єдиному комплексі, який:

- пройшов експертизу в сфері технічного захисту інформації
- успішно впроваджений в установах та підприємствах на території України
- підтримується кваліфікованою командою спеціалістів
- розроблений з використанням найсучасніших технологій

Усе це дає заощаджує значні кошти на придбанні ліцензій на програмне забезпечення та убезпечує організацію від великих штрафних санкцій за використання неліцензійного програмного забезпечення.

Протягом навчання на магістратурі ми детально ознайомились з новим для себе програмним забезпеченням Дебет Плюс. Робота з даною програмою

приносила одне задоволення, неймовірно просто і зрозуміло. Тому комп'ютеризацію обліку розрахунків було вирішено показати на прикладі Дебет Плюс.

Для початку роботи через меню Довідники переглядаємо дані по підрозділах (рисунки 1.8) і матеріально відповідних осіб, саме це зображено на рисунку 1.9

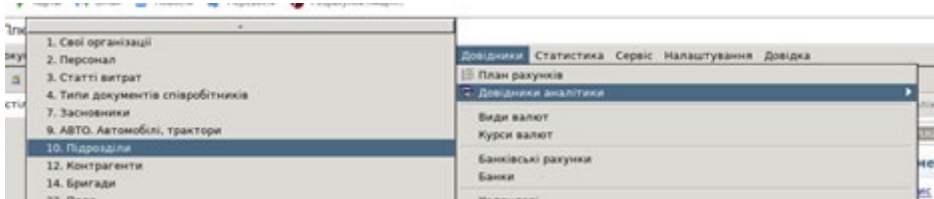

Рис. 1.8 Меню Довідники.

Код	Ім'я	Стать	Ідент.код	Страхове свідоц	Україна	Область	Район	Насел.пункт
1	Згідно відомості	ж			1: Україна			
10	Мозговий Сергій Анатолійович	ч	3010118750		1: Україна			
11	Орел Ярослава Василівна	ж	1111111111		1: Україна			
12	Сокол Катерина Олегівна	ж			1: Україна			
13	Сидорчук Марія Валеріана	ж			1: Україна			
14	Машевич Оксана Віталіївна	ж	1234564567		1: Україна			
15	Лисенко Юлія Іванівна	ж			1: Україна			
16	Онцук Ірина Юріївна	ж	0945767588		1: Україна			
17	Ранцев Максим Юрійович	ч	7667766767		1: Україна			
18	Шило Марія Віталіївна	ж	1234567890		1: Україна			
19	Клочко Вікторія Сергіївна	ж	3897561354		1: Україна			
20	Бойко Євгенія Юріївна	ж	3407302423		1: Україна	23: Чернігівс...		
21	Данильчак Наталія Михайлівна	ж	3667701309		1: Україна			
22	Лугівська Наталія Леонівна	ж	2220402		1: Україна			

Рис. 1.9 Матеріально відповідальні особи.

По аналогії до попередніх дій, в довідниках знаходимо перелік контрагентів, рисунок 1. 10, з якими наше підприємство веде співпрацю.

Код	Назва	Скорочена назва	Директор	Кат.	ЄДРПОУ	Рах
1	ТОВ "Дебет Плюс"	ТОВ "Дебет Плюс"	Клименко Ігор Миколайович	єр.	12345678	UA80307
5	Кінцевий споживач			фвз.		
10	10: Підприємств - початаль...			єр.		
100	Організації			єр.		
101	Сільська рада	Сільська рада		єр.	21542154	
112	ТЗОВ "БАРАБАХА"	ТЗОВ "БАРАБАХА"		єр.	12345678	
114	ТОВ "Архізі"	ТОВ "Архізі"		єр.	33018400	UA57001
115	ДЕПОЗИТ ПРИВАТБАНК (ІАИ)	ОБСЛ. СЧЕТА УД...		єр.	14360570	UA19301
116	ТОВ, ЯМАМОТО ДЕНТАЛ ГРУП	ТОВ, ЯМАМОТО Д...		єр.	41956936	UA32321
117	Черкаська міська тг	Черкаська міська...		єр.	37930566	UA38891
118	ГУ ДФС у Черкаській ДПІ у м...	ГУ ДФС у Черкаськ...		єр.	43142920	UA85891
119	Ф-Л. ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ...	Ф-Л. ГОЛОВНЕ УП...		єр.	44131663	UA65891
120	ТОВ, ТЗОВ "ЛАБОРАТОРІЯ РО...	ТОВ, ТЗОВ "ЛАБО...		єр.	32053933	UA19301
121	КУДРИНЕЦЬКИЙ В.В. ФОП	КУДРИНЕЦЬКИЙ ...		єр.	59886255	UA37301
122	ТОВ "АТП-17"	ТОВ "АТП-17"		єр.	45987654	3730033

Рис.1.10 Контрагенти.

Для подальшої роботи ми можемо перейти в підсистему Управління торгівлею та ТМЦ, в довідниках створюємо декілька варіантів номенклатурній групі «281. Товари на продаж», рисунок 1.11.

Номенкл. №	Назва	Од. вим.	Вид	% ПДВ	Резерв	Цін. пос.
10.	Основні засоби			20.00		
10.0001	Кондиціонер	шт		20.00		
10.00254	Махбук	шт		20.00		
10.00255	Плити			20.00		
112.	МНМА			20.00		
201.	Сировина та матеріали	упак.		20.00		
201.0002	Файл 100	упак.		20.00		
201.0003	Бен-Файл 100	л		20.00		
201.0004	Метал. круг, діам. 50	м		20.00		
201.0005	Вугілля	т		20.00		
201.0006	Деревина	куб.м		20.00		
201.0008	цементт	т		20.00		
201.0009	фарба	л		20.00		
201.001	фарба чорна	упак.		20.00		

Рис.1.11 Номенклатурні групи.

Для створення нової номенклатури, ми обираємо групу в яку хочемо додати номенклатуру, потім вказуємо найменування та одиницю виміру. У нашому випадку, це навушники, що зображено на рисунку 1.12.

Рис.1.12 Створення номенклатури.

Після створення номенклатури, створюємо документ кількості залишків на рахунку 281, так як саме туди ми додали ТМЦ, саме в цьому документі ми можемо до номенклатури додати код, облікову ціну, кількість, матеріально відповідальну особою що закріплюється за ТМЦ, рисунок 1.13.

Рис. 1.13 Залишки на рахунку 281.

Показати реалізацію покупцю номенклатури, що ми раніше створили, можна через додавання накладної на реалізацію ТМЦ. Для цього ми заходимо в документи, після цього створюємо видаткову накладну для реалізації ТМЦ. В накладній ми вказуємо якому контрагенту ми реалізуємо товар, підрозділ і матеріально відповідальну особу, рисунок 1.14.

№	Код	Найменування	Од	Кількість	Відп. ціна без ПДВ	Відп. ціна з ПДВ	Сума	Знижка, %	Залишок	Облікова ціна
---	-----	--------------	----	-----------	--------------------	------------------	------	-----------	---------	---------------

Рис. 1.14 Видаткова накладна.

Обчислювальна техніка суттєво підвищує якість обробки облікової інформації. При цьому застосування комп'ютерів змінює зміст та організацію праці облікового персоналу: зменшується кількість ручних операцій з обробки первинних документів, систематизації облікових показників, заповнення регістрів та звітних форм. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на організацію й удосконалення обліку. Розвиток інформаційних технологій бухгалтерського обліку за останні роки йде все більш зростаючими темпами.

Таким чином, ефективність бухгалтерського обліку вища при застосуванні сучасних інформаційних систем і технологій.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

1. Дослідивши економічну сутність обліку і аналізу розрахунків з постачальниками, можемо тлумачити розрахунки, як грошові

взаємовідносини, що виникають між підприємствами по операціях товарного і нетоварного характеру

2. В господарському обороті України існують короткострокова і довгострокова заборгованість, в свою чергу розрахунки можуть проводитись готівкові та безготівкові формі, що можуть застосовуватися підприємствами у відносинах з постачальниками та підрядниками. Порядок та форми розрахунків між постачальником та покупцем визначаються в господарських договорах. Постачання може відбуватись, як і з частковою передоплатою, так і з повною передоплатою, і оплатою після поставки.

3. Бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками та підрядниками ведеться у ПрАТ «Полтавпиво» на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Рахунок пасивний. По кредиту рахунка ми спостерігаємо збільшення заборгованості за одержані від постачальників товарно- матеріальні цінності, роботи, послуги. По дебету рахунка прослідковується аналогічне погашення або списання заборгованості.

4. При розрахунках з постачальниками та підрядниками кредиторська заборгованість виникає частіше ніж дебіторська. Вона відображається в обліку як зобов'язання підприємства. Відповідно до П(С)БО № 11, такі зобов'язання можуть бути поточними та довгостроковими. Основними нормативними документами, що регулюють облік розрахунків з постачальниками є: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО №10«Дебіторська заборгованість», П(с)БО №11 «Зобов'язання», Інструкція «Про Безготівкові розрахунки в Україні в Національній валюті».

5. Відображення кредиторської заборгованості ми бачимо у Звіті про фінансовий стан в таких рядках: 1510 Довгострокові кредити банків, 1600 Короткострокові кредити банків, 1615 Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги, 1690 Інші поточні зобов'язання, 1155 Інша поточна дебіторська заборгованість, 1130 Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами.

6. У зв'язку із сьогоднішніми подіями, можна стверджувати, що зараз найкращий час для підтримки українських інформаційних технологій. З власного досвіду, для полегшення роботи бухгалтера, доцільно буде використовувати програмне забезпечення Дебет Плюс. Програма досить проста у використанні, вона охоплює великий спектр облікових операцій.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ.

2.1. Організаційно-економічна характеристика та організація обліку на ПрАТ «Полтавпиво»

Історія

Пивоварню в Полтаві було засновано ще у 1878 р. місцевими купцями. За 343 робочі дні на рік тут виробляли пиво на 32 тис. карбованців. У 1910 р. кількість робітників на пивоварні зросла до 19 чоловік, а товарообіг становив 65 тис. карбованців. Тоді використовувалося доволі примітивне, з огляду на сучасність, обладнання, пиво варилося просто на вогні. Проте таке виробництво видавало 200-250 тис. дал пива на рік.

У 1926-1927 рр. було відкрито ще один цех – із виробництва безалкогольних напоїв. Виробництво вже забезпечувалося електроенергією, що вироблялася міською електростанцією. Але все ще зберігалось багато ручних процесів: продукцію розливали вручну та охолоджували за допомогою льоду. Солод для пивоваріння використовували місцевий, вирощений та підготовлений тут, на Полтавщині, на власних солодівнях.

Напередодні Великої громадянської Війни Полтавська пивоварня була найбільш успішним підприємством у місті. Вона навіть здобула особливу відзнаку у газеті «Колгоспна правда» (від 20 лютого 1938 р.).

Під час Великої громадянської Війни підприємство було повністю зруйновано внаслідок бомбардування. Жоден цех, а також обладнання не вціліли. Після звільнення міста від фашистських загарбників розпочалася поступова його відбудова. Було відновлено варильний цех і у серпні 1944 р. виготовлено першу партію пива. Наприкінці 1944 р. тут виробляли лише 1,3 тис. дал пінного напою. Це лише 5% від довоєнних потужностей. У 1946 р. вдалося випустити 6,9 тис. дал пива, тобто вийти на 21% від довоєнного рівня.

У 1950 р. розпочалося відродження пивоварні. Було збудовано сучасну варницю, розраховану на 1,5 тонни сухих інгредієнтів, встановлено передові

апарати для нагрівання, охолодження та підтримки температури. Проте ще не всі наслідки руїни було подолано. Розливний цех знаходився у напівзруйнованому приміщенні, де вручну милися, закорковувалися пляшки та наклеювалися етикетки.

З 1962 р. нарешті усі лінії виробництва були автоматизовані. З'явилася лінія розливу пива, що видавала 3 тис. пляшок на годину. Було зведено адміністративну будівлю та нові цехи замість зруйнованих. У 1966 р. відкрито механізований солодовий цех, що видає 1500 тонн сухого солоду на рік

Після розпаду СРСР пивоварня деякий час функціонувала за старою схемою, проте у 1998 р. її було приватизовано. З того часу – це ПрАТ «Полтавпиво». Від цього моменту реконструкція заводу і збільшення обсягів виробництва стали першочерговим завданням. З 1998 р. головний пивовар із помічниками розпочали розробку нових сортів пива. На заводі вивчалися і впроваджувалися передові технології, які значно підвищували якість продукції. У 1999 р. було встановлено пастеризатор. Його використання дозволило збільшити термін зберігання пива, при цьому не змінюючи смак і склад напою. Таким чином, з'явилася можливість поставляти полтавське пиво в інші регіони України.

З 2008 р. пивоварня запозичує досвід найкращих пивоварів світу - німців. На "Полтавпиво" було встановлено німецьке обладнання: циліндрично-конічні танки (ЦКТ), СИП-станцію (що дозволяє добре мити та дезинфікувати усе обладнання зсередини, не розбираючи його), а також дріжджова дільниця.. Крім того, зарубіжні пивовари передали кілька власне німецьких рецептів для «Полтавпиво». У 2009 р. пивоварня випустила перше німецьке пиво, для виготовлення якого використовувалися імпортовані солод, хміль та дріжджі. Поціновувачі якісного пива одразу помітили цей продукт

За останні декілька років підприємство успішно налагодило експорт у понад 10 країн світу. У 2020му році компанія презентувала новинку в лінійці «Waissburg» - світлий лагер під назвою «Waissburg Hop». А також випустила

новий бренд – «Полтавський Блонд ель». Крім цього, пивоварня почала випускати новий «Полтавський лимонад Яблуко». Здобутки за останній рік:

✓ Пивоварня «Полтавпиво» здобула першість в Українській народній премії в номінації «Пиво 2020».

✓ За результатами «XXIII Міжнародного конкурсу пива, безалкогольних, слабоалкогольних і зброджених напоїв, мінеральних та пивних вод, солоду пивоварного», продукція пивоварні «Полтавпиво» здобула гран-прі, 6 золотих медалей, одну срібну та почесний кубок.

Характеристика

ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» -це підприємство харчової промисловості, займається виробництвом та продажами різних сортів високоякісного пива та великою палітрою смакових варіантів безалкогольних напоїв. Підприємство розташоване у самому місті Полтава за адресом вул. Фрунзе 160, м. Полтава, Україна, 36008.

Метою діяльності, як і в більшості виробничих підприємств, є збільшення і одержання прибутків за рахунок реалізації основної діяльності, тобто виготовлення і продаж напоїв.

Схема управління:

Управління ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» опирається на лінійну організаційну структуру, що є раціональним рішенням для підприємства такого масштабу. Проте таку структуру управління досить регулярно використовують малі і середні фірми. Для лінійної структури характерним будуть наступні риси: добре виражений принцип єдиного початку, високий рівень централізації управління, повноваження функціональних спеціалістів незначні. Для наглядності організаційна структура зобразили на рисунку 2.1, для чіткого усвідомлення і розуміння керівної структури.

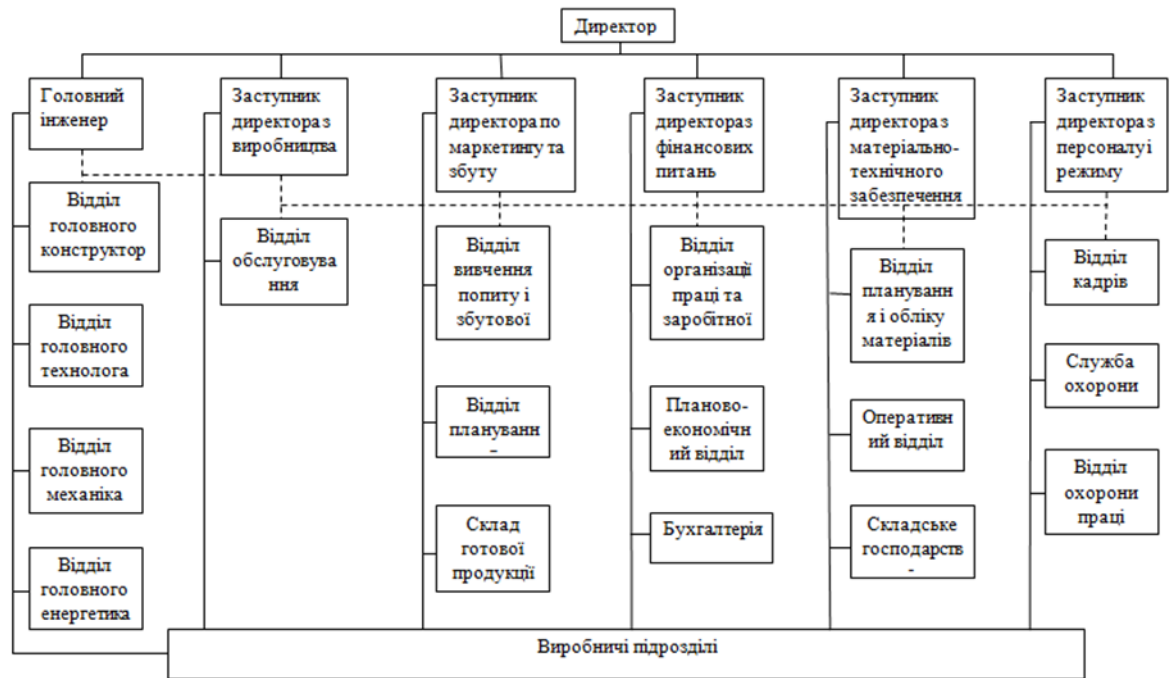

Рисунок 2.1 – Організаційна структура управління ПрАТ «ПОЛТАВПИВО».

Керівну функцію підприємства посідає директор, саме він в праві вирішувати стратегічні питання і займається контролем роботи і організацією всіх відділів. Директор підприємства має наступні обов'язки і права:

- організовує, контролює і прогнозує діяльність підприємства;
- займається визначенням можливих напрямів розвитку підприємства зважаючи на зовнішні і внутрішні обставини;
- робить все можливе для того, щоб максимально ефективно використовувати можливості персоналу для досягнення цілей і позитивних економічних показників;
- виділяє кошти для проходження курсів з підвищення кваліфікації всіх найманих працівників, професіоналізм яких є запорукою прибуткового підприємства;
- розробляє і слідкує за подальшим виконанням колективного договору;

--вирішує питання в межах своєї компетентності і своїх прав, займається сортуванням і передачею завдань і обов'язків керівникам відповідних відділів;

- контролюється дотримання законності за допомогою використання правових заходів;

- проводить заходи для забезпечення соціального захисту кожного працівника;

- при необхідності виступає лицем підприємства в органах влади і під час взаємовідносин з контрагентами.

Директору підпорядковується фінансовий директор, що займає одну з найвищих керівних ланок і організовує ефективне використання руху фінансового потоку.

До головних обов'язків фінансового директора відносяться:

- створення системи управління обліком результатів фінансової діяльності, операцій з кредиторами і дебіторами по розрахунках, контроль над використанням трудових, економічних, фінансових і матеріальних ресурсів, забезпечення збереження активів підприємства;

- зіставлення фінансової звітності відповідно до дійсного законодавства і регламенту облікової політики самого підприємства;

- формування актуальних аналітичних даних у вигляді таблиць, графіків, схем щодо діяльності підприємства, економічний стан і надавати своєчасно керівництву. Також пророблений заходи щодо покращення фінансової дисципліни;

- регулярно займатись проведенням економічного аналізу господарської діяльності, дані для якого беруться зі звітів управлінського обліку і фінансової звітності, щоб заздалегідь виправити можливі помилки, продумати систему зменшення витрат і збільшити ефективність використання ресурсів;

- заздалегідь формувати бюджет, використовуючи аналітичні дані, задля раціонального використання фінансів підприємства;

- пряме ефективне управління працівниками фінансового відділу та забезпечити архівування і контроль бухгалтерських документів, що можуть пригодитись в наступних періодах.

На одному рівні з фінансовим директором, тільки в іншому відділі, знаходяться заступник директора з господарських питань, заступник директора по основним питанням і головний бухгалтер.

Заступник директора з основних питань підпорядковується безпосередньо самому директору. Він займається контролем відділу збуту, відділу з закупівлі і відділу по роботі з корпоративними клієнтами.

В його обов'язки входить виконання наступних завдань:

- визначення актуальних цін на всі наявні товари;
- аналіз та упорядкування клієнтської бази, внесення всіх змін;
- контроль за станом дебіторської та кредиторської заборгованості клієнтів, причини і пошук вирішення затримки;
- займається підбором працівників, що необхідні, для ефективної роботи підпорядкованого відділу;
- аналітика сучасного ринку і конкурентності;
- використання і освоєння сучасних технологій;
- розробка товарної політики;
- контроль за наявними робочими місцями і корпоративною дисципліною працівників.

Головний бухгалтер займається організацію бухгалтерського обліку на підприємстві і веде контроль за раціональним використанням всіх ресурсів підприємства.

ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» для досягнення ефективної діяльності зупинилась на цілі збільшення обсягів продаж готової продукції. В основі даної цілі лежить здешевлення продукції без втрати якості і пошуку нових покупців, що дозволить збільшити масштаби продаж в декілька разів і призведе до збільшення прибутку.

На даний момент для виконання своїх цілей ПрАТ «Фірма «Полтавпиво» використовує систему, що дозволяє більш глибоко проникнути на український ринок і зайняти лідерські позиції з наявним в відомим товаром.

Структура виробництва

- Виробнича лабораторія;
- Служба виробництва Головний технолог;
- Заступник генерального директора;
- Канцелярія;
- Служба управління персоналом;
- Відділ безпеки;
- Начальник штабу ЦО;
- Провідний інженер з охорони праці;
- Відділ інформаційних технологій.

Помічнику директора з технічного розвитку та загальним питанням підпорядковуються:

- Енерго-механічна служба Головний інженер (Головний механік ;
- Відділ МТЗ (склад ТМЦ);
- Відділ по загальним питанням (транспортна дільниця, складське

господарство, господарська дільниця, здравпункт).

Службі виробництва Головному технологу підпорядковуються:

- Начальник виробництва пива та безалкогольних напоїв;
- Змінні технології;
- Варильний цех;
- Бродильно-лагерний цех;
- Цех розливу;
- Дільниця з виробництва безалкогольних напоїв та квасу;
- Служба налагодження обладнання.

Заступнику директора підпорядковуються:

- Директор по продажам;

- Відділ маркетингу;
- Відділ продаж;
- Відділ логістики;
- Бухгалтерія;
- Планово-економічний відділ;
- Юридичний відділ.

В ПРАТ "Фірма "Полтавпиво" бухгалтерський апарат складається з трьох осіб:

1. Головного бухгалтера;
2. Заступника головного бухгалтера;
3. Бухгалтер (рис.2.2)

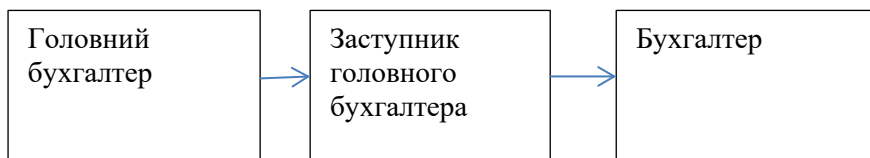

Рис.2.2 Структура бухгалтерії ПРАТ "Фірма "Полтавпиво".

Перелік обов'язків головного бухгалтера:

1. займається налагодженням і організацією процесу бухгалтерського обліку господарської діяльності, веде контроль за обґрунтованим і економічним використанням ресурсів компанії.
2. По нормах дійсного законодавства про бухгалтерський облік продумує і формує програму облікової політики підприємства, враховуючи особливості компанії і з забезпеченням фінансової стійкості. Слідкує за подальшим дотриманням зарегламентованої політики.
3. Організовує і контролює процес використання робочого плану рахунків, бланки первинних документів, що будуть використовуватись в подальшій роботі при здійсненні відповідної господарської операції. Розробляє зразки документів, що будуть використовуватись для внутрішньої звітності, бланків для інвентаризації і для зручного

контролю за порядком всіх наявних первинних документів, і форм звітності.

4. Відповідає за продуману і ефективну організацію бухгалтерського обліку і звітності на ПрАТ «Полтавпиво» та на всіх підрозділах, що забезпечується високим рівнем централізації облікових задач, що виконуються за допомогою сучасних технічних забезпечень та інформаційних програм, іновативних методик бухгалтерського обліку і контролю, своєчасному представлені актуальної інформації, що стосується діяльності підприємства, його майновий стан, всі види доходів і витрат, заборгованостей. Крім цього необхідно розробити і запровадити заходи, що будуть сприяти зміцненню фінансової дисципліни.
5. Організовує процес облікових операцій майна, зобов'язань і господарських операцій, придбаних основних засобів, товарно-матеріальних цінностей і коштів, і відображення даних процесів на рахунках, що відповідають за їх рух. Продумує і організовує облік витрат виробництва, виконання кошторисів витрат, реалізації продукції, виконання робіт (послуг), результатів господарсько-фінансової діяльності підприємства, а також фінансових, розрахункових і кредитних операцій, що відбулись на підприємстві під час його безперервної діяльності.
6. Відповідає за збереження законності, своєчасності і коректності заповнення документів, формування звітів із калькуляцією ціноутворення, виконаних робіт і послуг, розрахунків фонду оплати праці, дотримання всіх податкових вимог і правильної сплати податків до бюджету, перекази грошових коштів через банківські установи, що забезпечує розрахунок по безготівковій формі, слідкувати за термінами погашення кредитів і автоматичної сплати і вирахування коштів на премії і заохочення для працівників, що несуть великий вклад для ефективної діяльності підприємства.

7. Контролює процес оформлення первинних документів, аналітичних звітів, фінансової звітності, всіх розрахункових операцій, розрахунки з фонду заробітної плати, встановлений розмір зазначених окладів, проведення і коректність інвентаризацій активів підприємства. Розробляє системи перевірок і внутрішнього аудиту всієї документації.
8. Безпосередньо приймає участь у складанні і обґрунтуванні аналітико-економічного аналізу діяльності підприємства, для цього використовує дані бухгалтерського і управлінського обліку, показники звітності, для того щоб заздалегідь знайти помилки і завчасно викоринити непродуктивні витрати.
9. Запроваджує заходи щодо забезпечення від нестач, незаконного використання коштів, запобігання порушення чинного законодавства. Готує матеріали, що засвідчують матеріальні недостачі, крадіжки, зловживання, недотримання законодавства, при потребі оформляє і передає матеріали у судові органи.
- 10.Робить все можливе, щоб забезпечити нагромадження коштів, що будуть сприяти постійному укріпленню фінансової стійкості даного підприємства.
- 11.Взаємодіє з банками щодо питань пов'язаними з розміщення на банківських депозитних рахунках вільних коштів. Також ведуться переговори щодо придбання високоліквідних цінних паперів. Ведеться контроль облікових операцій, що пов'язані з депозитами, кредитами і цінними паперами.
- 12.Проводить роботу з бухгалтерією щодо штатної дисципліни, порядку і відповідальності за ведення каси та інших розрахункових витрат. Правильності писання заборгованості, добросчесне списання витрат після проведення інвентаризації, важливості збереження бухгалтерських документів, архівування, правильність оформлення і прискіпливість перевірки.

13. Бере активну участь в процесі розробки і впровадження нової документації, що відповідає вимогам. Також аналізує і впроваджує сучасні форми та методи ведення бухгалтерського обліку на основі зарубіжних іноваційних технологій, що ефективно показують себе на практиці обчислювальних систем.
14. Контролює складання річної звітності, яка містить дані про витрати і доходи, використання бюджету та інших статистичних даних. Звіти висвітлюється у відкритому доступі і передаються у вказані строки до відповідних органів.
15. При необхідності допомагає і пояснює працівникам виконання певного виду роботи щодо бухгалтерського обліку, контролює всю виконану роботу і правильність заповнення звітів і первинних документів.
16. Керує і роздає задачі працівникам бухгалтерії.

Головний бухгалтер має право засвідчувати підписом організаційно-розпорядчі документи, що входять в його сектор обов'язків, а ще документи що мають фінансовий характер.

Робочі обов'язки і права заступника головного бухгалтера:

1. Систематично виконує контроль за обліком ведення бухгалтерських операцій із зобов'язання, реалізації послуг, розрахунків з постачальниками та підрядниками, обіг грошових коштів в національні та іноземні валюти.
2. Регулярно слідкує за обліком платіжних надходжень коштів від контрагентів, здійснює продаж іноземної валюти, що надійшла з виручкою, розміщує за вигідними умовами на банківських депозитах вільні кошти, кожного місяця проводить наглядну аналітику про рух грошових коштів за транзитними і поточними рахунками підприємства.
3. Безпосередньо з головним бухгалтером приймає участь у заходах, що націлені на розробку різноманітних засобів, що допоможуть дотримуватись фінансової дисципліни та домогтись раціонального використання ресурсів.

4. При отриманні дозволу від директора і головного бухгалтера має право надавати кредиторам, інвесторам, аудиторам, іншим зацікавленим користувачам річну звітність про загальний стан розрахунків з дебіторами і кредиторами.
5. Вести листування з контрагентами і партнерами, готувати документи, що необхідні для зведення взаєморозрахунків під час щомісячної перевірки.
6. Формує дані по певним секторам бухгалтерського обліку для складання звітності.
7. Слідкує за правильним збереженням первинної документації, розміщує за хронологією і у визначеному порядку передає до архіву. Прораховує дані для складання результатів економічного аналізу діяльності підприємства, для обрахунку використовує дані бухгалтерського обліку і звітності, виконується для виявлення внутрішніх резервів , ефективного шляху досягнення економії і заходів щодо покращення процесу документообігу.
8. Займається роботою, що пов'язана з формуванням, веденням і зберіганням бази даних бухгалтерської інформації, редагує довідкову та нормативну базу, що використовувалась при обробці даних, причиною редагування стали зміни у законодавстві.
9. Формує перелік завдань, або етапів їх виконання, що обраховуються за допомогою обчислювальної техніки. Це допомагає новим працівникам бухгалтерії швидше розібратись з принципом роботи і перейти безпосередньо до виконання. Для цього використовуються алгоритми, готові макети, пакети прикладних програм, що допомагають робити логічні системи обробки інформації.

Для того, щоб якісно і якомога в коротші строки виконати свої обов'язки, заступник головного бухгалтера взаємодіє з наступними працівниками, що володіють потрібною інформацією:

1. З директором, із заступником директора з фінансових питань і персоналу, головним бухгалтером з питань:
  - a. отримання завірених наказів, розпоряджень, вказівок, посадової інструкції, нормативних документів, кореспонденції, що відноситься до бухгалтерського обліку;
  - b. подання підготовлених і перевірених: довідок, відомостей, інформації з фінансових питань підприємства на вимогу, службових записок, звітів та іншої інформації, що впливає з процесу бухгалтерського обліку.
2. З керівниками відділів підприємства за погодженням необхідних питань та головним бухгалтером з питань:
  - a. отримання: інформаційних даних, статистичних відомостей, розрахункових довідок, службових записок, та інших документів, необхідних для здійснення ефективного бухгалтерського обліку;
  - b. подання: відомостей, довідок, службових записок та іншої інформації, що впливає під час ведення бухгалтерського обліку.
3. З іншими працівниками відділу бухгалтерії з питань:
  - a. отримання: довідок, проводок, розрахунків, журналів-ордерів і будь-яких інших документів, необхідних для складання річної і квартальної звітності;
  - b. подання: довідкової інформації, методичної допомоги, службових записок щодо здійснення бухгалтерського обліку.
4. З аудиторськими компаніями, з державними органами (ДПС) з питань:
  - a. отримання: аудиторських висновків, що були складені на основі попередньої перевірки стану бухгалтерського обліку, консультацій щодо правильності відображення фінансово-господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку, актів виїзних і камеральних перевірок податкових органів, рішень по них, вимог з зустрічним перевіркам;

б. подання: первинної документації, що попала під запит зовнішнього аудитора, який виконую перевірку, роз'яснення щодо певних господарських операцій, аргументація певного відображення в обліку господарських операцій.

2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності та фінансового стану ПрАТ «Полтавпиво»

Стійке і позитивне фінансове становище підприємства залежить від сумісних результатів всієї його діяльності на яку весь час діє велика чисельність зовнішніх і внутрішніх факторів. Найбільш точну оцінку економічній діяльності можна дати якщо використати систему аналітико-економічних показників.

Правильно проведений фінансовий аналіз підприємства покаже нам надійність, ефективність, результативність, економічність використання всіх видів ресурсів при використанні даної системи управління і допоможе вчасно виправити негативні відхилення, що не призводять до збільшення прибутків.

До складу документів, що необхідні для проведення аналітико-економічного аналізу входить фінансова звітність ПрАТ «Фірма Полтавпиво»: форма 1 «Баланс»(Додаток А), форма 2 «Звіт про фінансові результати»(Додаток Б), форма 3 «Звіт про рух грошових коштів»(Додаток В), форма 4 «Звіт про власний капітал», Примітки до звітів.

Обраховані показники, що були в переліку аналізу фінансової діяльності ПрАТ «Полтавпиво» за 2020-2021 роки відображено у вигляді таблиці 2.1 для зручності подальшого аналізу.

Таблиця 2.1.

Основні показники результативності діяльності ПрАТ «Фірма Полтавпиво»

Показник	Формула для розрахунку	Нормат. знач.	2020 р.	2021 р.	Відхилення (+/-)	Темп зміни, %
----------	------------------------	---------------	---------	---------	------------------	---------------

Продовження табл. 2.1

1.Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн	(рядок 2000 ф.2)	-	311784	323330	+11546	+3,7
2.Середньооблікова чисельність по основній діяльності, осіб	-	-	276	279	+3	+1,09
3.Фонд оплати праці по основній діяльності, тис. грн	(рядок 2505 ф.2)	-	47064	49439	+2375	+5,05
4.Продуктивність праці на одного працівника основного контингенту, тис. грн/особу	п.1/п.2	-	1129,65	1158,88	+29,23	+2,59
5.Середня заробітна плата персоналу, тис. грн /особу	п.3/п.2	-	170,52	177,2	+6,68	+3,92
6.Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	(рядок 1010 ф.1)	-	179426	171310	-8116	-4,52
7 Віддача ОЗ грн/грн ОЗ	п.1/п.6	-	1,74	1,89	+0,15	+8,62
8.Власний капітал, тис. грн	(рядок 1495 ф.1)	-	257301	279295	+21994	+5,55
9.Собівартість реалізованої продукції	(рядок 2050 ф.2)	-	204621	229392	+24771	-12,11
10.Операційні витрати, тис. грн	(рядок 2550 ф.2)	-	278437	307464	+29027	+10,42

11. Витрати на одну грн чистого доходу, грн	п.10/п.1	-	0,89	0,95	+0,06	+6,74
12. Валовий прибуток (збиток), тис. грн	(рядок 2090 ф.2)	-	107163	93938	-13225	-12,34
13. Чистий прибуток (збиток), тис. грн	(рядок 2350 ф.2)	-	31819	20695	-11124	-34,96
14. Коефіцієнт автономії	Власний капітал (р.1495 ф.1)	К авт>>0,5	0,82	0,84	+0,02	+2,44
15. Коефіцієнт фінансової залежності (Кф.з.)	Валюта балансу (р.1900 ф.1) Власний капітал (р.1495 ф.1)	Кф.з.=2	1,22	1,19	-0,03	-2,46
16. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (К ман.)	Власні обігові кошти (р.1495 – р.1095 ф.1) Власний капітал (р.1495 ф.1)	Кман.>0,1	0,29	0,38	+0,09	+31,03
17. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (К кон.)	Позиковий капітал (р.1595+р.1695+р.1700 ф.1) Валюта балансу (р.1900 ф.1)	К кон.<0,5	0,18	0,16	-0,02	-11,11
18. Коефіцієнт фінансової стабільності (К стаб.)	Власний капітал (р.1495 ф.1) Позиковий капітал (р.1595+р.1695+р.1700 ф.1)	К стаб.>1	4,53	5,3	+0,77	+17
19. Коефіцієнт поточної ліквідності	Поточні активи + _____ Поточні зобов'язання	К п.л.=1-1,5	3,68	4,57	+0,89	+24,18
20. Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кш.л.)	Поточні активи – Запаси Поточні пасиви	Кш.л.>1	2,66	2,9	+0,24	+9,02
21. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал.)	Кошти (р.1160+р.1165 ф.1) Поточні пасиви (р.1695+р.1700 ф.1)	Кал.=0,2-0,35	1,52	1,51	-0,01	-0,66

22.Коефіцієнт оборотності обігових коштів (Ко.)	Чиста виручка від реалізації продукції (р. 2000 ф.2) Середньорічна вартість обігових коштів (р.1195 + р.1200 ф.1)	Збільш.	2,37	2,04	-0,33	-13,92
23.Рентабельність активів за чистим прибутком (Ra.)	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Середньорічна вартість активів (р.1300 ф.1)	Збільш.	0,1	0,06	-0,04	
24.Рентабельність виробничих фондів (Rф.)	Чистий прибуток Середньорічна вартість виробничих фондів	Збільш.	0,18	0,12	-0,06	
25.Рентабельність реалізованої продукції за чистим	Чистий прибуток (р.2350 ф.2) Чиста виручка від реалізації продукції (р.2000 ф.2)	Збільш.	0,1	0,06	+0,05	

Проаналізувавши показники, що описують ефективність діяльності підприємства за останні два роки, ми бачимо, що в статутному капіталі не відбулось змін і він як і раніше становить 67 416 тис. грн. Що стосується власного капіталу, то за рік він зріс аж на 5,5 відсотків. Цьому могло посприяти те, що збільшився чистий дохід підприємства 11546 тис.грн.

Показник середньооблікової чисельності в 2021 році становить 279 осіб, це на три працівника більше ніж у попередньому році. Це свідчить про те, що за поточний рік прийомів нових працівників на роботу було більше ніж звільнень. Збільшення чисельності персоналу потягнуло за собою і збільшення фонду оплати праці на 5 відсотків. За правильної організаційної стратегії продуктивність праці на одного працівника збільшилась на 2,6 відсотка/особу. Із ростом прожиткового мінімуму та інфляції в країні, відповідно до законодавства, керівництво прийняло рішення про збільшення середньорічної заробітної плати персоналу на 6,68 тис. Грн за особу.

Вартісна оцінка основних засобів у 2021 році становить 171310 тис. грн. що на 8116 тис. грн менше, ніж в попередньому році, це говорить про те, що скоріш за все відбулось списання застарілого обладнання. Віддача ОЗ зростає на 8 %, це вказує на ефективне і доцільне використання ОЗ в 2021 році, адже даний показник кількості готової продукції відносно вартості ОЗ.

Завдяки ефективній і детально пропрацьованій програмі використання основних засобів та збільшення кількості робітників призвели до росту собівартість реалізованої продукції на 24 771 тис. грн, що посприяло тому, що в 2021 році збільшились операційні витрати на 29 027 тис. грн.

Аналізуючи показники фінансових результатів ПрАТ «Полтавпиво», ми бачимо негативну тенденцію зменшення прибутку підприємства порівняно з попереднім звітним періодом на 11124 тис.грн. Зменшення прибутковості говорить про те, що розвивається нестабільність економічного сектору, тому не всі ризики мали позитивні наслідки, пандемія завдала потужний удар по світовій економіці, що призвело до всесвітньої кризи. Це стало одною з головних причин зниження купівельної спроможності потенційних покупців – населення.

Показник коефіцієнта автономії зріс на 2,4 % і становить 84% від обсягу всіх активів, це говорить про те, що збільшилась кількість власних активів, які компанія здатна профінансувати за рахунок власного капіталу. Фінансова залежність є показником фінансової стійкості, яка акцентує увагу на здатність фірми вести прогнозовану діяльність в довгостроковій перспективі. Даний показник вважається оберненим до фінансової автономії, в 2021 році становить 1,19, це на 0,81 менше нормативного значення яке має бути в підприємства що націлений на довгострокову діяльність. Для приведення значення показника в норму, керівництво має продумати яким способом залучати додаткові позикові кошти кредитних організацій, банків, акціонерів. Саме такі дії будуть каталізатором активізації виробничої і збутової діяльності, саме це буде ключем до збільшення фінансового результату підприємства. Коефіцієнт маневреності власного капіталу

становить 0,38, що відповідає нормативному значенню це говорить про те, яка частина власного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а яка частина спрямована на фінансування необоротних активів. Значення коефіцієнта концентрації позикового капіталу вказує на частку залучення фінансових інструментів або позикового капіталу для досягнення росту потенційної рентабельності інвестицій. У звітному році даний коефіцієнт дорівнює 0,16 це нижче нормативного значення, невідповідність може бути викликана неповним залученням виробничого і фінансового потенціалу фірми. Показником фінансової стабільності вважається індикатор фінансової стійкості, що вказує на можливість компанії відповідати за зобов'язаннями в середньо- і довгостроковому періоді. Значення показника показує яка сума власного капіталу припадає на кожен гривню зобов'язань компанії, з результатів аналізу ми бачимо, що показник відповідає рекомендованому значенню.

Ліквідність вважається одним з найголовніших показників аналізу фінансово стану, оскільки він вказує на можливість підприємства в будь-який момент і за будь-яких економічних обставин погасити свої зобов'язання за допомогою активів, що є на балансі компанії. Тобто як швидко перетворюються майно на гроші шляхом продажу задля погашення наявної заборгованості перед постачальниками, державним бюджетом, найманими працівниками... Значення абсолютної ліквідності на ПрАТ «Фірма Полтавпиво» , що показує на скільки поточні зобов'язання можна в короткий термін погасити ліквідними грошима та цінними паперами, протягом періоду двох аналізованих років, ми бачимо що дані показника ростуть і становлять 1,51, це в п'ять разів більше рекомендованого значення, такий скачок вказує на проблеми, що викликані неефективною системою керування фінансовими ресурсами. Щоб перевірити можливість фірми вести розрахунки за поточними зобов'язаннями за рахунок оборотних активів, потрібно розрахувати значення показника поточної ліквідності. Показник висвітлює, яка саме сума оборотних коштів виступає на кожен

гривню короткострокових зобов'язань. У 2021 році даний показник зріс і становить дещо віддалене від норми значення і при допустимому 1,5 становить 4,5 це втричі більше норм і показник показує зростаючу тенденцію, причиною цього може бути неефективна структура активів підприємства. Коефіцієнт швидкої ліквідності виступає показником, що визначає здатність підприємства в терміни провести розрахунки за короткострокові зобов'язання при перетворенні на готівку високоліквідних активів. Цей показник дорівнює 2,9 та єдиний з показників ліквідності знаходиться в межах норми, це є підставою вважати, що в компанії достатньо ліквідних оборотних активів для погашення заборгованості. Оборотно-оборотних коштів – це показник ділової активності, що показує ефективність використання таких оборотних активів підприємства як готівка, запаси сировини і готової продукції, дебіторської заборгованості. Коефіцієнт демонструє залежність виручки і середньої суми оборотних активів за обраний період. Показник вказує на кількість оборотів, що було пройдено оборотними активами. Зменшення значення показника свідчить про те, що підприємству потрібна більше кількість ресурсів для стабільної підтримки поточного рівня активності. Це призводить до звільнення певної частини фінансових ресурсів, що можуть спрямовуватись на покращення поточної діяльності.

Важливу роль відіграють показники рентабельності, саме вони характеризують ефективність підприємства в цілому, доходність різних напрямків діяльності, окупність витрат і т. ін. За аналізом даних з представленої таблиці, ми бачимо що показники рентабельності ПрАТ «Фірма Полтавпиво» відповідають позитивному значенню, це є головним показником того, що фінансовим результатом підприємства є прибуток за останній рік.

Провівши аналіз, ми можемо підбити підсумки і акцентувати увагу на те, що підприємство ПрАТ «Фірма Полтавпиво» протягом досліджуваного періоду є позитивний фінансовий результат. ПрАТ «Фірма Полтавпиво»,

має значний потенціал під матеріальними ресурсами, ефективно використання яких стане запорукою для подальшої успішної діяльності в майбутньому. Акцентуємо звернути увагу на показники ліквідності і прийняти міри для їх стабілізації, це можна добитись шляхом збільшенням величини грошових коштів, збільшенням вартості оборотних активів, зменшення величини зобов'язань.

2.3. Методологічні та практичні основи аналізу розрахунків з постачальниками

До кредиторської заборгованості підприємства відносять всі свої товарні господарські операції, тобто товарний кредит та розрахунки, тобто сама внутрішня кредиторська заборгованість.

У наукових роботах наших співвітчизників, ми можемо чітко прослідкувати, що за кредиторською заборгованістю після відвантаження ТМЦ підприємство несе відповідальність оплатити товари відповідно складеному договору, так як і постачальник несе відповідальність за вчасну, в повному обсязі і якісну поставку.

Для залучення додаткового капіталу в короткострокові строки виступає внутрішня кредиторська заборгованість. Головною відмінністю є те, що використовується умовно безкоштовне джерело створення капіталу, який в подальшому буде задіяний у фінансуванні короткострокових активів. Виходячи з цього, ми розуміємо, що при збільшенні обсягу кредиторської заборгованості відбувається протилежна наслідкові дія із обсягом запасу, що використовує підприємство для звичного діяльності, тобто вони зменшуються.

Досліджуючи суцільний обсяг кредиторської заборгованості, рівень його динаміки і обсяг кредитної заборгованості відносно всього позиченого капіталу.

Характеризуючи ефективність і зміни показників кредиторської заборгованості, враховуючи фактор, що підприємство виключно за рахунок

створення виробничих запасів, сировини, різних матеріалів, процесу падіння вартості запозиченого капіталу, намагається таким чином добитись покращення власних потреб у фінансуванні.

При розгляді змісту кредиторської заборгованості потрібно розділити її за окремими видами та строками погашення та утворення.

Під час проведення аналітичних досліджень кредиторської заборгованості, слід приділити увагу до прострочених боргів та відносному обсягу внутрішньої кредиторської заборгованості.

Якщо з якихось умов виникає затримка по розрахунках з контрагентами, це потрібно виправити в найближчий час, так як це є причиною збільшення внутрішньої кредиторської заборгованості. Такі наслідки зумовлені тим, що такі обставини зменшують потребу підприємства в кредитах, це вводить власників в оману і вони навмисно збільшують її розмір для уповільнення оборотності. В такій ситуації не потрібно забувати про стрімке падіння рівня добросовісності і зацікавленості працівників, які навряд захочуть виконувати якісно свою роботу при частих запізненнях виплат заробітної плати, тому це призведе до неминучого падіння продуктивності праці, збільшиться число робітників, що виявляють бажання покинути роботу за власним бажанням, щоб працювати в кращих умовах. Постачальники взагалі можуть розірвати вже дійсні контракти і не співпрацювати з вами в майбутньому, при цьому відновити репутацію буде дуже складно, адже запрацює процес «сарафанного радіо» і про вашу недобросовісність буде визнавати ще більше постачальників. Також не потрібно нехтувати дотриманням вчасної оплати податків, адже при невиконанні своїх обов'язків державні органи не будуть розбиратись в причинах порушень, негайно послідує штрафні санкції та можливість занесення компанії до ризикових і почне блокувати податкові накладні, а це максимально відлякає ваших партнерів, адже понесе великі проблеми при розрахунку ПДВ.

З вище сказаного стає зрозуміло, то якість кредиторської

заборгованості виступає основним показником, який враховується партнерами при складанні картинки про нас, адже це імідж і рейтинг підприємства.

Для визначення якості кредиторської заборгованості ми обраховує частку вексельної форми розрахунку і час використання кредиторської заборгованості в обороті підприємства.

$$(TOKз) \quad (2.1)$$

$$TOKз = \frac{KЗ}{OPод}$$

де: КЗ – середні залишки кредиторської заборгованості за період, що аналізується;

OPод – одноденний обсяг реалізації в періоді, що аналізується.

Цей показник вказує на середній період повернення боргів підприємством кредиторам. Позитивним нормативним значенням потрібно вважати зниження його до прийнятного рівня.

Швидкість оплати рахунків кредиторів вираховується за допомогою розрахунку коефіцієнта оборотності. При рості показника ми відслідковуємо прискорення швидкості проведення розрахунків, а при зниженні її перенесення на певний період (ріст покупок у кредит):

$$(2.2)$$

$$KOKз = \frac{OP}{KЗ}$$

де: KOKз – коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за відповідний період;

OP – обсяг реалізації продукції за відповідний період;

KЗ – середні залишки кредиторської заборгованості за аналізований період.

Коефіцієнт оборотності (KOB) і тривалість боргу по виданих векселях (TOB) розраховують наступним чином:

$$(2.3)$$

$$K_{OV} = \frac{\text{Сума погашення зобов'язання по виданих векселях}}{\text{Середнє сальдо по рахунку "Векселі видані"}} \quad (2.4)$$

$$T_{OV} = \frac{\text{Середнє сальдо по рахунку Векселі видані} * \text{дні періоду}}{\text{Сума погашення зобов'язання по виданих векселях за період}}$$

При проведенні економічного аналізу фактична тривалість вексельного боргу порівнюється з середніми терміном платежів, вказаних у векселях, визначають причину невчасно сплати платежів по векселях, також визначається сума додатково сплачених санкцій, якщо такі нараховані. Такі показники економічної діяльності як відсутність затримок у виконанні поточних зобов'язань, своєчасність погашення заборгованостей, висока швидкість оплати рахунків кредиторів, наявність вексельної форми розрахунків вказують ні на що інше як на ріст якості кредиторської заборгованості. Вивчається співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємства та показників їх оборотності.

Самим оптимальним станом вважається рівність вказаних сум заборгованостей. Якщо є помітне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською, то це говорить про те, що є ймовірність загроз для фінансової стійкості і буде необхідно залучати додаткові джерела фінансування. При значенні, коли кредиторська заборгованість відчутно більша дебіторської, це також вказує на нестабільний фінансовий стан, а якщо ще виявляються прострочені платежі, тоді чітко стає зрозуміло, про економічні проблеми на підприємстві або те, що є нерегулярний коштів потік протягом певного часу. При виявленні невідповідності значень рекомендується вжити дій щодо їх нормалізації, щоб уникнути можливих негативних наслідків.

Позитивним значенням під час розрахунків підприємства є домінування швидкості обороту дебіторської заборгованості над кредиторською. Саме ця ознака вказує на вміння затримувати позики довше, ніж давати можливість робити це своїм боржникам. Але і з цим потрібно

бути дуже обережним, адже не потрібно забувати про негативні наслідки цього факту і займатись сповільненням оборотність рекомендується до прийняттого рівня.

Як ми вже знаємо кредиторська заборгованість поділяється на довгострокову та короткострокову за терміном погашення. Під час проведення економічного аналізу слід зрозуміти яке співвідношення між ними.

В структурі кредиторської заборгованості можна виділити довгострокові та короткострокові кредиторська заборгованість. При проведенні аналізу кредиторської заборгованості підприємства необхідно визначити показник співвідношення довгострокових та короткострокових кредиторської заборгованості (таблиця 2.2):

(2.5)

$$K \text{ співвідношення} = \frac{Зд}{Зп}$$

Де Зд – довгострокові кредиторська заборгованість;

Зп – поточні кредиторська заборгованість.

Таблиця 2.2

Розрахунок коефіцієнту співвідношення довгострокових та поточних кредиторської заборгованості ПрАТ“Полтавпиво” за 2019 - 2021 роки

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення		
				2020 від 2019р.	2021 від 2020р.	2021 від 2019р.
Коефіцієнт співвідношення довгострокових і поточних кредиторської заборгованості	0,67	0,59	0,52	-0,08	-0,07	-0,15

Отже, як видно з наведеного розрахунку питома вага довгострокових кредиторської заборгованості має тенденцію до зниження з 0,67 у 2019 до 0,59 пунктів у 2020 році та 0,52 – у 2021 році.

При націленості на ринкову економіку, необхідно збільшити ефективності виробництва шляхом впровадження НТР, діючих та

результативних форм господарювання та управлінських методик. Аналіз багатьох секторів господарювання пояснює економічні рішення, знаходить резерви виробництва, дає обґрунтовану оцінку взагалі всій діяльності і показує шляхи покращення.

В економічному аналізі кредиторської заборгованості економічні показники порівнюються з показниками кредиторської заборгованості минулих років, часто порівняння проводяться із показниками інших підприємств для розуміння ситуації конкурента. Самим аналізом визначаються позитивні і негативні відхилення, динаміка змін, і вплив внутрішніх та зовнішніх факторів, що мають зв'язок з показниками.

На сьогоднішній день дуже активно використовують показники, що вираховуються шляхом аналізу поведінки господарювання при впливі різних вагомих факторів.

Фактором ми називаємо певну умову, за якої було досягнуто результату, що відображається у вихідних даних певних показників. Фактори поділяються на кількісні та якісні.

Для розуміння, вивчимо чим же саме вони відрізняються і що означають. Якщо говорити про кількісний фактор, тоді акцентуємо увагу, що він визначає величину показника, що аналізується під час постійних ознаках іншого фактору.

А вже якісні фактори відтворюючи вагомі особливості показника, що аналізується при величині кількісного фактора, які склались.

Під час економічного аналізу вказуються причини змін окремих факторів, які виступають виробничими умовами і зумовлюють представлене значення фактору в процесі діяльності підприємства. Чим більше умов, тим досконалішим ми можемо вважати проведений аналіз та за допомогою таких даних ми зможемо запропонувати найефективніші поради, що обумовлені багатьма факторами.

Аналіз економічних показників акцентує увагу на те, що дуже важливим є дотримання саме тої послідовності вивчення окремих факторів,

що складається у виробничих умовах підприємства.

Одним з головних етапів економічного аналізу слугує визначення виду залежності показника, він визначається від окремих факторів і певного взаємозв'язку. Найбільш поширеним і найлегшим в обрахунку функціональним зв'язком є пропорційна залежність між двома або більшою кількістю показників. При цьому в момент коли певному значенню величини факторів дорівнює заздалегідь визначене значення аналізованого показника.

Важливе значення в проведенні аналізу кредиторської заборгованості має аналіз оборотності кредиторської заборгованості, який наведено в таблиці 2.3

Таблиця 2.3

Динаміка показників оборотності кредиторської заборгованості
ПрАТ“Полтавпиво” за 2019 – 2021 роки

№	Показник	Методика розрахунку	2019	2020	2021	Відхилення		
						2020 від 2019р.	2021 від 2020р.	2021 від 2019р.
1	Оборотність кредиторської заборгованості, кількість разів	$K_z = B/ZK$	8,9	9,2	7,6	0,3	-1,6	-1,3
2	Середній строк обороту кредиторської заборгованості, днів	$O_k = 360/K_z$	40,45	39,17	47,37	-1	8	7

Де K_z — оборотність кредиторської заборгованості, кількість разів;

B — виручка від реалізації послуг, тис. грн;

ZK — середня кредиторська заборгованість, тис. грн.

O_k — оборотність кредиторської заборгованості, днів.

Дані таблиці 2.3 свідчать про те, що кредиторська заборгованість за надані послуги обертаються в середньому 7-9 разів, або для їх обороту потрібно близько 40-47 календарних днів. Причому відбувається зменшення оборотності кредиторської заборгованості і збільшення строку одного обороту (на 7 днів за період з 2021 по 2019 р.), що є негативною тенденцією.

Таблиця 8

Факторний аналіз оборотності кредиторської заборгованості ПрАТ

“Полтавпиво”

Показник	Ум. познач.	2020 рік	2021 рік	Відхилення (+,-)
Виручка, тис. Грн	X2	311784	323330	+11546
Середня кредиторська заборгованість, тис. грн	X1	35187	33983	-1204
Оборотність кредиторської заборгованості, разів	У	8,9	9,5	+0,6

$$У = X2 / X1;$$

$$УІ = X21 / X10 = 323330 / 35187 = 9,1;$$

$$\Delta У(X1) = У1 - УІ = 9,5 - 9,1 = 0,4;$$

$$\Delta У(X2) = УІ - У0 = 9,1 - 8,9 = 0,2;$$

$$\Delta У = \Delta У(X1) + \Delta У(X2) = 0,4 + 0,2 = 0,6.$$

Отже, підводячи підсумки зроблених розрахунків, можна зауважити, що оборотність кредиторської заборгованості з 2020 до 2021 року підвищилася на 0,6 рази, в тому числі за рахунок збільшення виручки на 0,2 рази, а за рахунок зменшення середньої кредиторської заборгованості на 0,4 разів. Тобто фактор середньої кредиторської заборгованості мав більший вплив ніж обсяг наданих послуг (виручки).

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

1. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться бухгалтерською службою з 3 осіб, включаючи головного бухгалтера, заступника головного бухгалтера і бухгалтера. Облік на підприємстві ведуть з використанням встановленої програми «1С:Бухгалтерія 8.2», але на даний момент підприємство в активному пошуку українського аналога, з власного досвіду ми порекомендували програмне забезпечення Дебет Плюс.

2. До складу інформаційного забезпечення фінансового аналізу входить фінансова звітність ПрАТ «Фірма Полтавпиво»: форма 1 «Баланс»(Додаток А), форма 2 «Звіт про фінансові результати»(Додаток Б), форма 3 «Звіт про рух грошових коштів»(Додаток В), форма 4 «Звіт про власний капітал», Примітки до звітів.

3. Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, доходність різних напрямків діяльності, окупність витрат і т. ін. Як свідчать дані таблиці, усі показники рентабельності ПрАТ

«Фірма Полтавпиво» становлять позитивне значення що підтверджує отримання прибутку за цей період.

4. Здійснивши економічний аналіз, ми дізнались, що кредиторська заборгованість за надані послуги обертаються в середньому 7-9 разів, або для їх обороту потрібно близько 40-47 календарних днів. Причому відбувається зменшення оборотності кредиторської заборгованості і збільшення строку одного обороту (на 7 днів за період з 2021 по 2019 р.), що є негативною тенденцією.

Оборотність кредиторської заборгованості з 2020 до 2021 року підвищилася на 0,6 рази, в тому числі за рахунок збільшення виручки на 0,2 рази, а за рахунок зменшення середньої кредиторської заборгованості на 0,4 разів. Тобто фактор середньої кредиторської заборгованості мав більший вплив ніж обсяг наданих послуг (виручки).

РОЗДІЛ III. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ АУДИТУ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ

3.1. Теоретичні аспекти аудиту розрахунків з постачальниками

У всьому світі для ефективного розвитку економічної діяльності нестримно розвивається аудит, Україна не стала виключенням і налічує безліч компаній які займаються аутсорсингом. Така негайна потреба в аудиті виникла через необхідність проведення незалежного контролю за дотриманням нормативних законів та добросовісною організацією ведення господарської діяльності підприємствами. Дані перевірки можуть використовувати як власники компаній для підвищення рівня ефективності підприємства, інвестори , щоб провести аналіз певного об'єкта і визначити доцільність інвестування, та інших користувачів достовірності фінансової звітності.

При проведенні самого аудиту велика увага приділяються контролю за розрахунками з постачальниками, це зумовлено тим, що підприємства взаємодіють з постачальниками задля придбання різної продукції, а саме ці господарські операції виступають причиною певних розрахунків. Постачальником ми називаємо юридичне чи фізичне лице, що поставляє нам продукцію, що необхідна для продовження нормальної і продуктивної діяльності. Якщо звернутись до міжнародних стандартів аудиту, ми бачимо, що метою аудиту розрахунків з постачальниками є незалежна професійна думка, яку надає аудитор проаналізувавши відповідність відображення розрахункових операцій у фінансовій звітності підприємства. З даної інформації впливають основні завдання, об'єкти та етапи аудиту розрахунків, що для наглядності було прийнято розмістити на рисунку 3.1.

Також на рисунку 3.2 відображенні всі завдання, що стоять перед аудитором і потребують виконання при перевірці розрахунків з постачальниками.

Проаналізувавши наукові роботи, було підмічено, що при аудиторській

перевірці розрахунків з постачальниками потрібно переконатись в наявності і коректності складання усіх договорів на домовлені поставки, переконатись в необхідності придбання усіх зазначених активів, чи дотримуються підприємства зазначених форм розрахунків. Детально розглянути чи виконуються поставки а зазначений термін, чи відповідає договору кількість та якість поставленої продукції, чи використовує підприємство свої права в разі якихось похибок відносно договору, чи аргументована і реальна ціна на продукцію. Після цього необхідно перевірити правильність оприбуткуванні продукції, що надійшла, проконтролювати на достовірність та законність всі первинні документи, що складаються в процесі приймання продукції і при розрахунках, відповідність ціни оприбуткованих ТМЦ відповідність строків погашення заборгованості перед постачальником.

<i>Мета аудиту</i>	підтвердити правильність відображення в обліку та своєчасність розрахунків підприємств із постачальниками та підрядниками
<i>Завдання аудиту</i>	<p>встановити:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основну форму розрахунків; - проведення інвентаризації кредиторської заборгованості; - правильність відображення в обліку зобов'язань; - дотримання фінансово-розрахункової дисципліни та її вплив на платоспроможність підприємства; - реальність заборгованості
<i>Об'єкти аудиту</i>	<ul style="list-style-type: none"> - розрахунки з постачальниками та підрядниками; - аванси, що надійшли на підприємство; - претензії та відшкодуваннями матеріального збитку
<i>Етапи аудиту</i>	<ul style="list-style-type: none"> - з'ясовують стан бухгалтерського обліку, фінансової звітності та внутрішнього контролю; - оцінюють основні показники підприємства; - проводять аналіз даних інвентаризації розрахунків, звіривши їх з фактичними даними, відображеними у Головній книзі, балансі підприємства, аналітичними даними розрахункових рахунків; - уточнюють реальність дебіторської та кредиторської заборгованості; - визначають правильність відображення зобов'язань в обліку; - виявляють основні форми розрахунків з постачальниками та підрядниками; - визначають повноту та правильність оприбуткування підприємством отриманих від постачальників запасів; - встановлюють дотримання діючих цін і тарифів
<i>Джерела інформації</i>	<ul style="list-style-type: none"> - наказ про облікову політику підприємства; - первинні документи з розрахунків з постачальниками та підрядниками; - облікові реєстри, що використовуються для відображення операцій з обліку зобов'язань; - аудиторські звіти (висновки) та інші документи, що узагальнюють результати аудиту; - звітність підприємства

Рис.3.1. Мета, завдання, об'єкти, етапи та джерела аудиту розрахунків з

постачальниками та підрядниками.

Щоб перевірити правильність надходження на підприємство запасів потрібно зіставити дані, що вписані в платіжних документах, складських журналах, регістрах обліку, внутрішніх документах і тому подібне.

Перевірка виконується для того щоб аудитор зумів переконатись у тому, що активи, що були надані постачальником або надані послуги були документально оформлені відповідно до діючого законодавства і відповідали один одному рахунок-фактура, платіжна вимога, акти та інші документи, що підтверджують певну операцію.

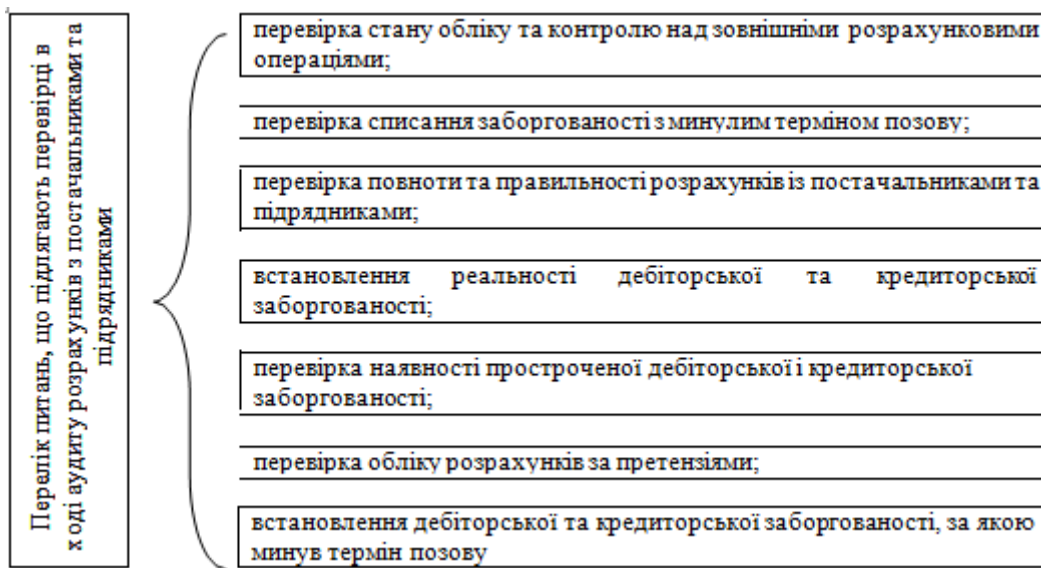

Рис.3.2. Перелік питань, що підлягають перевірці в ході аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Досить вагомого значення грає те, що при аудиторській перевірці розрахунків з постачальниками, потрібно визначити правильність відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку за допомогою кореспонденції рахунків, це допомагає знайти помилки при проведенні розрахунків, а і виявити реальні факти зловживання трудовим положенням, махінації та недобросовісні дії робітників. Аудитор під час перевірки повинен виявити у фінансовому звіті суми, щодо яких минув строк позовної давності. Детально дослідити й порівняти причини та обробити випадки, коли через рахунок нестягнутої кредиторської заборгованості, було привласнено отриману дебіторське заборгування. Якщо наявна дебіторська

заборгованість постачальників, ревізор зобов'язаний дослідити коли саме заборгованість появилася і які цьому причини, вжити заходів задля повернення переданих коштів.

Аудитор мусить перевірити належність проведення інвентаризації розрахунків з клієнтами і чи взагалі компанія проводить даний контроль. Якщо буде негативний результат, потрібно повисилати контрагентам акти звірки для підтвердження поточної суми заборгованості. Приклад акту взаєморозрахунків представлено на рисунку 3.3. Особливий виняток приділяється спірним боргам, такими вважаються борги підприємств, які потрібно стягувати у судовому порядку.

Часто трапляється таке, що до суду надсилають нічим не підтверджені позови з метою нібито примусового стягнення дебіторської заборгованості, а насправді просто хочуть списати заборгованість на збитки, для цього використовують набагато більшу нереальну суму. Тому аудитор має чітко розуміти, що безнадійна заборгованість щодо якої було програна справа в суді скоріш за все є фікцією і потрібно перевіряти чому ж суд відмовив позивача.

АКТ ЗУСТРІЧНОЇ ЗВІРКИ РОЗРАХУНКІВ МІЖ ПІДПРИЄМСТВАМИ

ПрАТ “Полтавпиво” ТА ТОВ “ВЕСНА”

Аудитором Івановою А.О. проведено взаємну звірку розрахунків між господарствами ПрАТ “Полтавпиво” та “Весна” станом на 01.10.2021р. При перевірці розрахунків встановлено:

№ пор.	Зміст запису	За даними бухгалтерського обліку			
		ПрАТ “Полтавпиво”		ТОВ “Весна”	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
	Сальдо до звірки розрахунків	2590			2890
1	Надійшло комбікорму за накладною № 151 від 10.07.2021 р.		15 002	15 002	
2	Надійшли блоки за накладною № 187 від 15.07.2021 р.		24 008	24 308	
Усього		2590	39 010	39 310	2890

Сума прописом: *тридцять шість тисяч чотириста двадцять гривень*

Аудитор
Головний бухгалтер ПрАТ “Полтавпиво”

Іванова А.О.
Григорчук Г.І.

Рис. 3.3 Акт зустрічної звірки між підприємствами.

Якщо на підприємстві є дебіторська заборгованість термін погашення якої давно минув, потрібно визначити як законно списати дані суми на визначений рахунок та за дозволом керівництва.

Для аудитора не секрет, що списання заборгованості на фінансовий результат не є підставою для остаточного її анулюванням. Відповідно до чинного законодавства України безнадійну заборгованість має обліковуватись протягом визначеного терміну з дня її списання, в зв'язку з тим, що в майбутньому можливо проявиться ймовірність вжити заходів щодо її стягнення якщо вдасться виявити боржника, або його фінансове становище покращиться. Якщо підприємство відносить дебіторську заборгованість на фінансові результати, тоді необхідно мати чіткі аргументи і беззаперечні докази.

Науковці стверджують, що якщо під час проведення аудиторської перевірки було виявлено прострочену дебіторську заборгованість, тоді потрібно всі суми заборгованості помістити в окремий звіт, де заборгованість буде поділена на наступні групи:

- непрострочена поточна заборгованість;
- заборгованість по сплаті якої виникли незначні затримки, але ніяких дій для отримання розрахунку не було задіяно;
- прострочена заборгованість до якої були задіяні засоби щодо здійснення розрахунку;
- документально непідтверджена заборгованість;
- спірна заборгованість, подальше майбутнє якої вирішує судові органи;
- безнадійна заборгованість, що визнав суд.

Після проведення контролю, аудитор підсумовує результати перевірки правильності відображення господарських операцій в бухгалтерському обліку з постачальниками, при необхідності він може скласти робочий документ, приклад якого зображено на рисунку 3.4.

Директору та керівникам відділів обов'язково потрібно ознайомитись із зауваженнями та рекомендаціями, що підготував аудитор, щоб в найближчому часі переробити організацію обліку розрахунків з постачальниками до відповідних законних норм та стандартів ведення бухгалтерського обліку.

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки			
		За даними Плану рахунків		За даними аудиту	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
1	2	3	4	5	6
1	Оприбутковано від постачальника необоротні активи, які потребують додаткових витрат зі встановлення	15	63	15	63
2	Оприбутковано виробничі запаси, МШП, товари від постачальників	20	63	20	63
3	Акцептовано рахунок постачальника за виконані роботи, надані послуги	23	63	23	63
4	Виставлено претензію постачальнику за невиконання умов договору	374	63	374	63
5	Відображено вартість послуг, наданих підприємству постачальниками, у зв'язку з невиконанням гарантійних зобов'язань	47	63	47	63
6	Відображену суму податкового кредиту з ПДВ на одержані ТМЦ, роботи, послуги	64	63	64	63
7	Відображено послуги, надані підрядниками пов'язані з організацією виробництва	91	63	91	63
8	пов'язані з організацією управління підприємством	92		92	
9	Відображено в обліку нарахування фінансових санкцій за невиконання договору перед постачальником	948	63	948	63

Рис. 3.4 Робочий документ аудитора з перевірки достовірності відображення операцій з постачальниками.

Після проведення аудиторської перевірки аудитор групує всі результати і складає аудиторський висновок, даний документ є офіційним, обов'язково засвідчений підписом та наявності печаткою. Висновок складається за регламентованим порядком за даними підприємства, що використовувались під час контролю, та підсумком їх відповідності до законодавства та встановленого нормативами бухгалтерського обліку господарської діяльності.

3.2. Організація проведення аудиту розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво»

На ПрАТ «Полтавпиво» як керівництво, так і бухгалтері знає, що для того щоб досягти результату, коли облік буде бездоганно точним і відповідав законодавчим актам, потрібно регулярно здійснювати контроль за його веденням, не виключенням буде контроль за правильністю ведення бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками. Для того щоб облік був максимально точним і відповідав

Сьогодні в господарській діяльності ПрАТ «Полтавпиво» запроваджений як і внутрішній, так і зовнішній аудиторський контроль. Внутрішній контроль очолює головний бухгалтер, для зовнішнього аудиту запрошують спеціалістів з аутсорсингових компаній, це робиться для того, щоб контроль здійснювала незацікавлена особа, що дозволяю переконатись у добросовісності власного персоналу. Також підприємство перевіряють державні служби.

Організація внутрішнього аудиту на ПрАТ «Полтавпиво» має в собі наступні етапи:

- заздалегідь зазначено проведення внутрішнього аудиту;
- підготовка до аудиту;
- пропрацювання програми аудиту.

На жаль, природа людини така, що механічні помилки трапляються у кожного, тому від помилок не застрахований ніхто. Пивоварня про це добре знає склала список найтипівіші помилок, що можуть виникнути в процесі бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками. Для наглядності порушення розміщенні на рис. 3.5.

- 1 **1** **Порушення умов постачання.** Сюди можна віднести: недопостачання товару або неналежну його якість.
- 2 **2** **Порушення термінів постачання.** Багаторазове порушення термінів постачання дає одержувачу право в односторонньому порядку розірвати договір з постачальником.
- 3 **3** **Перевищення обсягу товару.** В такому випадку у одержувача є два варіанти: прийняти надлишки товару з доплатою або відправити їх назад постачальнику (всі транспортні витрати бере на себе постачальник).

Рисунок 3.5 Типові порушення в діяльності підприємства.

Процес перевірки повинен дотримуватись чіткого плану, що складає головний бухгалтер, це робиться для того щоб заздалегідь визначити обсяги і типи необхідних робіт; оцінити фінансові та часові витрати на їх проведення, завчасно підготувати взаєморозрахунки з клієнтом за всією заборгованістю до початку перевірки.

На ПрАТ «Полтавпиво» використовують ефективну модель аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками яка складається з трьох основних етапів, саме цю модель зображено на рисунку 3.6.

Рис. 3.6 Модель аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками

Першим етапом є проведення контролю за дотриманням чинного законодавства і перевірка наявності та правильності оформлення всіх первинних та бухгалтерських документів з поставки матеріальних цінностей (договорів, рахунків-фактур, актів звіряння розрахунків). Основою другого етапу є визначення причин і строків виникнення заборгованості за розрахунками, дослідити можливість їх погашення; відслідкувати точність проведення розрахунків за датою заборгованості та відображення операцій у обліку за допомогою рахунків. Після цього аудитор перевіряє чи в повному обсязі було відвантаження та прийнято продукцію, чи відповідають ціни дійсності, чи добросовісно було виконано роботу підрядником.

Важливу роль грає визначити правильно ціновий діапазон продукції, що було отримано бартерним шляхом, тобто міняли товар на товари.

Також аудитору необхідно проаналізувати виконання договірних умов, тобто чи відповідають поставки зазначеним термінами, в якій кількості та якому фасуванні надходить продукція, чи відповідає продукція заявленим даним, чи ціна сходиться із зазначеною в документі.

Безперечно ревізор перевіряє щоб на підприємстві раціонально використовувались розміри цін, надбавки, знижки, що логістичні затрати відшкодовуються відповідно до законодавства. Дуже клопітким питанням є перевірка правильності витрат по тарифах за простої машин якщо виникає черга на складі і машину не можуть відгрузити по її прибутті.

Також аудиторська комісія перевіряє чи налагоджений процес прийому та передачі тари, чи відповідає він договору і чи є матеріально-відповідальні особи, що відповідають продажі чи пошкодження тари, досліджує наслідки при невиконанні умов.

На ПрАТ «Полтавпиво» обов'язково перевіряючий контролює проведення розрахункових операцій з боку директора, фінансового директора. Точність відображення даних по масі, кількості і фасуванні відвантажених ТМЦ контролюється методом зіставлення товарно-транспортних накладних, подорожніх листів. Якщо було знайдено неточності

в кількості відвантажених та оприбуткованої продукції ревизор визначає причини та відповідальних осіб, через що і кого сталась розбіжність, після чого відповідальна особа має відшкодувати завдані збитки підприємству.

Перевіряється виконання зобов'язань, що було зазначені у договорі, до них належить: номенклатура, ціна, тарифи, якість продукції, терміни поставок, за кожним первинним документом слідує перевірка аудиторської комісією правильності і повноти комплектності товарів та їх оприбуткування. Для перевірки відбувається порівняння складських документів із документами, що ведеться під час оприбуткування в бухгалтерському відділі. При такій перевірці можливо знайти неоприбутковані ТМЦ, завищення вартості відгруженої продукції, відображення товарів не на відповідних рахунках, оприбуткування дешевої і неякісної продукції замість товарів вищого сорту для подальшого особистого використання. Для того, щоб було легше знайти такі порушення, рекомендується проводити документальну перевірку паралельно з проведенням інвентаризації під час надходження ТМЦ, при зіставленні взаєморозрахунків з постачальниками і анкетування осіб, що відповідають за прийняття товарів і за їх оприбуткування, дані дії не зіставити труднощів для внутрішнього аудиту.

Дуже важливим етапом перевірки є контроль за правильністю визначення податку на додану вартість, націнок, знижок для цього перевіряючий розробляє звірку всіх даних з договорами та додатковими інструкціями про порядок розрахунку. Дуже сильно на розміри платежів впливають умови доставки продукції, потрібно щоб можлива націнка була обґрунтованою.

Аудитор безперечно контролює повноту компенсації постачальниками витрат, якщо підприємство було зручно і вигідно забрати замовлені товари власним транспортом самостійно. Це має посприяти зниженню загальної ціни на поставку.

Другим етапом проведення аудиту розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво» є аудит повного документального відображення

надходження поставок. На даному етапі ми спостерігаємо за тим як аудитор перевіряє всі первинні документи, що підтверджують надходження товарів від постачальника, це може бути ТТН, якщо поставка здійснювалась автомобілем, залізнична накладна при доставці залізничними транспортом, коносамент, даний документ використовується, якщо доставка здійснювалась морським шляхом, митні декларації використовуються при перетині кордону.

Під час проведенні контролю розрахунків з підрядниками аудитор досліджує порядок прийому виконаних робіт та послуг через вивчення актів прийому-здачі виконаних робіт.

Не потрібно забувати про правильність оформлення довіреностей, іноді не всі приділяють даному документу особливого значення, але ставши раз на граблі, ця процедура стає не менш важливою за інші. При неправильно складеній довіреності ваш партнер може відмовити у видачі товарів, а кошти на бензин уже не повернути. Також може статись, що через халатність продукцію видано іншій людині, це більше схоже на шахрайську схему, але буває і таке. При перевірці довіреностей потрібно звертати увагу на : порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на отримання матеріальних цінностей; облік довіреностей у журналі реєстрації довіреностей; відображення в аналітичному обліку даних про місце зберігання, нумерацію, кількість і вартість бланків довіреностей; наявність і правильність оформлення актів про списання бланків довіреностей, які складаються не один або більше разів на квартал; призначити матеріально-відповідальних осіб за несвоєчасне та неповне оприбуткування одержаних цінностей.

Основою останнього третього етапу проведення внутрішнього аудиту на ПрАТ «Полтавпиво» є правильність відображення розрахунків з постачальниками на рахунках бухгалтерського обліку. Для цього аудитор порівнює інформаційні дані відомостей аналітичного обліку з реєстром операцій за розрахунками з постачальниками, книгою придбання продукції і податковими деклараціями. Потім йде порівняння даних цих всіх документів

з даними ТТН, мантажно-митної декларації, рахунком-фактурою. Найголовнішим у цьому всьому є ідентичність зазначеної вартості, кількості, порядку сплати податку.

Для чіткого і достовірного контролю за розрахунками з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво» проводять регулярну інвентаризацію. Під інвентаризацією розуміється процес заліку взаємозаборгованостей з всіма контрагентами, така звірка проводиться кожного місяця, з деякими постачальниками навіть частіше.

Порядок процесу проведення інвентаризацій та відображення в обліку із 01.01.2015 року регулюється нормативним документом «Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014» [48]. Відповідно до даного документа підприємство може самостійно визначити кількість інвентаризацій залежно від своїх потреб, те ж саме стосується строків та дат проведення перевірок, перелік об'єктів, що потребують інвентаризацію, окрім обов'язкового проведення інвентаризації.

На ПрАТ «Полтавпиво», для того щоб прости річну інвентаризацію, необхідно отримати дозвіл та наказ від керівника, після чого створюється і засвідчується комісія з групи працівників, яка займається проведенням інвентаризації, а і проводити аудит первинних документів щоб зрозуміти і знайти причини тих чи інших відхилень фактичних даних від даних, що містяться на системних носіях обліку.

До інвентаризаційної комісії входять працівники, що за рішенням директора ПрАТ «Полтавпиво» необхідні і зможуть висловити свою професійну думку під час перевірки, зазвичай туди входять люди в великим досвідом і обов'язково бухгалтер, який веде облік розрахунків з постачальниками та облік оприбуткування продукції від постачальника, очолює комісію сам директор.

Проводячи інвентаризацію розрахунків з постачальниками на підприємстві враховують наступні фактори:

--якщо трапляється таке, що в кінці звітної періоду на підприємстві є наявність невідфактурованих поставок, це легко виправляється, для цього бухгалтер повідомляє контрагенту, що відсутні первинні документи, що підтверджують поставку товарів, в разі відмови вимагає підтвердити відсутність даної заборгованості шляхом заліку актів заборгованості баз суми даної поставки;

- після того як обидві сторони підписали Акт звірок, на рахунку 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками» підприємство відображає погоджені суми заборгованості перед постачальником на певну дату. Якщо, склалась ситуація, що за певних причин, на кінець звітної періоду у розрахунках з контрагентами залишилися якісь розбіжності, тоді постачальник і замовник відображає суми із первинних документів бухгалтерського обліку ті, що вважає правильними;

- суми заборгованостей за розрахунками з податків, платежів, з установами банків перевіряються і підтверджуються виключно шляхом підписання актів звірок або можливий варіант підтвердження Запитами, що формуються бухгалтерами в Електронному кабінеті платника податків. Всі суми мають бути погодженими і врегульованими, іншого не повинно бути в обліку.

На ПрАТ «Полтавпиво» під час проведення інвентаризації за нагоди визначають також:

- правильність та відповідність сум поточної і довгострокової заборгованості перед постачальниками;

- правильність та вчасність сплати всіх податків, обов'язкових платежів, зборів, пені і решти, що тісно пов'язані з виникненням розрахункових відносин з контрагентами.

На рисунку 3.5 зображено сукупність документів, що складає бухгалтер на ПрАТ «Полтавпиво» для забезпечення належного документування інвентаризації розрахунків.

Назва	Примітка
Наказ на проведення інвентаризації та склад комісії	Підписується керівником і встановлює строки проведення інвентаризації та інвентаризаційну комісію
Виписка про стан/наявність дебіторської заборгованості	Складають підприємства - кредитори надсилають дебіторам. Дебітори мають відповісти на виписки протягом 10 днів. Документ є підставою для складання Акта інвентаризації розрахунків і підтверджує достовірність заборгованості, що обліковується
Акт звірки розрахунків	Акт може бути використаний як альтернатива виписки про стан/наявність заборгованості.
Акт інвентаризації розрахунків з покупцями, постачальниками та іншими дебіторами і кредиторами (№ инв-17)	Складають як зведений документ з інвентаризації розрахунків, в якому відображають як загальні суми заборгованостей за рахунками обліку, так і суми узгодженої і неузгодженої заборгованості, а також заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності.
Довідка до акту, інвентаризації розрахунків з покупцями, постачальниками та іншими дебіторами і кредиторами (Додаток до форми № инв-17)	У довідці наводять перелік заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності, а також інформацію про осіб, винних у пропусенні такого строку.

Рис.3.5 Документи, що складаються під час інвентаризації розрахунків

Сам процес інвентаризацію розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтвпиво» проводять наступним чином:

- усім без виключення постачальникам ПрАТ «Полтвпиво» передає Акти звірки з зазначеною сумою їх заборгованості, датами і сумами поставок. Контрагенти протягом однієї робочої неділі

з дня отримання таких Актів повинна погодити заборгованість або висловити неточності і виділити дані, що не співпадають;

- під час інвентаризації комісія перевіряє схожість сум з тими актами звірок, що надійшли до них від постачальників і також відправляє підписаний акт або ж вказує на розбіжності;

- при наявності невідфактурованих поставок, бухгалтерія вимагає в постачальника надати документи, що підтверджують дану операцію. Якщо постачальник з якихось причин відмовляється надати документи, тоді

бухгалтер повідомляє, що не буде підтверджувати поставку і буде просити забрати її з актів звірки.

Під час проведення інвентаризації розрахунків з постачальниками, бухгалтер має змогу перевірити правильність зіставлення первинних документів, переконатись в законності списання деякої заборгованості з балансу.

Окрім цього під час складання актів звірки бухгалтер перевіряє чи налагоджений процес розрахунків відповідно строків погашення заборгованості і решти обов'язків відповідно договору. Перевіряється фізична наявність договору на ту чи іншу поставку, перевіряється чи доцільно була замовлена дана продукція.

Для того щоб визначити повноту оприбуткованих ТМЦ, аудитори будують табличку з даними про кількість продукції і відповідно вартість, що зазначена в платіжних документах такими як рахунок-фактура, товарно-транспортна накладна і показниками аналітичного обліку, тобто книгами складського обліку, звітами про рух ТМЦ. Важливо також перевіряти чи правильно постачальники зазначають ціну на свою продукцію, для цього рахунки, що передають постачальники потрібно порівнювати з договором.

По завершенню проведення внутрішнього аудиту та інвентаризації на ПрАТ «Полтавпиво» в обліку відображаються точні суми по заборгованості перед постачальниками.

Під час проведення перевірки підприємства аудитор складає робочі документи, що слугують основою для формування в подальшому аудиторського висновку за результатами самого аудиту. Також робочі документи є підтвердженням того, що ревізор виконував перевірку відповідно до Міжнародних стандартів аудиту та чинних законодавчо-нормативних актів України.

3.3 Напрями удосконалення обліково-аналітичних та контрольних аспектів розрахунків з постачальниками

Ми можемо назвати контроль за станом розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтвпиво» ефективним за умови, що він постійно буде виконуватись на такому рівні, щоб надавати керівництву та управлінського персоналу повну, достовірну та надійну інформацію про вказані розрахункові операції, це робиться для того, щоб в подальшому керівництво могло формувати управлінські рішення, що будуть максимально націленими на результат. Безперечно одним з головних важелів у цьому стають інформаційні технології. Саме вони покращують, полегшують і прискорюють процес прийняття, оприбуткування, обробки, перевірки процесу постачання і роблять наймовірно швидким і простим процес контролю і ведення розрахунків, оскільки сучасні інформаційні системи моментально формують акти звірок з будь-яким контрагентом за будь-який період, при цьому мінімалізуючи помилки. Для аудитора інформаційні технології стануть безперечно найкращим помічником, ефективним інструментом, що буде зводити до мінімуму витрачений час, а і допоможе здійснити кропітку перевірку, що буде фактором покращення якості аудиторського висновку в якому містяться всі необхідні зауваження і рекомендації для підприємства з метою росту фінансового становища.

Використання на практиці сучасних технологічних програм надасть безліч переваг і додаткових можливостей, таких як:

- Дозволить неосяжно збільшити вибірку інформації про розрахунки з постачальниками, що необхідна для аудиту, це як ніщо інше допоможе підвищити якість та ефективність аудиторських висновків;
- Появиться можливість самостійного контролю над обробкою всіх журналів, що зустрічаються в роботі, це стосується також форм звітності та бланків первинних документів;
- Помітне збільшення ефективності аудиту, це буде відбуватись за допомогою того, що значно пришвидшаться строки проведення перевірки та задіяння працівників, що в цей час можуть виконувати іншу роботу;

- Буде можливість визначати відхилення автоматично від планових показників, їх можна виділити яскравим кольором щоб точно не пропустити, також як на долоні будуть представлені всі основні чинники, що вплинули на дане відхилення;
- Буде налаштований зв'язок форм звітностей, типових бланків між різними серверами та програмами, це допоможе без проблем і переформатування використовувати певний документ в різних програмах.

Підсумовуючи весь матеріал, можемо зробити висновок, що розвиток аудиту розрахунків з постачальниками потрібно проводити у наступних напрямках, що зображені на рисунку 3.6.

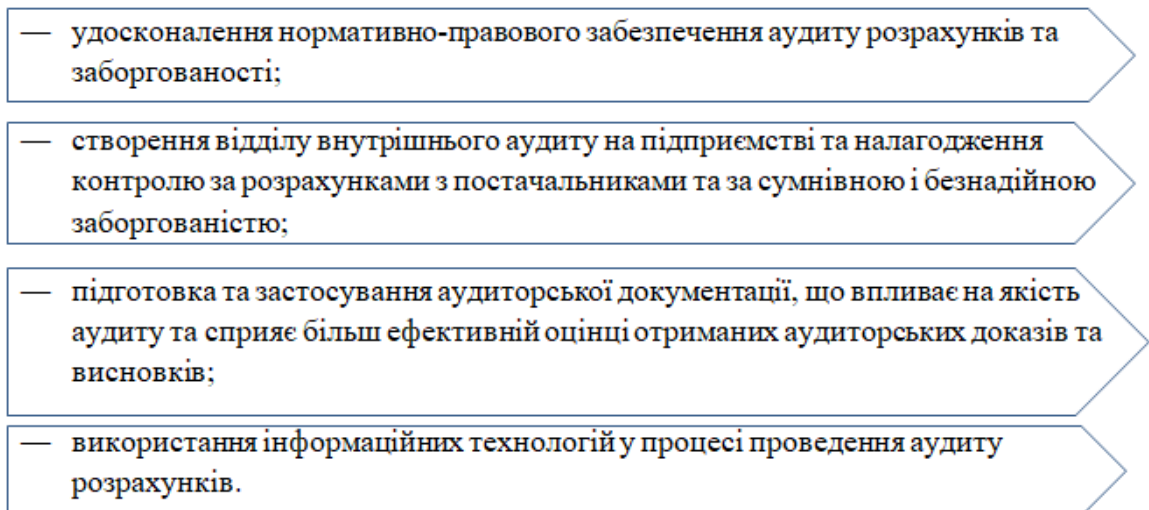

Рис. 3.6 Напрями проведення розвитку аудиту розрахунків з постачальниками.

Внутрішньому аудитору доцільно проводити аудиторську перевірку облікової політики для цілей бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за основними елементами, наведеними у рис. 3.7

Положення облікової політики	Примітки
1. Організація бухгалтерського обліку	Облік ведеться бухгалтерською службою, одним бухгалтером, бухгалтерським агентством
2. Внутрішній контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками	Контроль здійснюється окремим підрозділом, окремих особа, або не здійснюється
3. Форма бухгалтерського обліку	Журнально-ордерна, журнальна, комп'ютеризована
4. Інвентаризація розрахунків з постачальниками та підрядниками	Обов'язкова звірка розрахунків з постачальниками та підрядниками для підтвердження залишків на рахунках бухгалтерського обліку перед складанням річної бухгалтерської звітності
5. Форми первинних документів з обліку розрахунків з контрагентами, за якими не затверджені уніфіковані форми	Форми таких документів повинні затверджуватися наказом керівника і розміщуватися в додатку до облікової політики
6. Розкриття інформації про заборгованість перед постачальниками в звітності	Інформація повинна розкриватися в бухгалтерському балансі: сальдо за рахунком 60 показується розгорнуто - в складі дебіторської і кредиторської заборгованості; в звіті про рух грошових коштів
7. Правила документообігу, в тому числі в частині розрахунків з постачальниками	Графік документообігу повинен затверджуватися наказом керівника і розміщуватися в додатку до облікової політики
8. Облік витрат на ракетно-космічні роботи, виконані підрядниками по конкретному об'єкту	Витрати визнаються в момент оформлення актів про прийом-здачу робіт
9. Порядок списання заборгованості, за якою минув строк позовної давності	Дебіторська заборгованість повинна списуватися за рахунок резерву по сумнівних боргах і враховуватися на позабалансових рахунках організації не менше 5 років, кредиторська заборгованість повинна ставитися на рахунки обліку фінансових результатів

Рис.3.7 Елементи облікової політики для цілей бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, які перевіряються аудитором.

Інформація, отримана в процесі аудиту основних елементів облікової політики для таких цілей як бухгалтерського обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, дозволить внутрішньому аудитору скоординувати свою роботу та підвищити її ефективність.

Також з метою контролю та управління зобов'язаннями підприємства пропонуємо скласти аналітичну таблицю кредиторської заборгованості перед постачальниками та підрядниками, яка наведена на рисунку 3.8.

№ з/п	Постачальник	Кредиторська заборгованість перед постачальниками								Сума, грн	Причини виникнення	Вжиті заходи
		Всього	У т.ч. за термінами погашення, грн			З неї прострочена						
			До 3 місяців	Від 3 до 6 міс	Від 6 до 12 міс	Термін прострочення						
			До 3 міс	Від 3 до 6 міс	Від 6 до 12 міс	До 3 міс	Від 3 до 6 міс	Від 6 до 12 міс				
1	1	15000	10000		5000	2000		1000	3000	Брак вільних коштів	Отримано кредит	
2	2	50000		30000	20000		10000		1000	Безвідповідальність	Стягнуто кошти з винної особи	
3	3	10000	10000									

Рис. 3.8. Аналітична таблиця контролю та управління кредиторською заборгованістю перед постачальниками та підрядниками.

Виходячи з того, що дана таблиця містить інформацію про заборгованість перед кожним постачальником за окремими договорами,

термінами розрахунків, це дарує можливість здійснювати розрахунки з постачальниками, дотримуючись встановлених планів та обов'язків.

Отже, для належного обліку та внутрішнього контролю розрахунків з постачальниками було розроблено наступні пропозиції, що необхідно запровадити на підприємстві для його вдосконалення:

1) потрібно раціонально розробити робочий план рахунків з деталізацією субрахунків рахунку 63 за видами валюти розрахунків, господарськими сегментами, групами постачальників, це допоможе в процесі обробки і структуризації розрахунків з постачальниками;

2) розробити посадові інструкції бухгалтера по веденню розрахункових операцій з кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги;

3) затвердити документ щодо термінів зберігання господарських договорів та іншої ділової документації з обліку кредиторської заборгованості;

4) внутрішньому аудитору рекомендується проводити аудиторську перевірку правильності обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за елементами облікової політики, а також використовувати аналітичну таблицю контролю та управління кредиторською заборгованістю.

Використання вказаних пропозицій сприятиме удосконаленню обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками та дозволить здійснювати внутрішній контроль за кредиторською заборгованістю в цілому, що запобігатиме виникненню порушень термінів її сплати.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III

1. Дослідивши теоретичні аспекти аудиту розрахунків з постачальниками, ми робимо висновок, що потреба в аудиті зумовлена необхідністю незалежного об'єктивного контролю за господарською діяльністю підприємств і підтвердження для власників підприємств, інвесторів та інших користувачів достовірності фінансової звітності.

Мета аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками

відповідно до міжнародних стандартів аудиту полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками.

2. Планування внутрішнього аудиту на підприємстві складається з наступних основних етапів:

- попереднє планування внутрішнього аудиту;
- підготовка і складання загального плану внутрішнього аудиту;
- підготовка та складання програми внутрішнього аудиту.

3. За результатами проведення аудиторської перевірки складається аудиторський висновок, що є офіційним документом, засвідченим підписом та печаткою аудитора (аудиторської фірми), який складається в установленому порядку за наслідками проведеного аудиту і містить у собі висновки стосовно повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам бухгалтерського обліку господарської діяльності.

4 Детально ознайомившись з проведенням контролю за розрахунками з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво», можемо зробити висновки, що товариство регулярно проводить взаєморозрахунки з постачальниками. Невід'ємною частиною контролю є інвентаризація. Також для забезпечення повноцінного контролю за обліком розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво» організовано внутрішній аудит, який складається з трьох етапів:

- Аудит договорів купівлі-продажу;
- Аудит документального відображення надходження вантажів (робіт, послуг);
- Аудит відображення в обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

5. Детально дослідивши і проаналізувавши аудит на ПрАТ «Полтавпиво», було розроблено наступні напрями та рекомендації вдосконалення

проведення контрольного аудиту розрахунків з постачальниками:

- розробити робочий план рахунків з деталізацією субрахунків рахунку 63 за видами валюти розрахунків, господарськими сегментами, групами постачальників;
- розробити посадові інструкції бухгалтера по веденню розрахункових операцій з кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги;
- затвердити документ щодо термінів зберігання господарських договорів та іншої ділової документації з обліку кредиторської заборгованості;
- внутрішньому аудитору рекомендується проводити аудиторську перевірку правильності обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за елементами облікової політики, а також використовувати аналітичну таблицю контролю та управління кредиторською заборгованістю.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Діяльність всіх підприємства зумовлюються операціями з замовниками та покупцями за продані ними товари, виконані роботи та надані послуги. На сьогоднішньому етапі заборгованість за операціями з замовниками та покупцями є занадто високою. Вона являє найбільшу частку оборотних активів фірм, що значно знижує їх фінансовий стан. Таким чином виникає потреба в чіткій організації обліку і контроль розрахунків з замовниками та покупцями на підприємствах, з метою їх ефективного та стабільного функціонування.

На основі отриманих результатів можна зробити такі висновки:

1. Дослідивши економічну сутність обліку і аналізу розрахунків з постачальниками, можемо тлумачити розрахунки, як грошові взаємовідносини, що виникають між підприємствами по операціях товарного і нетоварного характеру

2. В господарському обороті України існують короткострокова і довгострокова заборгованість, в свою чергу розрахунки можуть проводитись готівкові та безготівкові форми, що можуть застосовуватися підприємствами у відносинах з постачальниками та підрядниками. Порядок та форми розрахунків між постачальником та покупцем визначаються в господарських договорах. Постачання може відбуватись, як і з частковою передоплатою, так і з повною передоплатою, і оплатою після поставки.

3. Бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками та підрядниками ведеться у ПрАТ «Полтавпиво» на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками». Рахунок пасивний. По кредиту рахунка ми спостерігаємо збільшення заборгованості за одержані від постачальників товарно- матеріальні цінності, роботи, послуги. По дебету рахунка прослідковується аналогічне погашення або списання заборгованості.

4. При розрахунках з постачальниками та підрядниками кредиторська заборгованість виникає частіше ніж дебіторська. Вона відображається в обліку як зобов'язання підприємства. Відповідно до

П(С)БО № 11, такі зобов'язання можуть бути поточними та довгостроковими. Основними нормативними документами, що регулюють облік розрахунків з постачальниками є: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», П(С)БО №10«Дебіторська заборгованість», П(с)БО №11 «Зобов'язання», Інструкція «Про Безготівкові розрахунки в Україні в Національній валюті».

5. Відображення кредиторської заборгованості ми бачимо у Звіті про фінансовий стан в таких рядках: 1510 Довгострокові кредити банків, 1600 Короткострокові кредити банків, 1615 Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги, 1690 Інші поточні зобов'язання, 1155 Інша поточна дебіторська заборгованість, 1130 Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами.

6. У зв'язку із сьогоднішніми подіями, можна стверджувати, що зараз найкращий час для підтримки українських інформаційних технологій. З власного досвіду, для полегшення роботи бухгалтера, доцільно буде використовувати програмне забезпечення Дебет Плюс. Програма досить проста у використанні, вона охоплює великий спектр облікових операцій.

7. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться бухгалтерською службою з 3 осіб, включаючи головного бухгалтера, заступника головного бухгалтера і бухгалтера. Облік на підприємстві ведуть з використанням встановленої програми «1С:Бухгалтерія 8.2», але на даний момент підприємство в активному пошуку українського аналога, з власного досвіду ми порекомендували програмне забезпечення Дебет Плюс.

8. До складу інформаційного забезпечення фінансового аналізу входить фінансова звітність ПрАТ «Фірма Полтавпиво»: форма 1 «Баланс»(Додаток А), форма 2 «Звіт про фінансові результати»(Додаток Б), форма 3 «Звіт про рух грошових коштів»(Додаток В), форма 4 «Звіт про власний капітал», Примітки до звітів.

9. Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, доходність різних напрямків діяльності, окупність

витрат і т. ін. Як свідчать дані таблиці, усі показники рентабельності ПрАТ «Фірма Полтавпиво» становлять позитивне значення що підтверджує отримання прибутку за цей період.

10. Здійснивши економічний аналіз, ми дізнались, що кредиторська заборгованість за надані послуги обертаються в середньому 7-9 разів, або для їх обороту потрібно близько 40-47 календарних днів. Причому відбувається зменшення оборотності кредиторської заборгованості і збільшення строку одного обороту (на 7 днів за період з 2021 по 2019 р.), що є негативною тенденцією.

Оборотність кредиторської заборгованості з 2020 до 2021 року підвищилася на 0,6 рази, в тому числі за рахунок збільшення виручки на 0,2 рази, а за рахунок зменшення середньої кредиторської заборгованості на 0,4 разів. Тобто фактор середньої кредиторської заборгованості мав більший вплив ніж обсяг наданих послуг (виручки).

11. Дослідивши теоретичні аспекти аудиту розрахунків з постачальниками, ми робимо висновок, що потреба в аудиті зумовлена необхідністю незалежного об'єктивного контролю за господарською діяльністю підприємств і підтвердження для власників підприємств, інвесторів та інших користувачів достовірності фінансової звітності.

Мета аудиту розрахунків з постачальниками та підрядниками відповідно до міжнародних стандартів аудиту полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації про розрахунки з постачальниками та підрядниками.

12. Планування внутрішнього аудиту на підприємстві складається з наступних основних етапів:

- попереднє планування внутрішнього аудиту;
- підготовка і складання загального плану внутрішнього аудиту;
- підготовка та складання програми внутрішнього аудиту.

13. За результатами проведення аудиторської перевірки складається

аудиторський висновок, що є офіційним документом, засвідченим підписом та печаткою аудитора (аудиторської фірми), який складається в установленому порядку за наслідками проведеного аудиту і містить у собі висновки стосовно повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам бухгалтерського обліку господарської діяльності.

14 Детально ознайомившись з проведенням контролю за розрахунками з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво», можемо зробити висновки, що товариство регулярно проводить взаєморозрахунки з постачальниками. Невід'ємною частиною контролю є інвентаризація. Також для забезпечення повноцінного контролю за обліком розрахунків з постачальниками на ПрАТ «Полтавпиво» організовано внутрішній аудит, який складається з трьох етапів:

- Аудит договорів купівлі-продажу;
- Аудит документального відображення надходження вантажів (робіт, послуг);
- Аудит відображення в обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

15. Детально дослідивши і проаналізувавши аудит на ПрАТ «Полтавпиво», було розроблено наступні напрями та рекомендації вдосконалення проведення контрольного аудиту розрахунків з постачальниками:

- розробити робочий план рахунків з деталізацією субрахунків рахунку 63 за видами валюти розрахунків, господарськими сегментами, групами постачальників;
- розробити посадові інструкції бухгалтера по веденню розрахункових операцій з кредиторської заборгованості за то- вари, роботи, послуги;
- затвердити документ щодо термінів зберігання господарських договорів та іншої ділової документації з обліку кредиторської заборгованості;

- внутрішньому аудитору рекомендується проводити аудиторську перевірку правильності обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за елементами облікової політики, а також використовувати аналітичну таблицю контролю та управління кредиторською заборгованістю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 12.04.2018р.).
2. Господарський кодекс України № 436-IV від 16 січ. 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 12.04.2018р.).
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення 12.04.2018р.).
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансових звітів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>
5. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 12.04.2018р.).
6. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 12.04.2018р.).
7. Податковий Кодекс України № 2755-VI від 02 груд. 2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 12.04.2018р.).
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua> (дата звернення 12.04.2018р.).
9. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Затверджене Наказом МФУ від 31.01.2000 р. № 20. Із змінами та

доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 12.04.2018р.).

10. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті, затверджена Національним банком України № 22 від 21 січ. 2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 12.04.2018р.).

11. Цивільний кодекс України: станом на 02.11.2016 р. / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 12.04.2018р)

12. Бондарчук Н.В. Методи і моделі прийняття рішень в аналізі і аудиті / Н.В. Бондарчук, Л.М. Васільєва, О.П. Бондарчук. – Дніпропетровськ: вид. «Свідлер А.А.», 2010. – 232с.

13. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль суть і зміст / Т. А. Бутинець // Вісник Житомирського державного технологічного університету. – Серія «Економічні науки». – 2010. – № 2(44). – С. 31-42.

14. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: підручник для студентів спеціальності 7.050106 “Облік та аудит” вищ. навч. закл. / Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська / За редакцією д. е. н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. – 4-е вид., доп., перероб. – Житомир: ПП «Рута», 2006. – 528с.

15. Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах: Підручник. / [М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, Л.Г. Панченко та ін]; за ред. проф. М.Ф. Огійчука. - К.:Алерта, 2007.-979с.

16. Бухгалтерський облік у сільському господарстві України: Підручник для сільськогосподарських вузів. / [В.Я. Плаксієнко, Л.М. Пісьмаченко, Г.Є. Павлова, Т.А. Крушельницька, Є.І. Рябий] / за редакцією В.Я. Плаксієнко. Дніпропетровськ, 2009. - 490с.

17. Васільєва Л.М. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за спрощеною формою: Навч. посіб./ [Л.М. Васільєва, Н.В. Бондарчук, О.П. Бондарчук]. - Дніпропетровськ: РВВ ДДАУ, 2008. - 304с.

18. Васнецов С.Г. Бартер: оподаткування та бухгалтерський облік / С.Г.

- Васнецов // Все пробухгалтерський облік. –2011. –№ 74. – С.5-8.
19. Владімірська М. Готівкові розрахунки: нові обмеження / М. Владімірська // Новації – 2017: вивчаємо та застосовуємо на практиці: практичне керівництво «Бібліотека баланс». – 2017. – № 3. – С. 72.
20. Владімірська М. Які накази потрібні для проведення інвентаризації / М. Владімірська // Складаємо накази підприємства: рекомендації та зразки: практичне керівництво «Бібліотека баланс». – 2015. – № 18. – С. 56-60.
21. Все про готівкові та безготівкові розрахунки: практичне керівництво серії «Бібліотека «Баланс» / [головний редактор О. Кантерман]. – Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2012. – № 11. – 112с.
22. Господарські договори: поради, зразки, практика (частина перша): практичне керівництво серії «Бібліотека «Баланс» / [головний редактор О. Целуйко]. – Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2018. – № 23. – 111с.
23. Готівкові, безготівкові розрахунки і РРО: правила, новації, нестандартні ситуації: практичне керівництво серії «Бібліотека «Баланс» / [головний редактор О. Целуйко]. – Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2013. – № 19. – 112с.
24. Демченко Я.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками / Я. М. Демченко, В. М. Прохорова // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – 2014. – Вип. 1. – С. 96-108.
25. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: навч. посібник. / Л.В. Дікань. – 2-е вид. перероб. і доп. – К.: Знання, 2010. - 327 с.
26. Дугар Т.Є. Умови визнання заборгованості при обліку розрахункових операцій / Т.Є. Дугар // Економіка АПК. –2010. –№2. –С.120

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 "Звітність підприємств до фінансової звітності"

ДОКУМЕНТАРНИЙ ВИГЛЯД

Дата (рік, місяць, день)	05.12.2021
за ЄДРПОУ	05518768
за КАОТТГ	UA53080370010073240
за КОІФП	230
за КВЕД	11.05

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Фірма "Полтавщина"
 Територія ПОЛТАВСЬКА
 Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство
 Вид економічної діяльності Виробництво пива
 Середня кількість працівників 281
 Адреса, телефон вулиця Європейська, буд. 10а, м. ПОЛТАВА, ПОЛТАВСЬКА обл., 36008
 Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
 Складено (зробити позначку "X" у відповідній колонці):
 за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

678810

V

Баланс (звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

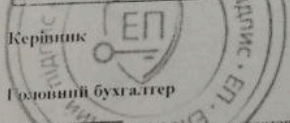
А К Т И В	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2 624	2 026
первісна вартість	1001	3 127	3 134
накопичена амортизація	1002	503	1 108
Незакінчені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	179 426	171 310
первісна вартість	1011	210 728	218 453
знос	1012	31 302	47 143
Інвестиційна нерухомість	1015	489	489
первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	489	489
знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
типи фінансові інвестиції	1035	2	2
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Виде грошени податкові активи	1045	-	-
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Запасок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	182 541	173 827
II. Оборотні активи			
Зпаси	1100	36 281	57 989
виробничі запаси	1101	22 624	39 705
незакінчене виробництво	1102	5 730	8 691
готова продукція	1103	7 920	9 593
товари	1104	7	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестраховування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	35 099	43 233
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	5 361	4 290
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інші поточна дебіторська заборгованість	1155	202	73
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	54 493	52 470
готівка	1166	2	1
рахунки в банках	1167	54 491	52 469
Витрати майбутніх періодів	1170	61	102
Частина перестраховика у страхових резервах	1180	-	-
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	-	-

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	13	40
Усього за розділом II	1195	131 510	158 197
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	314 051	332 024

Пасиви	Код рідка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паісовий) капітал	1400	67 416	67 416
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у довищках	1405	84 807	78 932
Додатковий капітал	1410	-	-
смейний дохід	1411	-	-
накопичен курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	4 220	5 811
Перезоцільовані прибутки (непокриті збитки)	1420	100 858	127 136
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Видучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	257 301	279 295
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	20 987	18 118
Гарантійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
благодійні допомоги	1526	-	-
Страхові резерви	1530	-	-
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань	1532	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1533	-	-
резерв незроблених премій	1534	-	-
інші страхові резерви	1535	-	-
Інвестиційні контракти	1540	-	-
Призовий фонд	1545	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	20 987	18 118
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточні кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	7 565	-
товари, роботи, послуги	1615	8 099	14 538
розрахунками з бюджетом	1620	7 513	7 453
у тому числі з податку на прибуток	1621	284	-
розрахунками зі страхування	1625	469	444
розрахунками з оплати праці	1630	1 859	1 742
Поточні кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	11	8
Поточні кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточні кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточні кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	-	-
Поточні забезпечення	1660	7 597	8 138
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 650	2 288
Усього за розділом III	1695	35 763	34 611
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста частість активів державного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	314 051	332 024

Керівник

Головний бухгалтер

Василь
Микитович
Заславець
Алла
Захарівна

Лавріченко Василь Микитович

Заславець Алла Захарівна

- 1 Коэффициент административно-территориальных единиц та территорий территориальных громад
- 2 Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Стаття	Код р/в	За звітний період	За аналогічний
			період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	323 330	311 784
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії надійшли, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховування	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(229 392)	(204 621)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	93 938	107 163
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	10 573	14 301
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(19 104)	(16 173)
Витрати на збут	2150	(44 444)	(47 710)
Інші операційні витрати	2180	(12 307)	(13 138)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2182	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	28 656	44 443
збиток	2195	(-)	(-)
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	-	-
у тому числі:	2241	-	-
дохід від благодійної допомоги	2241	-	-
Фінансові витрати	2250	(2 292)	(1 761)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(607)	(541)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Фінансовий результат до оподаткування:	2290	25 757	42 141
прибуток	2295	(-)	(-)
збиток	2300	(5 062)	(10 322)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	-	-
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування			
Чистий фінансовий результат:	2350	20 695	31 819
прибуток	2355	(-)	(-)
збиток			

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

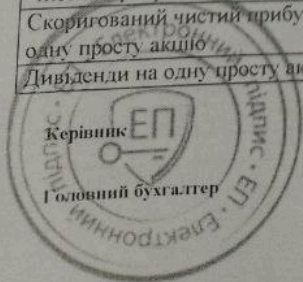
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Доходка (ущинка) необоротних активів	2400	-	107 075
Доходка (ущинка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	107 075
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	19 273
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	87 802
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	20 695	119 621

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	187 980	161 493
Витрати на оплату праці	2505	49 439	47 064
Відрахування на соціальні заходи	2510	10 881	10 340
Амортизація	2515	16 451	14 281
Інші операційні витрати	2520	42 713	45 259
Разом	2550	307 464	278 437

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	19261803	19261803
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	19261803	19261803
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,07441	1,65192
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,07441	1,65192
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

ЕП
Лавріченко
Василь
Микитович
Захарівна
Алла
Захарівна

Лавріченко Василь Микитович

Заславець Алла Захарівна

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Фірма "Полтавщина"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ
2022 | 01 | 01

ДОКУМЕНТОБЛЮН

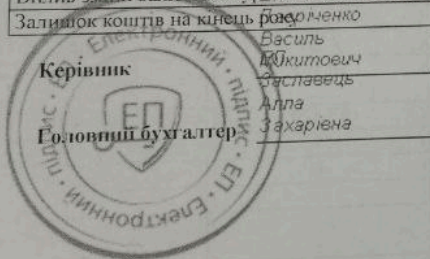
Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2021 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	465 247	460 929
Повернення податків і зборів у тому числі податку на додану вартість	3005	4 285	60
Цільового фінансування	3010	1 007	846
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	-	-
Надходження від повернення авансів	3020	5 318	195
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	2 624	4 049
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	185	169
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	-	-
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	34 892	15 367
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(285 640)	(250 505)
Праці	3105	(39 460)	(37 788)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(10 610)	(10 134)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(125 199)	(127 643)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(7 155)	(9 408)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(30 465)	(33 704)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(87 579)	(84 531)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(1)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(43 301)	(17 838)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	9 347	37 707
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	-	-
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання фінансових інвестицій	3255	(-)	(-)
необоротних активів	3260	(6 609)	(9 774)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-6 609	-9 774
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Находження від:	3300	-	-
Власного капіталу	3305	-	-
Отримання позик			
Находження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	7 321	10 669
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(2 063)	(1 585)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-9 384	-12 254
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-6 646	15 679
Залишок коштів на початок року	3405	54 493	37 423
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	4 623	1 391
Залишок коштів на кінець року	3415	52 470	54 493

Керівник
 Головний бухгалтер

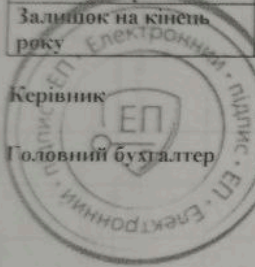
Лавріченко Василь Микитович
 Заславещ Алла Захарівна

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:									
Внески до капіталу	4240	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення капіталу:									
Викуп акцій (часток)	4260	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	-	-	-	-	-	-	-	-
Видучення частки в капіталі	4275	-	-	-	-	-	-	-	-
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290	-	(5 875)	-	-	7 174	-	-	1 299
Придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві	4291	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом зміни в капіталі	4295	-	(5 875)	-	1 591	26 278	-	-	21 994
Залишок на кінець року	ЕП 4300	78 416	78 932	-	5 811	127 136	-	-	279 295

Керівник

Головний бухгалтер

Василь
Микитович
Заславець
Алла
Захарівна

Лавріченко Василь Микитович

Заславець Алла Захарівна

Підприємство **Приматне акціонерне товариство "Фрема "Полтавщина"**
 Територія **ПОЛТАВСЬКА**
 Орган державного управління
 Організаційно-правова форма господарювання **Акціонерне товариство**
 Вид економічної діяльності **Виробництво пива**
 Опинити виділу: **тис.грн.**

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Ім'ям Міністерства фінансів України
 29.11.2000 № 302 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 28.10.2003 № 602)
 Державний інститут
 Дата (рік, місяць, число) **2021 12 31**
 за ЄДРПОУ **05518768**
 за КАТОГПТ **UA53080370010073240**
 за СПОДУ **230**
 за КОІФІТ **11.05**
 за КВЕД

ПРИМІТКИ ДО РІЧНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
 за **2021** рік
 Форма №5
 Код за ДКУД **1801008**

1. Нематеріальні активи

Групи нематеріальних активів	Код рр-ка	Залишок на початок року		Надійшло за рік	Переоцінка (дооцінка + уніжка -)		Відбуло за рік		Нараховано амортизації за рік	Втрачено від зміни ціни за рік	Інші зміни за рік		Залишок на кінець року	
		перевірка (переоцінка)	накопичена амортизація		перевіскої (переоцінка)	накопиченої амортизації	перевіскої (переоцінка)	накопиченої амортизації			перевіскої (переоцінка)	накопиченої амортизації	перевіскої (переоцінка)	накопиченої амортизації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Права користування програмним ресурсом майновим	020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права користування майновим	020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на конкурентне положення	030	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Права на об'єкти промислової власності	040	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Авторське право та суміжні з ним права	050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші нематеріальні активи	060	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	070	3127	503	7	-	-	-	-	605	-	-	-	3134	1108
Усього	090	3127	503	7	-	-	-	-	605	-	-	-	3134	1108

3 графа 080 графа 14 **вартість нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності**
 вартість об'єктів, у заставі нематеріальних активів
 вартість отриманих відомостей нематеріальних активів
 3 графа 080 графа 5 **вартість нематеріальних активів, отриманих за рахунок цільових акцій**
 3 графа 080 графа 15 **накопичена амортизація нематеріальних активів, щодо яких існує обмеження права власності**

(081) -
 (082) -
 (083) -
 (084) -
 (085) -

1. Категорія для віднесення до нематеріальних активів за критерієм первинності - гроші

II. Основні засоби

Групи основних засобів	Код рядка	Залишок на початок року		Надбавок за рік	Переміщення (зміна у вигляді -)		Витрати від записання коштів		Інші зміни за рік	Залишок на кінець року		У тому числі						
		первісна (переоцінена) вартість	знос		первісна (переоцінена) вартість	знос	первісна (переоцінена) вартість	знос		первісна (переоцінена) вартість	знос	одержані за фінансово орендною угодою	первісна (переоцінена) вартість	знос				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Земельні ділянки	100	80	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	80	-	-	-	-	-
Інвестиційна нерухомість	105	488	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	489	-	-	-	489	-
Капітальні витрати на поліпшення земель	110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Будівля, споруди та передавальні пристрої	120	13 844	2 473	1 0827	-	-	-	-	5 758	-	-	-	13 0865	8231	-	-	-	-
Машини та обладнання	130	54 787	1 9827	2 461	-	-	-	-	7 668	-	-	-	59 947	271 957	-	-	1 927 0	1 6462
Транспортні засоби	140	1 577	274	-	-	-	-	-	547	-	-	-	1 978	821	-	-	-	-
Інструменти, прилади, інвентар (меблі)	150	308	2027	57	-	-	-	-	359	-	-	-	2 940	2 381	-	-	64	63
Тварини	160	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Балаторгівні насадження	170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші основні засоби	200	115	67	-	-	-	-	-	6	-	-	-	148	73	-	-	-	-
Бюджетні фонди	210	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Малюнки, шедевристи матеріальні активи	220	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тимчасові (метруламі) споруди	230	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні ресурси	240	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інвентарні запаси	250	2 265	6 634	143	-	-	-	-	1 508	-	-	-	1 2983	8442	-	-	-	-
Продукти прокату	260	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші поєборгити	280	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Матеріальні активи	290	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом	300	21 227	31 902	16 490	-	-	-	-	1 5846	-	-	-	21 8942	47143	-	-	1 9823	1 6523

3 рядка 260 графа 14 вартість основних засобів, щодо яких існують переобмежені чинним законодавством обмеження права власності

вартість оформлених у заставу основних засобів

залишок вартість основних засобів, що тимчасово не використовуються (консервація, реконструкція тощо)

первісна (переоцінена) вартість повністю амортизованих основних засобів

основні засоби переозначені єдиним (цілісним) майновим комплексом

вартість основних засобів, призначених для продажу

залишок вартість основних засобів, утриманих унаслідок надавальницької політи

вартість основних засобів, що взяті в оренду (в оренду)

знос основних засобів, щодо яких існують обмеження права власності

вартість інвестиційної нерухомості, оціненої за справедливою вартістю

(261)
(262)
(263)
(264)
(265)
(266)
(267)
(268)
(269)

-
-
5040
20763
-
-
-
-
2028
-
-

III. Капітальні інвестиції

Найменування показника	Код рідка	За рік		На кінець року
		3	4	
1	2	3	4	5
Капітальне будівництво	280	1049	-	-
Придбання (виготовлення) основних засобів	290	6688	-	-
Придбання (виготовлення) інших неробочих матеріальних активів	300	-	-	-
Придбання (створення) нематеріальних активів	310	-	-	-
Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів	320	-	-	-
Інші	330	-	-	-
Разом	340	7737	-	-

3 рядка 340 графа 3 - капітальні інвестиції в інвестиційну нерухомість фінансових витрат, включені до капітальних інвестицій

IV. Фінансові інвестиції

Найменування показника	Код рідка	За рік	На кінець року	
			довгострокові	поточні
1	2	3	4	5
A. Фінансові інвестиції за методом участі в капіталі в:				
асоційовані підприємства	350	-	-	-
дочірні підприємства	360	-	-	-
спільну діяльність	370	-	-	-
Б. Інші фінансові інвестиції в:				
частки і пай у статутному капіталі інших підприємств	380	-	-	-
акції	390	-	-	-
облігації	400	-	-	-
інші	410	2	2	-
Разом (розда А + розд Б)	420	2	2	-

3 рядка 1035 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) Інші довгострокові фінансові інвестиції відображені за собівартістю

3 рядка 1160 гр. 4 Балансу (Звіт про фінансовий стан) Поточні фінансові інвестиції відображені за справедливою вартістю за амортизаційною собівартістю за собівартістю за справедливою вартістю за амортизаційною собівартістю

(421)	2
(422)	-
(423)	-
(424)	-
(425)	-
(426)	-

(341)
(342)

V. Доходи і витрати

Найменування показника	Код рпдкв	Доходи	Витрати
1	2	3	4
A. Інші операційні доходи і витрати			
Операційна оренда активів	440	177	1791
Операційна м'ягкова різниця	450	5288	5878
Реалізація інших оборотних активів	460	2360	2417
Пріфери, пені, неустойки	470	-	108
Утримання об'єктів житлово-комунального і соціально-культурного призначення	480	-	-
Інші операційні доходи і витрати	490	2748	2113
У тому числі: відрахування до резерву сумнівних боргів	491	X	18
непродумані витрати і втрачені	492	X	165
B. Доходи і витрати від участі в капіталі за інвестиційним в. лопційовані підприємства			
дочірні підприємства	500	-	-
спільну діяльність	510	-	-
	520	-	-
V. Інші фінансові доходи і витрати			
Дивиденди	530	-	X
Проценти	540	X	2292
Фінансова оренда активів	550	-	-
Інші фінансові доходи і витрати	560	-	-
Г. Інші доходи і витрати			
Реалізація фінансових інвестицій	570	-	-
Доходи від об'єднання підприємств	580	-	-
Результат оцінки корисності	590	-	-
Неопераційна м'ягкова різниця	600	-	-
Безопісляно одержані активи	610	-	X
Списання необоротних активів	620	X	-
Інші доходи і витрати	630	-	607

Товарообмінні (бартерні) операції з нерухомими (товарами, роботами, послугами) частка доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за товарообмінними (бартерними) контрастами з пов'язаними сторонами
3-го рядка 540-560 графа 4 фінансові витрати, уключені до субінвентурі активів

(631) - _____
 (632) - _____ %
 (633) - _____

VIII. Залишки

Найменування показника	Код	Балансова на- рність на кінець року	Першочисла за рік	
			збільшення чистої вартості реалізації *	ушка
1	2	3	4	5
Сировина і матеріали	800	16291	-	-
Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби	810	-	-	-
Паливо	820	13	-	-
Тара і тарні матеріали	830	11537	-	-
Будівельні матеріали	840	1626	-	-
Запаси частини	850	1928	-	-
Матеріали сільськогосподарського призначення	860	-	-	-
Поточні біологічні активи	870	-	-	-
Машини та спеціалізовані засоби	880	8309	-	-
Незавершені виробництва	890	8691	-	-
Готова продукція	900	9593	-	-
Товари	910	-	-	-
Разом	920	57988	-	-

З графа 920 графа 3 Балансова нарність запасів:
 надбавки до вартості запасів
 перевищення вартості реалізації
 оформлені в звітній
 періоді, на кінець

Активи на балансовому об'єкті (незбалансовані рахунок 02)
 з графа 1200 графа 4 Балансу (загальна сума) запаси, призначені для продажу

* виключається з п. 28 Фінансової звітності (стандарту) бухгалтерського обліку 9 "Запаси"

(921)	57988
(922)	-
(923)	-
(924)	-
(925)	-
(926)	-

Звіт за період з 01.01.2011 по 31.12.2011 року

IX. Дебіторська заборгованість

Найменування показника	Код рядка	Всього на кінець року	у т.ч. за строками непогашення		
			до 12 місяців	від 12 до 18 місяців	від 18 до 36 місяців
1	2	3	4	5	6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	940	43233	37666	5567	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	950	73	73	-	-

Списано у звітному році беззалидній дебіторської заборгованості в сумі 940 і 950 графа 3 заборгованість з пов'язаними сторонами

(951) 5
(952) -

X. Нестачі і втрати від мрування цінностей

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Звичайно (співесано) за рік встачі і втрати	960	165
Витрати заборгованості пов'язаних осіб у звітному році	970	-
Сума нестачі і втрат, становить рішення щодо вичувствів, за виклики на кінець року за періодом (податковий період 072)	980	-

XI. Будівельні контракти

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Доходи за будівельними контрактами за звітний рік	1110	-
Заборгованість на кінець звітного року		
задовом законичили	1120	-
задовом законичили	1130	-
з авансів отриманих	1140	-
Сума задовоманих коштів на кінець року	1150	-
Вартість виконаних будівельних робіт за звітним періодом будівельними контрактами	1160	-

ХІІ. Податок на прибуток

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Поточний податок на прибуток	1210	6641
Відкриття податкових активів на податок звітного року	1220	-
на кінець звітного року	1225	-
Відкриття податкових зобов'язань на податок звітного року	1230	20987
на кінець звітного року	1235	18118
Викорєвано до Звітту про фінансові результати - усього	1240	3772
у тому числі:		
паточний податок на прибуток	1241	6641
зменшення (збільшення) вистрєсеного податкових активів	1242	-
збільшення (зменшення) вистрєсеного податкових зобов'язань	1243	-2869
Відображено у складі власного капіталу - усього	1250	-
у тому числі:		
поточний податок на прибуток	1251	-
зменшення (збільшення) вистрєсеного податкових активів	1252	-
збільшення (зменшення) вистрєсеного податкових зобов'язань	1253	-

ХІІІ. Використання амортизаційних відрахувань

Найменування показника	Код рядка	Сума
1	2	3
Надано внаслідок застаттєв рє	1300	16451
Використано в рє - усього	1310	16451
в тому числі в:		
будівництєво-об'єктє	1311	1049
придбання (виготовлення) та змєншення основних засобє	1312	15402
з них: машини та об'єкти	1313	-
придбання (створєння) амортизаційних активів	1314	-
подальшого отримання на амортизаційні активи	1315	-
	1316	-
	1317	-

XIV. Біологічні активи

Групи біологічних активів	Код рел-ка	Обліковуються на первісному вартістю					Обліковуються за справедливою вартістю									
		залишок на початок року	накопичена амортизація	надійшло за рік	первісна вартість	накопичена амортизація	вартість за рік	зміни вартості за рік	вибуло за рік	залишок на кінець року						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Довгострокові біологічні активи – усього																
в тому числі:	1410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Рослина худоба	1411	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
продухтивна худоба	1412	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
виготовлені насадження	1413	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші довгострокові біологічні активи	1415	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Поточні біологічні активи – усього																
в тому числі:	1420	-	X	-	-	X	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
тварини на вирощуванні та відгодівлі	1421	-	X	-	-	X	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
біологічні активи в стаді																
біологічних перетворень (срок тварин на вирощуванні та відгодівлі)	1422	-	X	-	-	X	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
інші поточні біологічні активи	1423	-	X	-	-	X	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
Резерв	1424	-	X	-	-	X	X	-	-	-	X	-	-	-	-	-
Резерв	1430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2 рядок 1430 графа 5 і графа 14 – вартість біологічних активів, придбаних за рахунок цільового фінансування

3 рядок 1430 графа 6 і графа 16 – залишкова вартість довгострокових біологічних активів, первісна вартість поточних біологічних активів і справедлива вартість біологічних активів, первісна вартість біологічних активів, придбаних від приватних осіб

3 рядок 1430 графа 11 і графа 17 – балансова вартість біологічних активів, щодо яких існують перебрані зобов'язання власності

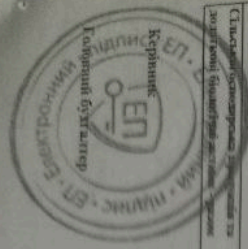
(1431) -

(1432) -

(1433) -

ХУ. Финансови резултати від первинного визнання та реалізації сільськогосподарської продукції та додаткових біологічних активів

Найменування показника	Код рахунок	Вартість первинного визнання	Вартість, по-кращому в бухгалтерському обліку	Результат від первинного визнання		Уцінка	Виручена від реалізації	Собівартість реалізації	Фінансовий результат	
				дохід	витрати				реалізації	визнання та реалізації
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Продукція та додаткові біологічні активи реалізовані - усього	1800	-	-	-	-	-	-	-	-	-
у тому числі:										
зернові і зернобобові	1810	-	-	-	-	-	-	-	-	-
з них:										
пшениця	1811	-	-	-	-	-	-	-	-	-
сон	1812	-	-	-	-	-	-	-	-	-
соя	1813	-	-	-	-	-	-	-	-	-
соявник	1814	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ріпак	1815	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інший буряк (фурцевий)	1816	-	-	-	-	-	-	-	-	-
картопля	1817	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пшени (сироговарна, кустякова)	1818	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші продукти рослинництва	1819	-	-	-	-	-	-	-	-	-
додаткові біологічні активи - усього	1820	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продукція та додаткові біологічні активи реалізовані - усього	1830	-	-	-	-	-	-	-	-	-
у тому числі:										
прибутки від реалізації	1831	-	-	-	-	-	-	-	-	-
збитки	1832	-	-	-	-	-	-	-	-	-
всього	1833	-	-	-	-	-	-	-	-	-
вони	1834	-	-	-	-	-	-	-	-	-
з них:	1835	-	-	-	-	-	-	-	-	-
інші продукти рослинництва	1836	-	-	-	-	-	-	-	-	-
додаткові біологічні активи - усього	1837	-	-	-	-	-	-	-	-	-
продукції реалізації	1838	-	-	-	-	-	-	-	-	-
збитки	1839	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Складові показники, що стосуються до додаткових біологічних активів - усього	1840	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Киривік
Державне підприємство
Міністерства аграрної політики та
земельних ресурсів України

Директор
Василь
Михайлович

Заступник
Алла
Заварівна

Заступник
Віктор
Михайлович

Заступник
Алла
Заварівна

Розділ I. Кількість штатних працівників

Назва показників	Код рядка	осіб (у цілих числах)	
		Усього	У т.ч. жінки
А	Б	1	2
Кількість прийнятих штатних працівників	3020	6	1
Кількість звільнених штатних працівників	3040	25	8
Кількість звільнених штатних працівників із причини змін в організації виробництва і праці (реорганізація, скорочення кількості або штату працівників) (із ряд. 3040)	3050		
Кількість звільнених штатних працівників із причини плинності кадрів (за власним бажанням, за угодою сторін, порушення трудової дисципліни, ін.) (із ряд. 3040)	3060	25	8
Облікова кількість штатних працівників на кінець звітного періоду	3070	273	122
Станом на 31 грудня звітного року (раз на рік у звіті за IV квартал)			
Облікова кількість штатних працівників, прийнятих на умовах неповного робочого дня (тижня)	3080	1	1
Облікова кількість штатних працівників, які знаходяться у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами	3090	x	
Облікова кількість штатних працівників, які знаходяться у відпустці по догляду за дитиною до досягнення нею віку, встановленого чинним законодавством	3100	5	5

Розділ II. Втрати робочого часу штатних працівників

Назва показників	Код рядка	у цілих числах	
		Люд год	Осіб
А	Б	1	2
Кількість невідпрацьованого робочого часу через відпустки без збереження заробітної плати (на період припинення виконання робіт)	4080		
Кількість невідпрацьованого робочого часу через переведення на неповний робочий день (тиждень) з економічних причин	4090		
Кількість невідпрацьованого робочого часу через масові невиходи на роботу (страйки)	4100		

Розділ III. Склад фонду оплати праці штатних працівників

Назва показників	Код рядка	тис. грн (з одним десятковим знаком)	
		Усього	
А	Б	1	
Фонд оплати праці штатних працівників, усього (ряд. 5020 + ряд. 5030 + ряд. 5060)	5010	12 846,9	
Фонд основної заробітної плати	5020	7 635,6	
Фонд додаткової заробітної плати	5030	4 394,4	
Надбавки та доплати до тарифних ставок та посадових окладів (із ряд. 5030)	5040	1 354,4	
Премії та винагороди, що носять систематичний характер (щомісячні, щоквартальні) (із ряд. 5030)	5050	2 010,4	
Виплати, пов'язані з індексацією заробітної плати (із ряд. 5030)	5051	-	
Компенсація втрати частини заробітку у зв'язку з порушенням термінів її виплати (із ряд. 5030)	5052	-	
Заохочувальні та компенсаційні виплати	5060	816,9	
Матеріальна допомога (із ряд. 5060)	5070	674,0	
Соціальні пільги, що мають індивідуальний характер (із ряд. 5060)	5080	80,3	
Оплата за невідпрацьований робочий час (із ряд. 5030, 5060)	5090	823,7	

Розділ IV. Кількість і фонд оплати праці окремих категорій працівників

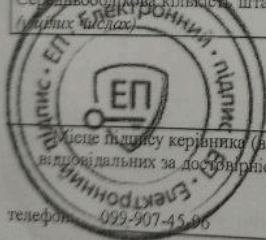
Угрупування	Код рядка	Середньо-облікова кількість, осіб (у цілих числах)	Фонд оплати праці, тис. грн (з одним десятковим знаком)		Кількість відпрацьованих людино-годин (у цілих числах)
			1	2	
А	Б	1	2	3	
Із середньооблікової кількості штатних працівників:					
	7010	118	5 262,5		51488
Працівники, які не перебувають в обліковому складі (позаштатні):					
жінки	7030		-		x
зовнішні сумісники	7040		-		x
працюють за цивільно-правовими договорами					

Розділ V. Інформація про укладання колективних договорів
станом на 31 грудня 2021 р.
(у звіті за IV квартал)

Назва показників	Код рядка	Усього по підприємству включно з даними по структурних підрозділах
А	Б	Г
Кількість укладених та зареєстрованих колективних договорів, од	8010	1
Кількість штатних працівників, які охоплені колективними договорами, осіб <i>(у тисячі осіб)</i>	8020	269
Розмір мінімальної місячної тарифної ставки (окладу), встановлений у колективному договорі, грн <i>(із двома десятковими знаками)</i>	8030	6 500,00
Розмір мінімальної місячної тарифної ставки (окладу), встановлений у трудовій угоді, грн <i>(із двома десятковими знаками)</i>	8040	6 500,00

Розділ VI. Витрати на утримання робочої сили,
що не входять до складу фонду оплати праці
за 2020 р.
(у звіті за I квартал)

Назва показників	Код рядка	Усього по підприємству включно з даними по структурних підрозділах
А	Б	Г
Витрати підприємства на утримання робочої сили, крім тих, які враховані у фонді оплати праці <i>(сума рядків з 9020 до 9060), тис. грн</i> <i>(із одним десятковим знаком)</i>	9010	-
Витрати підприємства на соціальне забезпечення працівників, тис. грн <i>(із одним десятковим знаком) (із рядка 9010)</i>	9020	-
Витрати підприємства на культурно-побутове обслуговування працівників, тис. грн <i>(із одним десятковим знаком) (із рядка 9010)</i>	9030	-
Витрати підприємства на забезпечення працівників житлом, тис. грн <i>(із одним десятковим знаком) (із рядка 9010)</i>	9040	-
Витрати підприємства на професійне навчання, тис. грн <i>(із одним десятковим знаком) (із рядка 9010)</i>	9050	-
Інші витрати на робочу силу, тис. грн <i>(із одним десятковим знаком) (із рядка 9010)</i>	9060	-
Середньобудьова кількість штатних працівників підприємства, осіб <i>(у тисячах осіб)</i>	9070	-

_____
 місце підпису керівника (власника) та/або осіб,
 відповідальних за достовірність наданої інформації

ЕП Лаврченко
 Василь
 Микитович

_____
 Василь ЛАВРІЧЕНКО
 (ПІБ)

телефон: 099-907-45-96

електронна пошта: a.bezsmertna@beer.pl.ua

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

13012023

9 /

1

Постачальник (продавець)			
Андрій ЛЕОНТІЙКОВИЧ			
(найменування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)			
3290485978		32904859	
(індивідуальний податковий номер)	(номер філії ²)	(податковий номер платника податку ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта ³)	(код ⁴)

Отримувач (покупець)			
ТОВ «ХМЕЛЬНИЦЬ»			
(найменування, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)			
42,51242 380		425,7240	
(індивідуальний податковий номер)	(номер філії ²)	(податковий номер платника податку ¹ або серія (за наявності) та номер паспорта ³)	(код ⁴)

Розділ А		
I	Загальна сума коштів, що підлягають сплаті з урахуванням податку на додану вартість	35200.00
II	Загальна сума податку на додану вартість, у тому числі:	5866.67
III	загальна сума податку на додану вартість за основною ставкою	5866.67
IV	загальна сума податку на додану вартість за ставкою 7%	-
V	загальна сума податку на додану вартість за ставкою 14%	-
VI	Усього обсяги постачання за основною ставкою (код ставки 20)	29333.33
VII	Усього обсяги постачання за ставкою 7% (код ставки 7)	-
VIII	Усього обсяги постачання за ставкою 14% (код ставки 14)	-
IX	Усього обсяги постачання при експорті товарів за ставкою 0% (код ставки 901)	-
X	Усього обсяги постачання на митній території України за ставкою 0% (код ставки 902)	-
XI	Усього обсяги операцій, звільнених від оподаткування (код ставки 903)	-
XII	Дані щодо зворотної (заставної) тари	-

Розділ Б													
№ з/п	Опис (номенклатура) товарів/послуг продавця	Код			Одиниця виміру товару/послуги		Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна постачання одиниці товару/послуги або максимальна роздрібна ціна товарів без урахування податку на додану вартість	Код ставки	Код пільги ⁷	Обсяги постачання (база оподаткування) без урахування податку на додану вартість	Сума податку на додану вартість	Код виду діяльності сільсько-господарського товаро-виробника
		товару згідно з УКТ ЗЕД	одиниці виміру товару ⁸	послуги згідно з ДКПП	умовне позначення (українське)	код							
1	2	3.1	3.2	3.3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Транспортні перевезення по маршруту м.Хмельницький - м.Мена - м.Проград	-	-	49.41.1	послуга	-	1	29333.33	20	-	29333.33	5866.666000	-

Суми податку на додану вартість, нараховані (сплачені) у зв'язку з постачанням товарів/послуг, зазначених у цій накладній, визначені правильно, відповідають сумі податкових зобов'язань продавця.

Постачальник <u>ТОВ «АІС»</u> Адреса <u>м.Київ, вул. Сома 23</u> Р/рахунок <u>154684646468464684646</u> в <u>Приватбанку, м.Київ, вул. Лелеки 11</u> МФО <u>1576486</u> ЄДРПОУ <u>85748547</u> Тел./ф. <u>096384671</u>	НАКЛАДНА N 458 від "11" жовтня 2022р.
Одержувач <u>ПрАТ «Полтавстиво</u> <small>назва, адреса, банківські реквізити</small>	
Платник <u>Приватбанк, Полтава, вул.України 45, 53516854351665</u> <small>назва, адреса, банківські реквізити</small>	
Підстава <u>Договір № 4587</u> <small>№ договору, парку токів</small>	
Через кого <u>Семерук К. З.</u> <small>підпис, прізвище, № та дата вилучення</small>	

N	Найменування товару	Одиниця виміру	Кількість	Ціна	Сума
1	Цукор	кг	1000	20	20000
Всього з ПДВ (прописом) <u>двадцять чотирь тисячі грн.</u>				Разом	20000
				ПДВ 20%	4000
				Всього з ПДВ	24000

Місце складання м. Полтава
 Відвантажув(ла): Бор К. С. Отримув(ла): Жук Т. П.

ТОВАРНО-ТРАНСПОРТНА НАКЛАДНА

м.Хмельницький,
вул.Заводська буд.155,
Україна

№ 1322 11 січня 2023 р.
 Місце складання м.Хмельницький, вул.Заводська буд.155, Україна

Автомобіль MERCEDES-BENZ AXOR 1824L AB1606IK Причіп/напіпричіп _____
(марка, модель, тип, реєстраційний номер) (марка, модель, тип, реєстраційний номер)

Автомобільний перевізник ПРИХОДЬКО АНДРІЙ ЛЕОНТІЙОВИЧ ФОП 3432904859
(найменування/П.І.Б.) (податковий номер)

Замовник ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АРХІМАГР" Україна, 03038, місто Київ, ВУЛИЦЯ ІВАНА ФЕДОРОВА, будинок 31
(найменування/ П.І.Б.)

Вантажовідправник ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АРХІМАГР" Україна, 03038, місто Київ, ВУЛИЦЯ ІВАНА ФЕДОРОВА, будинок 31
(повне найменування, місцезнаходження /П.І.Б., місце проживання)

Вантажоодержувач МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
(повне найменування, місцезнаходження /П.І.Б., місце проживання)

Пункт навантаження м.Хмельницький, вул.Заводська буд.155, Україна Пункт розвантаження смт.Мена,Чернігівська обл
(місцезнаходження) (місцезнаходження)

Вантаж наданий для перевезення у стані, що відповідає   правилам перевезень відповідних вантажів, номер пломби (за наявності)
(відповідає/не відповідає)

отримав водій/експедитор Буднік М.М. Водій
(П.І.Б., посада, підпис)

Супровідні документи на вантаж Видаткова накладна № АХ000001322 від 11.01.2023 р.

Транспортні послуги, які надаються автомобільним перевізником перевезення вантажів

ВІДОМОСТІ ПРО ВАНТАЖ

№ з/п	Найменування вантажу (номер контейнера), у разі перевезення небезпечних вантажів: клас небезпечних речовин, до якого віднесено вантаж	Одиниця виміру	Кількість місць	Вид пакування	Маса нетто, т	Маса брутто, т
1	2	3	4	5	6	7
1	Горошок зелений консервований	кг	10,000	упаковка	0,028200	0,030200
2	Квасоля консервована	кг	6,000	упаковка	0,025920	0,028320
3	Кукурудза консервована	кг	2,000	банка	0,006800	0,007640
4	Огірки консервовані	кг	36,000	поліетиленова упаковка	0,432000	0,576000
5	Перець консервований солодкий (болгарський)	кг	4,000	упаковка	0,039360	0,040960
6	Крупа горохова	кг	2,000	мішок	0,050000	0,050400
7	Крупа гречана ядриця	кг	7,000	мішок	0,175000	0,176400
8	Крупа перлова	кг	4,000	мішок	0,100000	0,100800
9	Крупа пшенична	кг	5,000	мішок	0,125000	0,126000
10	Крупа пшоняна	кг	2,000	мішок	0,050000	0,050400
11	Крупа ячна	кг	2,000	мішок	0,050000	0,050200
12	Ріжик	кг	8,000	мішок	0,150000	0,150800
13	Гричи харчова	кг	8,000	упаковка	0,038000	0,038800
14	Кетчуп	кг	5,000	упаковка	0,022800	0,023300
15	Кріп сушений	кг	1,000	упаковка	0,001000	0,001100
16	Лист лавровий сухий	кг	2,000	п/е мішок	0,001400	0,001600
17	Майонез 67 %	кг	24,000	відро	0,115600	0,127600
18	Оцет 9 %	кг	1,000	пляшка	0,000900	0,000900
19	Петрушка сушена	кг	1,000	упаковка	0,001000	0,001100
20	Приправи для моркви по корейськи	кг	1,000	упаковка	0,001000	0,001100
21	Перець чорний мелений	кг	4,000	упаковка	0,004000	0,004400
22	Сіль кухонна	кг	2,000	мішок	0,050000	0,050400
23	Томатна паста	кг	1,000	упаковка	0,006000	0,006400
24	Консерви "Свинина тушкована"	кг	26,000	ящик	0,327600	0,335400
25	Яйця курячі першого ґатунку	шт	15,000	коробка	0,351000	0,368000
26	Консерви сардини в олії вищого ґатунку	кг	7,000	ящик	0,080640	0,082740
27	Олія соняшникова рафінована	кг	49,000	поліетиленова упаковка	0,444360	0,449260
28	Молоко згущене 8,5 %	кг	6,000	упаковка	0,030000	0,030600
29	Кава натуральна мелена	кг	2,000	упаковка	0,005000	0,005200
30	Кава розчинна	кг	45,000	упаковка	0,010000	0,014500
31	Цукор	кг	5,000	мішок	0,250000	0,251000
32	Чай чорний нефасований	кг	38,000	упаковка	0,015000	0,015000
33	Ананас консервований	кг	---	---	---	---

35	Борошно пшеничне вищого ґатунку	кг	1,000	мішок	0,050000	0,050200
36	Печиво вівсяне	кг	2,000	ящик	0,009000	0,009600
37	Печиво з листкового тіста з фруктовю начинкою	кг	27,000	ящик	0,040000	0,045400
38	Куряче стегно заморожене	кг	10,000	ящик	0,195000	0,198000
39	Свинина, стегно заморожене	кг	31,000	ящик	0,541220	0,550520
40	Хек без голови заморожений	кг	4,000	коробка	0,100000	0,101400
41	Масло вершкове селянське 72,5 - 79,9 %	кг	6,000	ящик	0,030000	0,031800
42	Сир твердий си-чужний	кг	20,000	ящик	0,195880	0,201880
Всього:			441,000		4,278855	4,516895

ВІДОМОСТІ ПРО ПАРАМЕТРИ ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ

Він-код	Рік випуску	Габарити автомобіля			Вага автомобіля		Підпис відповідальної сторони (перевізник або водій)
		Довжина, мм	Ширина, мм	Висота, мм	без вантажу, т	з вантажем, т	
10	11	12	13	14	15	16	17
WDB9505471L346079	2008	12240	2610	3500	10,6	18	Буднік М.М.

ВАНТАЖНО-РОЗВАНТАЖУВАЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ

Операція	Маса брутто, т	Час (год., хв.)			Підпис відповідальної особи
		прибуття	вибуття	простою	
Навантаження	4,516895	20	21	22	23
Розвантаження	4,516895				

Товариство з обмеженою відповідальністю
СІВІНАКІВ
 Нежинський Б.М., Завідувач складу
 (П.І.Б., посада, підпис, печатка)
 03038, м.Київ, вул. Івана Федорина, 31
 п/р UA 85 328209 0000 2600000002/233
 в АБ «Південний», МФО 328209
 ІПН 498512296589

Прийняв водій/експедитор
 Буднік М.М. Водій
 (П.І.Б., посада, підпис)

Здав водій/експедитор
 Буднік М.М. Водій
 (П.І.Б., посада, підпис)

Прийняв (відповідальна особа вантажоодержувача)
 (П.І.Б., посада, підпис, печатка)

Код ЄДРПОУ, назва організації **12345678 ТОВ «Еней»**Адреса: **м. Київ, вул. Васильківська, буд. 31.****АКТ**
24 жовтня 2007 р.Інспектор **Вільчинська О.О.** органу державної податкової служби у **Голосіївському районі** бухгалтер **Красовська Н.П.** провели звіряння розрахунків платника з бюджетом за період з **01 січня 2007 р.** до **10 жовтня 2007 р.**Назва податку, збору (обов'язкового платежу) та код класифікації доходів бюджету **податок на додану вартість та код 14010100**

А	В	За даними ор-	За дани-	Розбіж-	
		гану держав-	ми плат-		ності
		ної податкової	ника, грн	(+, -)*	
		служби, грн	1	2	3
Сальдо на 01 січня 2007 р. (початок періоду, що перевіряється)	Від'ємне сальдо розрахунків з бюджетом (без урахування пені)	-	-	-	
	Несплачена пеня	-	-	-	
Нараховано (зменшено) сум податкових зобов'язань за період, що перевіряється (+, -)	Позитивне сальдо розрахунків з бюджетом	8457,00	8457,00	-	
	Основні платежі та штрафні (фінансові) санкції	14550,00	3550,00	11000,00	
	Пеня	52,60	-	52,60	
Донараховано (зменшено) платежів за податковими повідомленнями-рішеннями (+, -)	Основні платежі та штрафи (фінансові) санкції	-	-	-	
	Пеня	-	-	-	
Списано (поновлено списаних сум)	Основні платежі та штрафи (фінансові) санкції	-	-	-	
	Пеня	-	-	-	
Сплачено (повернуто) сум податку, збору (обов'язкового платежу) (+, -)	Платіж	12007,00	12007,00	-	
	Вексель	-	-	-	
Погашено пені		-	-	-	
Сальдо на 10 жовтня 2007 р.	Від'ємне сальдо розрахунків з бюджетом (без урахування пені)	-	-	-	
	Несплачена пеня	-	-	-	
	Позитивне сальдо розрахунків з бюджетом	11052,60	0,00	11052,60	

* арифметична різниця між обліковими даними органу державної податкової служби та даними платника податків.

Інспектор органу ДПС

(підпис)**О.О. Вільчинська**

Бухгалтер підприємства

(підпис)**Н.П. Красовська**

Додаток І

0410001

1

ПЛАТІЖНЕ ДОРУЧЕННЯ № 55

Одержано банком

" 08 " жовтня 2022 р.

від _____

Платник **ПрАТ "Полтавпиво"**Код **856658**

Банк платника

Код банку

ДЕБЕТ рах. N

СУМА

254698**6,46446E+14****2000,00**Одержувач **ТОВ "ЄВРОКЛУБ"**Код **30368828**

Банк одержувача

Код банку

КРЕДИТ рах. N

26008052644099**ПАО КБ "Приватбанк" м. Києва****320649**

Сума словами

Дві тисячі грн

Призначення платежу

Купівля автобусного білету, пасажир(-и) : _, маршрут: _,
дата виїзду: _.ДР **Желізко К.Н.**

М.П.

Підпис _____

Проведено банком

" 08 " жовтня 2022 р.

Підпис банку